

Stadsbyggnadsförvaltningen

Datum:

Diarienummer:

2022-04-04

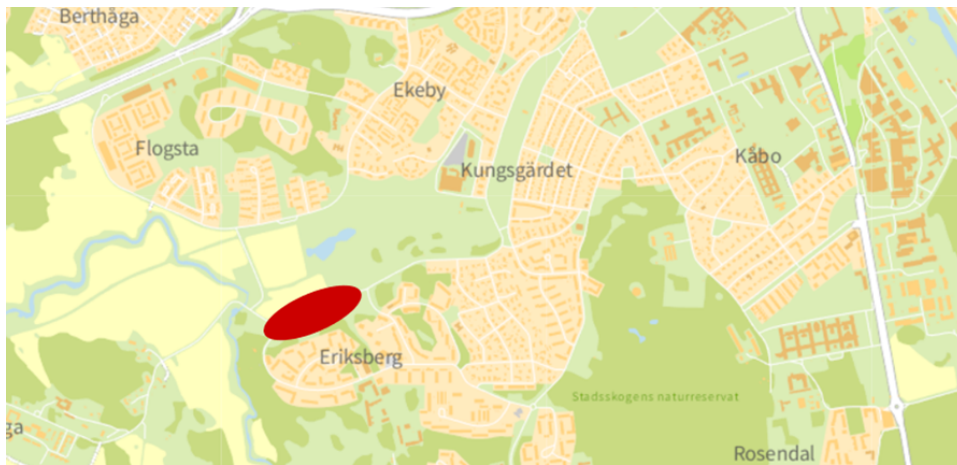
PBN 2015-001418

Handläggare:
Kajsa Reslegård
Lo Lennartsson

Utlåtande

Detaljplan för Hammarparken

Standardförfarande

Orienteringskarta med planområdets ungefärliga läge markerat

Postadress: Uppsala kommun, stadsbyggnadsförvaltningen, 753 75 Uppsala
Besöksadress: Stadshusgatan 2
Telefon: 018-727 00 00
E-post: plan-byggnadsnamnden@upsala.se

Detaljplanens syfte

Detaljplanens syfte är att göra det möjligt att bebygga delar av Hammarparken med bostadsbebyggelse i 4–6 våningar och en förskola i en av byggnadernas bottenvåningar. Bebyggelsen ska utformas med hänsyn till områdets förutsättningar, det vill säga till naturen och till topografin exempelvis genom ett varierat taklandskap och suterrängvåning där det är lämpligt. Även den yttre miljön, som bostadsgårdar, förskolegård och förgårdsmark ska förhålla sig till områdets naturkaraktär genom bland annat bevarade träd och berghällar. Ny växtlighet ska där det är möjligt ersätta och/eller komplettera den befintliga. Syftet är att så långt det är möjligt bidra till att områdets gröna karaktär bevaras, samt att området blir en stimulerande miljö för alla; boende, verksamma och besökare. Det gäller i anslutning till bostäderna men också intill förskolan, detta då utemiljöns utformning har dokumenterad betydelse för barns lärande. Vidare syftar detaljplanen till att stärka möjligheten till hållbart resande, genom utbyggnad av gång- och cykelvägar.

Samrådsyttrande

Totalt antal inkomna	527
----------------------	-----

Granskningsyttrande

Totalt antal inkomna	625
----------------------	-----

Beslutsdatum

Beslut om planuppdrag	23 juni 2015
Beslut samråd	19 december 2018
Beslut om granskning	29 april 2021
Samråd	4 april 2019 – 20 maj 2019
Granskning	21 maj 2021 – 11 juni 2021

Innehållsförteckning

Detaljplanens syfte	2
Sammanfattning av granskningen	5
Sammanfattning av ändringar i förslaget.....	5
Ändringar från granskningen:.....	5
Följande har inte fått alla sina synpunkter tillgodosedda i planförslaget:.....	6
Inom samrådkretsen	6
Övriga för kännedom:	23
Sammanfattning av inkomna synpunkter från granskningen och stadsbyggnadsförvaltningens bedömning	59
Sammanställning av Länsstyrelsens yttrande.....	59
Planförslaget generellt	61
Markanvändning och utformning av förslaget i stort	61
Bebyggelsens utformning	62
Arkitektur och omfattning	62
Kulturmiljö.....	66
Naturmiljö.....	67
Allmänt om naturmiljön och dess värden	67
Artförekomst och biologisk mångfald	70
Fladdermöss.....	74
Cinnoberbagge	75
Blåsippor	77
Groddjur.....	79
Träd och trädnätverk, övrig grönstruktur	81
Utökade utredningar avseende naturmiljö	83
Parker och grönytor	84
Allmänna synpunkter	84
Lekplatsen och Ekebydalens kolonilotterna	86
Ekebydalen och Hågadalen	87
Trafik	89
Generellt (trafikflöden).....	89
Vägnät	91
Gång- och cykeltrafik.....	92
Kollektivtrafik.....	94
Parkeringsplatser.....	95
Social hållbarhet/social infrastruktur	97
Bostäder i olika typer, storlekar, prisnivåer och upplåtelseformer.....	97
Skola/förskola	98
Trygghet och trivsel.....	101
Barnperspektiv, äldreperspektiv och andra perspektiv	102

Påverkan på miljö, hälsa och säkerhet	104
Miljöbalken, Nationella miljömål och riktlinjer	104
Behovsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB)	106
Luftföroreningar	108
Markens beskaffenhet och potentiellt förorenade områden.....	108
Buller.....	109
Dagsljus.....	110
Folkhälsa	110
Brandsäkerhet	112
Klimatanpassning.....	112
Krisberedskap och totalförsvaret	114
Teknisk försörjning	114
Pumpstation	114
Vatten och avlopp.....	116
Dagvatten och miljö kvalitetsnormer.....	116
Avfall.....	119
El, fjärrvärme och tele	120
Post	121
Plan- och genomförandeprocessen.....	121
Hammarparkens ursprungliga tanke	121
Synpunkter på planhandlingarna.....	122
Plansamrådet, den demokratiska processen (samrådet, samrådsmötet, synpunkter, överklagan osv)	124
Genomförande, utbyggnadstakt	126
Störningar under byggtiden	127
Hammarparken, en del av Eriksberg och Uppsala	129
Översiktlig planering	129
Alternativa lokaliseringar.....	131
Eriksbergs och Uppsalas utveckling	132
Bilaga	136
Översikt över inkomna samrådsyttrande	137

Sammanfattning av granskningen

Detaljplanen har varit på granskning mellan 21 maj och 11 juni, 2021. Under granskningstiden har 625 skriftliga synpunkter inkommit, varav 4 utan erinran.

Synpunkterna behandlar i huvudsak Hammarparkens växt- och djurliv, rekreativvärden, bebyggelsens omfattning och närheten till befintlig bebyggelse.

Ett gemensamt yttrande har skickats in av cirka 370 personer samt från bostadsrättsföreningarna Gnejsen och Gnejsenhus.

20 personer boende på Gnejsvägen har skrivit under en namninsamling och framför *Vi som bor på Gnejsvägen 20-26 "Vill bevara" vår rekreativ-naturstig. Förslag: Räcker det inte att bygga vid Blodstensskogen. Där finns lite mer plats.* Till namninsamlingen har de även bifogat det gemensamma yttrandet.

Länsstyrelsens synpunkter berör huvudsakligen hur förslaget hanterar förekomsten av fridlysta arter (som groddjur) samt strandskydd och påverkan på slutrecipientens miljö kvalitetsnormer. De bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör strandskydd och miljö kvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt för att ett antagande av planen inte behöver prövas av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen bedömer att detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kapitlet miljöbalken, enligt sitt yttrande på behovsbedömningen daterat 7 juni 2016 och har inte ändrat inställning i sitt samrådsyttrande daterat 20 juni 2019 eller i sitt granskningsyttrande daterat 7 juli 2021.

Länsstyrelsens yttrande bifogas även i sin helhet.

Sammanfattning av ändringar i förslaget

Ändringar från granskningen:

- Pumpstationen i Ekebydalen flyttas åt sydöst för att säkerställa en skyddszon mellan pumpstationen och det biotopskyddade diket.
- Pumpstationen placeras utanför Hågaåns strandskyddszon.
- Planbeskrivningen uppdateras avseende påverkan på slutrecipienten.
- Genomförandebeskrivningen förtydligas avseende skadereducerande åtgärder och vem som bär ansvar.
- Planbeskrivningen uppdateras med information om att diket i Ekebydalen omfattas av generellt biotopskydd.
- Planbeskrivningen kompletteras med en motivering om ianspråktagande av jordbruksmark.

- På plankartan har byggnadsarean (BYA) i det norra kvarteret justerats och utökats något.
- Byggrättsytan för den byggnaden längst åt väster i det norra kvarteret har mot korsningen justerats marginellt.
- Redaktionella ändringar.
- Utöver ändringar i planhandlingarna har kommunen ansökt om dispens att få ta bort den småplanta av idegran som finns inom planområdet.

Följande har inte fått alla sina synpunkter tillgodosedda i planförslaget:

Inom samrådkretsen

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Brf Gnejsen	2019-05-20	
Brf Gnejsgårdarna	2019-05-19	
Förskolan Grannbarnens styrelse och personal	2019-05-19	
Boende 1	2019-05-20	2021-06-11
Boende 2	2019-05-20	2021-06-10
Boende 3	2019-05-16	
Boende 4	2019-05-16	
Boende 5	2019-05-16	2021-06-11
Boende 6	2019-05-19	2021-06-09, 2021-06-11, 2021-06-11
Boende 7	2019-05-17	2021-06-08
Boende 8	2019-05-17	2021-06-10
Boende 9	2019-05-17, 2019-05-20	2021-06-11 2021-06-11
Boende 10	2019-05-16	2021-06-11
Boende 11	2019-05-15	2021-06-01
Boende 12	2019-05-20	
Boende 13	2019-05-20, 2019-05-20	2021-06-10
Boende 14	2019-05-15	2021-05-31
Boende 15	2019-05-20	
Boende 16	2019-05-20	2021-06-11
Boende 17	2019-05-20	2021-06-11
Brf Gnejsen	2019-05-20	
Brf Gnejsgårdarna	2019-05-19	
Förskolan Grannbarnens styrelse och personal	2019-05-19	
Boende 1	2019-05-20	2021-06-11
Boende 2	2019-05-20	2021-06-10

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Boende 3	2019-05-16	
Boende 4	2019-05-16	
Boende 5	2019-05-16	2021-06-11
Boende 6	2019-05-19	2021-06-09, 2021-06-11, 2021-06-11
Boende 7	2019-05-17	2021-06-08
Boende 8	2019-05-17	2021-06-10
Boende 9	2019-05-17, 2019- 05-20	2021-06-11 2021-06-11
Boende 10	2019-05-16	2021-06-11
Boende 11	2019-05-15	2021-06-01
Boende 12	2019-05-20	
Boende 13	2019-05-20, 2019- 05-20	2021-06-10
Boende 14	2019-05-15	2021-05-31
Boende 15	2019-05-20	
Boende 16	2019-05-20	2021-06-11
Boende 17	2019-05-20	2021-06-11
Boende 18	2019-05-16	2021-06-08
Boende 19	2019-05-15	
Boende 20	2019-05-21	2021-06-10
Boende 21	2019-05-20	2021-06-10
Boende 22	2019-05-16	2021-06-11
Boende 23	2019-05-19	
Boende 24	2019-05-20	
Boende 25	2019-05-16	2021-06-09
Boende 26	2019-05-16	2021-06-11
Boende 27	2019-05-16	
Boende 28	2019-05-14	2021-06-03
Boende 29	2019-05-15	2021-06-08
Boende 30	2019-05-14	2021-06-11
Boende 31	2019-05-17	
Boende 32	2019-05-17	2021-06-11
Boende 33	2019-05-21	2021-06-11
Boende 34	2019-05-18, 2019- 05-20	
Boende 35	2019-05-19, 2019- 05-20	2021-05-31 2021-06-11 2021-06-16
Boende 36	2019-04-11, 2019- 05-16	2021-05-26 2021-05-26 2021-06-10
Boende 37	2019-05-21	2021-06-11
Boende 38	2019-05-15	2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Boende 39	2019-05-22	2021-06-07
Boende 40	2019-05-17	
Boende 41	2019-05-20	
Boende 42	2019-05-18, 2019-05-20	
Boende 43	2019-05-15	2021-06-11
Boende 44	2019-05-16	2021-06-11
Boende 45	2019-05-14	
Boende 46	2019-05-16	2021-06-08
Boende 47	2019-05-19	2021-06-09 2021-06-03 2021-06-11
Boende 48	2019-05-14	
Boende 49	2019-05-01, 2019-05-01	2021-05-25
Boende 50	2019-05-01	2021-06-10
Boende 51	2019-05-18, 2019-05-20	
Boende 52	2019-05-18, 2019-05-20	
Boende 53	2019-05-18	
Boende 54	2019-05-19	
Boende 55	2019-05.17, 2019-05-20	2021-06-08
Boende 56	2019-05-16	
Boende 57	2019-05-14	2021-06-11
Boende 58	2019-05-14	2021-06-11
Boende 59	2019-05-15, 2019-05-20	2021-06-11
Boende 60	2019-05-16, 2019-05-16	2021-06-10
Boende 61	2019-05-17, 2019-05-20	2021-06-08
Boende 62	2019-05-20	
Boende 63	2019-05-14	2021-06-02
Boende 64	2019-05-20	2021-06-11
Boende 65	2019-05-14	2021-06-11 2021-06-11
Boende 66	2019-05-14	2021-06-11
Boende 67	2019-05-17	
Boende 68	2019-05-17	2021-06-11
Boende 69	2019-05-05, 2019-05-16, 2019-05-16	2021-06-10
Boende 70	2019-05-17, 2019-05-20	2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Boende 71	2019-05-03	2021-06-06 2021-06-07 2021-06-11
Boende 72	2019-05-20, 2019-05-20	
Boende 73	2019-05-17	2021-06-08
Boende 74	2019-05-18	2021-06-11
Boende 75	2019-05-20	2021-06-11
Boende 76	2019-05-14, 2019-05-16	2021-06-08
Boende 77	2019-05-20	2021-06-11
Boende 78	2019-05-20	
Boende 79	2019-05-20	
Boende 80	2019-04-07	
Boende 81	2019-05-02	
Boende 82	2019-05-20	2021-06-07
Boende 83	2019-05-15	
Boende 84	2019-05-16	
Boende 85	2019-05-16	2021-06-01
Boende 86	2019-05-17	
Boende 87	2019-05-15	
Boende 88	2019-05-17	2021-06-03
Boende 89	2019-05-15	
Boende 90	2019-05-15	
Boende 91	2019-05-16, 2019-05-20	2021-06-07
Boende 92	2019-05-20, 2019-05-20	2021-06-11 2021-06-11
Boende 93	2019-05-19	2021-06-12
Boende 94	2019-05-17	2021-06-11
Boende 95	2019-05-16, 2019-05-20	2021-06-11
Boende 96	2019-05-20	2021-06-07
Boende 97	2019-05-16	
Boende 98	2019-05-17	2021-06-11
Boende 99	2019-05-20	
Boende 100	2019-05-17	2021-06-11
Boende 101	2019-05-14	
Boende 102	2019-05-21	
Boende 103	2019-05-20	2021-06-10
Boende 104	2019-05-17	2021-06-11
Boende 105	2019-05-16	2021-06-11
Boende 106	2019-05-20	
Boende 107	2019-05-20	2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Boende 108	2019-05-14	
Boende 109	2019-05-14	
Boende 110	2019-05-14	
Boende 111	2019-05-14	
Boende 112	2019-05-20	
Boende 113	2019-05-16	
Boende 114	2019-05-20	2021-06-11
Boende 115	2019-05-18	
Boende 116	2019-05-12	
Boende 117	2019-05-17	2021-05-29
Boende 118	2019-05-20	2021-06-11
Boende 119	2019-04-06	
Boende 120	2019-05-18	2021-06-09
Boende 121	2019-05-14	2021-06-11
Boende 122	2019-05-17	
Boende 123	2019-05-16	
Boende 124	2019-05-16	
Boende 125	2019-05-20	
Boende 126	2019-05-10	
Boende 127	2019-05-10	
Boende 128	2019-05-14, 2019-05-16	
Boende 129	2019-05-14	2021-06-11
Boende 130	2019-05-14	2021-06-11
Boende 131	2019-05-14	2021-06-11
Boende 132	2019-05-14	2021-06-11
Boende 133	2019-05-14	
Boende 134	2019-05-20	2021-06-11
Boende 135	2019-05-16	
Boende 136	2019-05-16	2021-06-09
Boende 137	2019-05-16	2021-06-03
Boende 138	2019-05-16	2021-06-03
Boende 139	2019-05-16	2021-06-07
Boende 140	2019-05-17	2021-06-09
Boende 141	2019-05-17	
Boende 142	2019-05-18	
Boende 143		2021-06-07
Boende 144		2021-06-08
Boende 145	2019-05-18	
Boende 146	2019-05-19	2021-06-08
Boende 147	2019-05-20	
Boende 148	2019-05-20	
Boende 149	2019-05-20	

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Boende 150	2019-05-20	
Boende 151	2019-05-20	
Boende 152	2019-05-20	2021-06-11
Boende 153	2019-05-20	
Boende 154	2019-05-20	2021-06-11
Boende 155	2019-05-20	
Boende 156	2019-05-20	2021-06-11 2021-06-11
Boende 157	2019-05-20	2021-06-11
Boende 158	2019-05-20	
Boende 159	2019-05-20	2021-06-11
Boende 160	2019-05-20	
Boende 161	2019-05-20	
Boende 162	2019-05-20	2021-06-11
Boende 163	2019-05-20	
Boende 164	2019-05-20	2021-05-27 2021-06-11
Boende 165	2019-05-20	
Boende 166	2019-05-20	2021-06-11
Boende 167	2019-05-20	2021-06-01
Boende 168	2019-05-21	
Boende 169		2021-05-25
Boende 170		2021-05-27
Boende 171		2021-05-30
Boende 172		2021-06-01
Boende 173		2021-06-01
Boende 174		2021-06-01
Boende 175		2021-06-02
Boende 176		2021-06-02
Boende 177		2021-06-02
Boende 178		2021-06-02
Boende 179		2021-06-04
Boende 180		2021-06-04
Boende 181		2021-06-01
Boende 182		2021-06-06
Boende 183		2021-06-06
Boende 184		2021-06-06
Boende 185		2021-06-06
Boende 186		2021-06-08
Boende 187		2021-06-08
Boende 188		2021-06-08
Boende 189		2021-06-09
Boende 190		2021-06-09

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Boende 191		2021-06-09
Boende 192		2021-06-10
Boende 193		2021-06-09
Boende 194		2021-06-09
Boende 195		2021-06-10
Boende 196		2021-06-04
Boende 197		2021-06-10, 2021-06-08
Boende 198		2021-06-08
Boende 199		2021-06-10
Boende 200		2021-06-10
Boende 201		2021-06-08
Boende 202		2021-06-10
Boende 203		2021-06-10
Boende 204		2021-06-08
Boende 205		2021-06-11
Boende 206		2021-06-11, 2021-06-11, 2021-06-11
Boende 207		2021-06-11
Boende 208		2021-06-11, 2021-06-11
Boende 209		2021-06-11
Boende 210		2021-06-11
Boende 211		2021-06-11
Boende 212		2021-06-11
Boende 213		2021-06-11
Boende 214		2021-06-11
Boende 215		2021-06-11
Boende 216		2021-06-11
Boende 217		2021-06-11
Boende 218		2021-06-11
Boende 219		2021-06-11
Boende 220		2021-06-11
Boende 221		2021-06-11
Boende 222		2021-06-11
Boende 223		2021-06-11
Boende 224		2021-06-11
Boende 225		2021-06-11
Boende 226		2021-06-11
Boende 227		2021-06-11
Boende 228		2021-06-10
Boende 229		2021-06-11
Boende 230		2021-06-11
Boende 231		2021-06-11
Boende 232		2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Boende 233		2021-06-11
Boende 234		2021-06-11
Boende 235		2021-06-11
Boende 236		2021-06-11
Boende 237		2021-06-11
Boende 238		2021-06-11
Boende 239		2021-06-11
Boende 240		2021-06-11
Boende 241		2021-06-11
Boende 242		2021-06-11
Boende 243		2021-06-11
Boende 244		2021-06-03
Boende 245		2021-06-02
Boende 246		2021-06-11
Boende 247		2021-06-11
Boende 248		2021-06-11
Boende 249		2021-06-11
Boende 250		2021-06-11
Boende 251		2021-06-11
Boende 252		2021-06-11
Boende 253		2021-06-11
Boende 254		2021-06-11
Boende 255		2021-06-11
Boende 256		2021-06-11
Boende 257		2021-06-11
Boende 258		2021-06-11
Boende 259		2021-06-11
Boende 260		2021-06-11
Boende 261		2021-06-11
Boende 262		2021-06-11
Boende 263		2021-06-11
Boende 264		2021-06-11
Boende 265		2021-06-11
Boende 266		2021-06-11
Boende 267		2021-06-11
Boende 268		2021-06-11
Boende 269		2021-06-11
Boende 270		2021-06-11, 2021-06-11
Boende 271		2021-06-11

Övriga för kännedom:

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Intresseföreningar och sammanslutningar		
Föreningen Vårda Uppsala	2019-05-17	2021-06-04
Eriksbergs socialdemokratiska förening	2019-05-19	2021-06-07
Brf Sandstenen	2019-05-15	2021-06-11
Brf Sandstenen 1		2021-05-27
Brf Gnejsgårdarna		2021-06-11
Brf Parken		2021-06-09
Brf Gnejsen		2021-06-07
Brf Gnejsenhus		2021-06-10
Förskolan Grannbarnen	2021-05-19	2021-06-11
Naturskyddsföreningen		2021-06-10
Uppsala kommun Skolfastigheter AB		2021-06-11
Funktionsrätt Uppsala		2021-06-11
Övriga		
Privatperson 1	2019-04-29	2021-06-09
Privatperson 2	2019-05-03	2021-06-03
Privatperson 3	2019-05-03	2021-06-03
Privatperson 4	2019-05-03	
Privatperson 5	2019-05-03	
Privatperson 6	2019-05-05, 2019-05-05, 2019-05-05, 2019-05-19, 2019-05-20, 2019-05-20	2021-05-31 2021-05-31 2021-05-31 2021-05-31 2021-06-08 2021-06-11
Privatperson 7	2019-05-05	
Privatperson 8	2019-05-05	
Privatperson 9	2019-05-06	
Privatperson 10	2019-05-08	
Privatperson 11	2019-05-09	
Privatperson 12	2019-05-09	2021-06-11
Privatperson 13	2019-05-09	
Privatperson 14	2019-05-10	
Privatperson 15	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 16	2019-05-12	
Privatperson 17	2019-05-12	2021-06-02
Privatperson 18	2019-05-12	2021-06-02
Privatperson 19	2019-05-12	2021-06-09
Privatperson 20	2019-05-12	
Privatperson 21	2019-05-13	2021-05-28
Privatperson 22	2019-05-13	

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 23	2019-05-13	
Privatperson 24	2019-05-13, 2019-05-15	2021-06-02
Privatperson 25	2019-05-13	
Privatperson 26	2019-05-14	2021-05-23
Privatperson 27	2019-05-14	
Privatperson 28	2019-05-14, 2019-05-15	2021-06-09
Privatperson 29	2019-05-14	2021-06-11
Privatperson 30	2019-05-14	
Privatperson 31	2019-05-14	
Privatperson 32	2019-05-14	
Privatperson 33	2019-05-14	
Privatperson 34	2019-05-14	
Privatperson 35	2019-05-14	
Privatperson 36	2019-05-15	
Privatperson 37		2021-06-11
Privatperson 38	2019-05-19	2021-06-11
Privatperson 39	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 40	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 41	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 42		2021-06-11
Privatperson 43	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 44	2019-05-16	
Privatperson 45	2019-05-16	
Privatperson 46	2019-05-16	
Privatperson 47	2019-05-16	2021-06-02
Privatperson 48	2019-05-16	2021-05-31
Privatperson 49	2019-05-16	
Privatperson 50	2019-05-16	2021-06-07
Privatperson 51	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 52	2019-05-14	
Privatperson 53	2019-05-15	
Privatperson 54	2019-05-14	2021-06-11
Privatperson 55	2019-05-17	
Privatperson 56	2019-05-17	
Privatperson 57	2019-05-17	
Privatperson 58	2019-05-17	
Privatperson 59	2019-05-17	
Privatperson 60	2019-05-17	
Privatperson 61	2019-05-17	
Privatperson 62	2019-05-17	
Privatperson 63	2019-05-17	2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 64	2019-05-17	2021-06-11
Privatperson 65	2019-05-17	2021-06-11
Privatperson 66	2019-05-17	2021-06-11
Privatperson 67	2019-05-17	
Privatperson 68	2019-05-17	
Privatperson 69	2019-05-17	
Privatperson 70	2019-05-18, 2019-05-20	
Privatperson 71	2019-05-18, 2019-05-20	
Privatperson 72	2019-05-18	
Privatperson 73	2019-05-18	2021-05-31
Privatperson 74	2019-05-18	2021-06-11
Privatperson 75	2019-05-19	
Privatperson 76	2019-05-19	
Privatperson 77	2019-05-19, 2019-05-20	2021-06-08
Privatperson 78	2019-05-19	
Privatperson 79	2019-05-19	
Privatperson 80	2019-05-19	
Privatperson 81	2019-05-19	
Privatperson 82	2019-05-19	2021-06-11
Privatperson 83	2019-05-19	
Privatperson 84	2019-05-19	2021-06-10
Privatperson 85	2019-05-19	
Privatperson 86	2019-05-19	
Privatperson 87	2019-05-19	2021-06-10
Privatperson 88	2019-05-19	
Privatperson 89	2019-05-19	
Privatperson 90	2019-05-19	2021-06-08 2021-06-08
Privatperson 91	2019-05-19	2021-06-11
Privatperson 92	2019-05-19	2021-06-08
Privatperson 93	2019-05-19	
Privatperson 94	2019-05-19	
Privatperson 95	2019-05-19	2021-06-08 2021-06-11
Privatperson 96	2019-05-19	
Privatperson 97	2019-05-20	
Privatperson 98	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 99	2019-05-20	
Privatperson 100	2019-05-20	
Privatperson 101	2019-05-18	
Privatperson 102	2019-05-18	

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 103	2019-05-20	2021-06-06
Privatperson 104	2019-05-20	
Privatperson 105	2019-05-20	
Privatperson 106	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 107	2019-05-20	
Privatperson 108	2019-05-20	
Privatperson 109	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 110	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 111	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 112	2019-05-20	
Privatperson 113	2019-05-20	
Privatperson 114	2019-05-20	
Privatperson 115	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 116	2019-05-20	
Privatperson 117	2019-05-20	
Privatperson 118	2019-05-20	
Privatperson 119	2019-05-20	
Privatperson 120	2019-05-20	
Privatperson 121	2019-05-20	
Privatperson 122	2019-05-20	
Privatperson 123	2019-05-20	
Privatperson 124	2019-05-20	
Privatperson 125	2019-05-20	
Privatperson 126	2019-05-20	
Privatperson 127	2019-05-20	
Privatperson 128	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 129	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 130	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 131	2019-05-20, 2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 132	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 133	2019-05-20	
Privatperson 134	2019-05-20	2021-06-04
Privatperson 135	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 136	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 137	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 138	2019-05-20	
Privatperson 139	2019-05-20	
Privatperson 140	2019-05-20	
Privatperson 141	2019-05-20	
Privatperson 142	2019-05-20, 2019-05-21	
Privatperson 143	2019-05-20	2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
		2021-06-11
Privatperson 144	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 145	2019-05-20	2021-06-12
Privatperson 146	2019-05-20 2019-05-21	2021-05-21, 2021-06-11
Privatperson 147	2019-05-21	2021-06-12 2021-06-11
Privatperson 148	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 149	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 150	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 151	2019-05-21	
Privatperson 152	2019-05-21	
Privatperson 153	2019-05-21	
Privatperson 154	2019-05-21	
Privatperson 155	2019-05-21	
Privatperson 156	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 157	2019-05-21	
Privatperson 158	2019-05-21	
Privatperson 159	2019-05-21	
Privatperson 160	2019-05-21	
Privatperson 161	2019-05-21	
Privatperson 162	2019-05-21	2021-06-12
Privatperson 163	2019-05-21	
Privatperson 164	2019-05-21	
Privatperson 165	2019-05-21	
Privatperson 166	2019-05-21	
Privatperson 167		2021-06-08
Privatperson 168		2021-06-11
Privatperson 169	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 170	2019-05-23	
Privatperson 171	2019-05-23	2021-06-11
Privatperson 172	2019-05-20	
Privatperson 173	2019-05-20	2021-06-03
Privatperson 174	2019-05-20	
Privatperson 175	2019-05-20	
Privatperson 176	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 177	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 178	2019-05-20	
Privatperson 179	2019-05-20	
Privatperson 180	2019-05-20	
Privatperson 181	2019-05-20	
Privatperson 182	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 183	2019-05-20	

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 184	2019-05-20	
Privatperson 185	2019-05-20	
Privatperson 186	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 187	2019-05-20	
Privatperson 188	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 189	2019-05-20	
Privatperson 190	2019-05-20	
Privatperson 191	2019-05-20	
Privatperson 192	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 193	2019-05-20	
Privatperson 194	2019-05-20	
Privatperson 195	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 196	2019-05-20	
Privatperson 197	2019-05-20	
Privatperson 198	2019-05-20	
Privatperson 199	2019-05-20	
Privatperson 200	2019-05-20	
Privatperson 201	2019-05-20	
Privatperson 202	2019-05-20	
Privatperson 203	2019-05-20	
Privatperson 204	2019-05-20	
Privatperson 205	2019-05-20	
Privatperson 206	2019-05-20	
Privatperson 207	2019-05-20	
Privatperson 208	2019-05-20	
Privatperson 209	2019-05-20	
Privatperson 210	2019-05-20	
Privatperson 211	2019-05-20	
Privatperson 212	2019-05-20	
Privatperson 213	2019-05-20	
Privatperson 214	2019-05-20	
Privatperson 215	2019-05-20	
Privatperson 216	2019-05-20	
Privatperson 217	2019-05-20	
Privatperson 218	2019-05-20	
Privatperson 219	2019-05-20	
Privatperson 220	2019-05-20	
Privatperson 221	2019-05-20	
Privatperson 222	2019-05-20	
Privatperson 223	2019-05-20	
Privatperson 224	2019-05-20	
Privatperson 225	2019-05-20	
Privatperson 226	2019-05-20	

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 227	2019-05-20	
Privatperson 228	2019-05-20	
Privatperson 229	2019-05-20	2021-06-07 2021-06-09
Privatperson 230	2019-05-20	2021-06-09
Privatperson 231	2019-05-20	
Privatperson 232	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 233	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 234	2019-05-20	
Privatperson 235	2019-05-20	
Privatperson 236	2019-05-20	
Privatperson 237	2019-05-20	
Privatperson 238		2021-05-24
Privatperson 239		2021-05-24
Privatperson 240		2021-05-28
Privatperson 241		2021-05-30
Privatperson 242		2021-05-30
Privatperson 243		2021-05-30
Privatperson 244		2021-05-30
Privatperson 245		2021-05-28
Privatperson 246		2021-05-30
Privatperson 247		2021-05-28
Privatperson 248		2021-05-30
Privatperson 249		2021-05-30
Privatperson 250		2021-05-30
Privatperson 251		2021-05-30
Privatperson 252		2021-05-29
Privatperson 253		2021-05-29
Privatperson 254		2021-05-29
Privatperson 255		2021-05-28
Privatperson 256		2021-05-29
Privatperson 257		2021-05-28
Privatperson 258		2021-05-28
Privatperson 259		2021-05-31, 2021-05-31
Privatperson 260		2021-05-31
Privatperson 261		2021-05-31
Privatperson 262		2021-05-31
Privatperson 263		2021-05-31
Privatperson 264		2021-06-01
Privatperson 265		2021-06-01
Privatperson 266		2021-06-02
Privatperson 267		2021-06-02

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 268		2021-06-02
Privatperson 269		2021-06-04
Privatperson 270		2021-06-02
Privatperson 271		2021-06-02
Privatperson 272		2021-06-02
Privatperson 273		2021-06-02
Privatperson 274		2021-06-02
Privatperson 275		2021-06-03
Privatperson 276		2021-06-02
Privatperson 277		2021-06-02
Privatperson 278		2021-05-31
Privatperson 279		2021-06-02, 2021-06-02
Privatperson 280		2021-06-03
Privatperson 281		2021-06-03
Privatperson 282		2021-06-01
Privatperson 283		2021-06-11
Privatperson 284		2021-06-11
Privatperson 285		2021-06-01
Privatperson 286		2021-06-03
Privatperson 287		2021-06-01
Privatperson 288		2021-06-03
Privatperson 289		2021-06-02
Privatperson 290		2021-06-03
Privatperson 291		2021-06-04
Privatperson 292		2021-06-04
Privatperson 293		2021-06-04
Privatperson 294		2021-06-04
Privatperson 295		2021-06-06
Privatperson 296		2021-06-06
Privatperson 297		2021-06-06
Privatperson 298		2021-06-07
Privatperson 299		2021-06-06
Privatperson 300		2021-06-07
Privatperson 301		2021-06-07
Privatperson 302		2021-06-08
Privatperson 303		2021-06-07
Privatperson 304		2021-06-07
Privatperson 305		2021-06-07
Privatperson 306		2021-06-07
Privatperson 307		2021-06-07
Privatperson 308		2021-06-07
Privatperson 309		2021-06-07

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 310		2021-06-07
Privatperson 311		2021-06-08
Privatperson 312		2021-06-07
Privatperson 313		2021-06-07
Privatperson 314		2021-06-08, 2021-06-11
Privatperson 315		2021-06-08
Privatperson 316		2021-06-08
Privatperson 317		2021-06-08
Privatperson 318		2021-06-08
Privatperson 319		2021-06-08
Privatperson 320		2021-06-08
Privatperson 321		2021-06-08
Privatperson 322		2021-06-08
Privatperson 323		2021-06-08, 2021-06-09
Privatperson 324		2021-06-08
Privatperson 325		2021-06-09
Privatperson 326		2021-06-09
Privatperson 327		2021-06-09
Privatperson 328		2021-06-09
Privatperson 329		2021-06-09
Privatperson 330		2021-06-10
Privatperson 331		2021-06-10
Privatperson 332		2021-06-07
Privatperson 333		2021-06-10
Privatperson 334		2021-06-10
Privatperson 335		2021-06-10
Privatperson 336		2021-06-10
Privatperson 337		2021-06-10
Privatperson 338		2021-06-10
Privatperson 339		2021-06-10
Privatperson 340		2021-06-10
Privatperson 341		2021-06-09
Privatperson 342		2021-06-09
Privatperson 343		2021-06-09
Privatperson 344		2021-06-10
Privatperson 345		2021-06-04
Privatperson 346		2021-06-10
Privatperson 347		2021-06-10
Privatperson 348		2021-06-10, 2021-06-10
Privatperson 349		2021-06-04

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 350		2021-06-04
Privatperson 351		2021-06-10
Privatperson 352		2021-06-10
Privatperson 353		2021-06-10
Privatperson 354		2021-06-10
Privatperson 355		2021-06-10
Privatperson 356		2021-06-08
Privatperson 357		2021-06-10
Privatperson 358		2021-06-10
Privatperson 359		2021-06-08
Privatperson 360		2021-06-10
Privatperson 361		2021-06-08
Privatperson 362		2021-06-10
Privatperson 363		2021-06-10
Privatperson 364		2021-06-08
Privatperson 365		2021-06-08
Privatperson 366		2021-06-10
Privatperson 367		2021-06-10
Privatperson 368		2021-06-10
Privatperson 369		2021-06-10
Privatperson 370		2021-06-10, 2021-06-10
Privatperson 371		2021-06-12, 2021-06-11, 2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 372		2021-06-12, 2021-06-13
Privatperson 373		2021-06-11
Privatperson 374		2021-06-11
Privatperson 375		2021-06-11
Privatperson 376		2021-06-12
Privatperson 377		2021-06-11
Privatperson 378		2021-06-11
Privatperson 379		2021-06-11
Privatperson 380		2021-06-11
Privatperson 381		2021-06-11
Privatperson 382		2021-06-11
Privatperson 383		2021-06-11
Privatperson 384		2021-06-11
Privatperson 385		2021-06-11
Privatperson 386		2021-06-11
Privatperson 387		2021-06-11
Privatperson 388		2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 389		2021-06-11
Privatperson 390		2021-06-11
Privatperson 391		2021-06-11
Privatperson 392		2021-06-11
Privatperson 393		2021-06-11
Privatperson 394		2021-06-11
Privatperson 395		2021-06-11
Privatperson 396		2021-06-11
Privatperson 397		2021-06-11
Privatperson 398		2021-06-11
Privatperson 399		2021-06-11
Privatperson 400		2021-06-11
Privatperson 401		2021-06-11
Privatperson 402		2021-06-11
Privatperson 403		2021-06-11
Privatperson 404		2021-06-11
Privatperson 405		2021-06-11
Privatperson 406		2021-06-11
Privatperson 407		2021-06-11
Privatperson 408		2021-06-11
Privatperson 409		2021-06-11
Privatperson 410		2021-06-11
Privatperson 411		2021-06-11
Privatperson 412		2021-06-11
Privatperson 413		2021-06-11
Privatperson 414		2021-06-11
Privatperson 415		2021-06-11
Privatperson 416		2021-06-11
Privatperson 417		2021-06-21
Privatperson 418		2021-06-21
Privatperson 419		2021-06-11
Privatperson 420		2021-06-11
Privatperson 421		2021-06-11
Privatperson 422		2021-06-11
Privatperson 423		2021-06-11
Privatperson 424		2021-06-11
Privatperson 425		2021-06-11
Privatperson 426		2021-06-11
Privatperson 427		2021-06-11
Privatperson 428		2021-06-11
Privatperson 429		2021-06-11
Privatperson 430		2021-06-11
Privatperson 431		2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 432		2021-06-11
Privatperson 433		2021-06-11
Privatperson 434		2021-06-11
Privatperson 435		2021-06-11
Privatperson 436		2021-06-11
Privatperson 437		2021-06-11
Privatperson 438		2021-06-11
Privatperson 439		2021-06-11
Privatperson 440		2021-06-11
Privatperson 441		2021-06-11
Privatperson 442		2021-06-11
Privatperson 443		2021-06-11
Privatperson 444		2021-06-07
Privatperson 445		2021-06-11
Privatperson 446		2021-06-11
Privatperson 447		2021-06-11
Privatperson 448		2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 449		2021-06-11
Privatperson 450		2021-06-11
Privatperson 451		2021-06-11
Privatperson 452		2021-06-11
Privatperson 453		2021-06-11
Privatperson 454		2021-06-11
Privatperson 455		2021-06-11
Privatperson 456		2021-06-11
Privatperson 457		2021-06-11
Privatperson 458		2021-06-11
Privatperson 459		2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 460		2021-06-11
Privatperson 461		2021-06-07
Privatperson 462		2021-06-11
Privatperson 463		2021-06-11
Privatperson 464		2021-06-11, 2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 465		2021-06-11
Privatperson 466		2021-06-11
Privatperson 467		2021-06-11
Privatperson 468		2021-06-11
Privatperson 469		2021-06-11
Privatperson 470		2021-06-11
Privatperson 471		2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 472		2021-06-11
Privatperson 473		2021-06-11
Privatperson 474		2021-06-11
Privatperson 475		2021-06-11
Privatperson 476		2021-06-11
Privatperson 477		2021-06-11
Privatperson 478		2021-06-11
Privatperson 479		2021-06-11
Privatperson 480		2021-06-11
Privatperson 481		2021-06-11
Privatperson 482		2021-06-11
Privatperson 483		2021-06-11
Privatperson 484		2021-06-11
Privatperson 485		2021-06-11
Privatperson 486		2021-06-11
Privatperson 487		2021-06-11
Privatperson 488		2021-06-11
Privatperson 489		2021-06-11
Privatperson 490		2021-06-11
Privatperson 491		2021-06-11
Privatperson 492		2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 493		2021-06-11
Privatperson 494		2021-06-11
Privatperson 495		2021-06-10
Privatperson 496		2021-06-10
Privatperson 497		2021-06-10
Privatperson 498		2021-06-11
Privatperson 499		2021-06-11
Privatperson 500		2021-06-11
Privatperson 501		2021-06-11
Privatperson 502		2021-06-11
Privatperson 503		2021-06-11
Privatperson 504		2021-06-11
Privatperson 505		2021-06-11
Privatperson 506		2021-06-11
Privatperson 507		2021-06-11
Privatperson 508		2021-06-11
Privatperson 509		2021-06-11
Privatperson 510		2021-06-11
Privatperson 511		2021-06-11
Privatperson 512		2021-06-11
Privatperson 513		2021-06-11

Ej tillgodosedda synpunkter	Samråd	Granskning
Privatperson 514		2021-06-11
Privatperson 515		2021-06-11
Privatperson 516		2021-06-11
Privatperson 517		2021-06-11
Privatperson 518		2021-06-11
Privatperson 519		2021-06-11
Privatperson 520		2021-06-11
Privatperson 521		2021-06-11
Privatperson 522		2021-06-11
Privatperson 523		2021-06-11
Privatperson 524		2021-06-11
Privatperson 525		2021-06-11
Privatperson 526		2021-06-11
Privatperson 527		2021-06-11
Privatperson 528		2021-06-11
Privatperson 529		2021-06-11
Privatperson 530		2021-06-11
Privatperson 531		2021-06-11
Privatperson 532		2021-06-11
Privatperson 533		2021-06-11
Privatperson 534		2021-06-11
Privatperson 535		2021-06-11
Privatperson 536		2021-06-11
Privatperson 537		2021-06-11
Privatperson 538		2021-06-11
Privatperson 539		2021-06-11
Privatperson 540		2021-06-11
Privatperson 541		2021-06-11
Privatperson 542		2021-06-11
Privatperson 543		2021-06-11
Privatperson 544		2021-06-11
Privatperson 545		2021-06-11
Privatperson 546		2021-06-11
Privatperson 547		2021-06-11
Privatperson 548		2021-06-11
Privatperson 549		2021-06-11
Privatperson 550		2021-06-11
Privatperson 551		2021-06-11
Privatperson 552		2021-06-11
Privatperson 553		2021-06-11
Privatperson 554		2021-06-11
Privatperson 555		2021-06-11

Sammanfattning av inkomna synpunkter från granskningen och stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Nedan sammanfattas inkomna synpunkter och stadsbyggnadsförvaltningens bedömning. För att ge en god överblick av granskningsyttrandena och stadsbyggnadsförvaltningens bedömning är dessa sammanställda ämnesvis. Inledningsvis sammanfattas länsstyrelsen yttrande i sin helhet, stadsbyggnadsförvaltningens bedömning återfinns under ämnesindelningarna.

Vattenfall Eldistribution AB, Swedavia Airports, Svenska kraftnät och Region Uppsala - Trafik och Samhälle har inget att erinra på planförslaget.

Sammanställning av Länsstyrelsens yttrande

Strandskydd

Länsstyrelsen påtalar att kommunen planerar en pumpstation i nära anslutning till det dike som går genom Ekebydalen och vidare ut i Hågaån. Länsstyrelsen anser att kommunen inte på ett tydligt sätt har redovisat hur nära vattnet pumpstationen planeras att placeras eller hur bedömningen kring påverkan på växt- och djurlivet har gjorts. Länsstyrelsen skriver också att en skyddszon ska lämnas mot vattnet som undantas från arbete och att tillräcklig hänsyn ska tas till djurlivet under anläggningsarbetet. Detta ska också framgå av genomförandebeskrivningen.

Länsstyrelsen påtalar att detta område inte ingår i genomfört samråd gällande groddjur.

Miljö kvalitetsnormer (MKN), dagvatten

Länsstyrelsen anser att kommunen bör komplettera planbeskrivningen genom att redogöra för hur detaljplanen påverkar slutrecipienten. Länsstyrelsen anser vidare att de åtgärder från dagvattenutredningen som beskrivs i planbeskrivningen bör genomföras.

Biotopskydd (råd)

Länsstyrelsen upplyser om att småvatten och våtmark i jordbruksmark som uppfyller definitionen: ”Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, vätar, översilningsmarker, kallkällor, mangelgravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror.

Arealbegränsningen avser inte linjära element som öppna diken eller högst två meter breda naturliga bäckfåror. Dammar anlagda för bevattningsändamål innefattas inte i denna biotop” omfattas av det generella biotopskyddet i 7 kap 11 § miljöbalken.

Inom ett sådant område får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet. Dispens söks hos Länsstyrelsen.

Fridlysta arter, övergripande

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på EU-domstolens avgörande i förenade målen C-473/19 och C-474/19 den 4 mars 2021 som sannolikt kommer att leda till en förändrad praxis för när bestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen träder in. Av domen framgår bland annat att Artikel 12.1 a–c i livsmiljödirektivet ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis enligt vilken förbuden i denna bestämmelse, för det fall mänsklig verksamhet såsom skogsbruksåtgärder eller markexploatering uppenbart har ett annat syfte än att döda eller störa djurarter, endast är tillämpliga om det finns en risk för att berörda arters bevarandestatus påverkas negativt. Artikel 12.1 a–c i livsmiljödirektivet ska vidare tolkas så, att skyddet enligt denna bestämmelse inte upphör att gälla för arter som har uppnått gynnsam bevarandestatus.

Groddjur

Inom planområdet har fynd av vanlig groda, vanlig padda och åkergroda samt mindre vattensalamander skett. Vanlig groda, vanlig padda och mindre vattensalamander är fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen. Åkergroda är fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen. Samråd har genomförts med Länsstyrelsen vad gäller planens påverkan på groddjur. Länsstyrelsen har förelagt kommunen om försiktighetsåtgärder i samband med genomförandet. Ärendet har Länsstyrelsens dnr. 527-9469-2020.

Cinnoberbagge

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att bevara den ekologiska funktionen för cinnoberbagge i det grönstråk som sparas i Hammarparken. Kommunen har föreslagit åtgärder på kort sikt, medellång sikt och lång sikt för att göra detta. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ha en tydlig strategi för att se till att åtgärderna blir genomförda och att den ska framgå av planbeskrivningen.

För de delar som planläggs som NATUR finns beskrivet att de ska bidra till att bland annat begränsa påverkan på cinnoberbagge. Länsstyrelsen anser att det även ska framgå av de delar som planläggs som PARK, eftersom utredningen även föreslår åtgärder inom dessa ytor.

Blåsippa

Länsstyrelsen påtalar att blåsippa är fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen. Kommunen har redovisat att hänsyn ska tas till blåsipporna under byggnation och

att plantor ska flyttas till park och naturmark inom planområdet. Länsstyrelsen anser att de som utför arbetet ska ha kännedom om att förekommande växtplatser i området samt tillgång till en karta över växtplatserna. Flytt av blåsippan behöver föregås av dispensprövning enligt artskyddsförordningen.

Planförslaget generellt

Markanvändning och utformning av förslaget i stort

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar anser att detaljplanen kommer i konflikt med nästan alla tänkbara intressen för ekologi, biologisk mångfald, skyddade växter och djur, friluftsrådgivning, människors hälsa och välbefinnande, barns behov av tillräckligt med orörd natur att leka i och lära av.

Planen tar inte hänsyn till vare sig naturvärden, artskyddsfrågor, klimatkris eller de grundläggande frågorna om vattenhanteringen. Därmed är planen inte i fas med vare sig Parisavtalet eller FN:s konvention för biologisk mångfald.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet som skickats in av cirka 370 personer samt i en majoritet av övriga yttranden uttrycks att man vill att Hammarparken ska bevaras utan bebyggelse och att man motsätter sig den föreslagna detaljplanen. Knappt 20 personer skriver att detaljplanen ska avbrytas.

Många anser att detaljplanen inte heller denna gång tar hänsyn till klimatkrisen, artdöden och Eriksbergsbornas vilja.

Flera personer anser att de närboende påverkas för mycket av förslaget. Några personer överväger eller kommer att flytta om det blir byggnation i Hammarparken.

Många anser att det inte ska byggas i värdefull skog. En handfull personer skriver att Hammarparken är Eriksbergs lungor. En person vill inte att gammal uppskattad och hälsosam skogsmiljö ersätts med ovälkomna höghus.

Fem personer skriver *Tänk om och tänk rätt*.

Den gemensamma skrivelsen som har skickats in av cirka 370 personer, avslutas med ett antal önskemål, vilka även återfinns i andra yttranden bland annat från föreningen Rädda Eriksbergs skogar. De önskar:

- Att Hammarparken ska bevaras som den är. Ta inte ned ett enda träd!
- Att kommunen tänker om och inte startar förtätningen av Eriksberg med att först bygga bort de två områden som har högst naturvärde, dvs Blodstensskogen Norby 31:74 och Hammarparken.

- Att kommunen i stället ska planera och bygga parkeringshus i Eriksberg.
- Att kommunen tar större hänsyn till invånarnas vilja.
- Att Uppsala kommun går i tåten och ändrar strategi. Klimatkrisen är verklig!

Några personer framför att det är bra att det byggs bostäder, viktigt att det byggs en förskola samt att granskningsförslaget är bättre än samrådsförslaget.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

I Uppsala kommuns översiktsplan beskrivs den övergripande inriktningen för samhällsutvecklingen för kommunen i två prioriteringar, skapa närhet och skapa mervärden. Staden ska göras tätare och marken ska användas intensivare. Parker och närnatur är viktiga resurser i den växande staden, bland annat för rekreation, som livsmiljö för växter och djur men också för att mildra effekten av klimatförändringar. Men stadsutvecklingen innebär heller inte att all obebyggd park- eller naturmark kommer att förbli obebyggd. Området ligger inom det som kommunens översiktsplan kategoriserar som stadsbygd. Stadsbygden ska utvecklas med tyngdpunkt på bostäder. Läs vidare under övriga temadelar.

Bebyggelsens utformning

Arkitektur och omfattning

Eriksbergs Socialdemokratiska förening

Föreningen anser att de huskropparna som skjuter i som kilar mot bergen i norra/östra kvarteret ska tas bort för att spara natur. Därmed kan exploateringen accepteras. Planen strävar efter att göra Hammarparken stadslik med husingång direkt från trottoar. Det kan passa vid en större omfattning av handel och service i husens entréplan. Det är det inte frågan om i Hammarparken. Ett respektavstånd mellan trottoarens innersida och husingång på minst 10 meter behövs för att göra ingångarna attraktiva med planteringar och dylikt.

Föreningen anser att kommunen ska arbeta med att öka harmoni, bygga i trä och ta tillvara solenergin. Använda en arkitektur som behåller Eriksbergs naturnära karaktär, som knyter an till skogen, Hågaån och berghällarnas form. De föreslagna taklutningarna är för små och dessutom bör lutningarna ligga mot söder. Det borde vara regel att bygga nya hus så att solenergin kan tillvaratas.

Föreningen anser att husen är för höga och bör sänkas till maximalt fyra våningar i det västra kvarteret och begränsas till fyra-fem våningar i det östra kvarteret. I det västra kvarteret anser föreningen att avstånden mellan huskropparna ska ökas. I det östra kvarteret anser föreningen att den föreslagna placeringen av huskropparna upplevs som plottrig och sammanpressad och att avstånden mellan husen är för små. För att skapa goda boendemiljöer bör antalet huskroppar minskas ner rejält och avstånden mellan huskropparna utökas. Som en rimlig utgångspunkt bör enbart huskropparna

längs Eriksbergsvägen vara kvar och huskropparna som skjuter in som kilar mot bergen tas bort.

Föreningen vårda Uppsala

Föreningen vårda Uppsala påpekar att planområdet i huvudsak utgörs av en norrlutning, vilket innebär att den föreslagna bebyggelsen kommer att ligga betydligt lägre än bebyggelsen utmed Gnejsvägen. Å andra sidan kommer den att bli betydligt högre och mer dominerande i landskapet.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen

Föreningen anser att man i första hand inte ska bebygga området, i andra hand sänka höjder på byggnaderna till fyra våningar och se till att det inte blir för små lägenheter. Ett annat alternativ är att inte bebygga det område som ligger närmast skogen utan endast uppföra byggnader längs med Eriksbergsvägen.

Allmänheten

Cirka 20 personer anser att storleken och skalan på den tänkta bebyggelsen inte stämmer med den närmaste omgivningens bebyggelse där de befintliga husen är insprängda i skogsmiljön. Husen är för höga, för många och står för tätt. En handfull personer anser att bebyggelsen ska minskas till 3–4 våningar. En person anser att förslaget ser fruktansvärt ut med ihopklämda höga bostadshus. Några vill inte att Eriksberg ska bli ännu ett tätbebyggt höghusområde och att de nya husen passar bättre in i ett modernt område, så som Rosendal. En person anser att Hammarparksområdet kommer förvandlas till en stenstad, inte hus i park och skog.

Några personer anser att byggnationen är okänslig och brutal, att man våldför sig på den arkitektoniska utformningen. Två personer anser att krav ska ställas på att husen ska vara snygga och passa med omgivningen. En person anser att "plattaken" inte bör vara med. En person tycker att gavlarna ska vändas mot dalen för att skapa gröna siktlinjer mellan husen.

Tre personer framför att Eriksberg är ett unikt exempel på dåtidens bebyggelse då man placerade ut huskropparna i terrängen, med hänsyn till terrängens förutsättningar. Man bevarade topografin genom att inte planspränga. Eriksberg är byggt i en mänsklig humanitär skala med mycket grönska för människans mentala och fysiska välbefinnande. En person anser att de befintliga husen ska vara den högsta punkten, då anpassas bebyggelsen till topografin och påverkan på stadsbilden minskas. En person påpekar att det inte är lämpligt att bygga i norrlutningar.

En person anser att mål om en hänsynsfull komplettering till en av Uppsalas värdefullare boendemiljöer känns avlägsen. Den nya bebyggelsen bör underordna sig, lyfta fram, betona och återanvända idékomponenter från det befintliga.

I det gemensamma yttrandet samt i ett 30-tal andra yttranden påpekas att landskapsbilden från Ekebydalen kommer att påverkas av förslaget. Hammarparken

utgör en skogsriddå och Eriksberg kommer inte längre upplevas som "stadsdelen i skogen" uppe på berget. I yttrandena hänvisas till länsstyrelsen som uttryckt att det är den gröna landskapsarkitekturen med bevarade skogsriddåer som utgör det kulturmiljöhistoriska värdet i Eriksberg. Förslaget förstör upplevelsen av Ekebyfältet, då i princip all befintlig bebyggelse är dold bakom träden och ger känslan av att man promenerar ute på landet. Skogen är en rogivande siluett. En handfull personer anser att de nya husen blir en mur mot Ekebydalen.

Fyra personer påpekar att förslaget försämrar utsikten från Hammarparken och för de som bor högre upp på Eriksbergsåsen.

Tre personer anser att Eriksberg utgör en unik blandning av fri natur och bostäder, det vill säga "landscape gardening/landskapsdesign" som är en viktig del av stadens kulturmiljöhistoria och en buffertzona till Hågadal. En person anser att det inte kommer vara så mycket natur kvar när husen och dess gårdar byggs.

Några personer påpekar att luft och grönska bidrar till trivseln i området och att ny bebyggelse borde gestaltas så den underordnar sig landskapet. De anser att läsbarheten bör bevaras genom att låta träden synas över husen. En annan person anser att bebyggelsens utformning borde styras av de äldre träden, i synnerhet tallarna som är karaktärsskapande för området. En annan person menar att platta Uppsala behöver de kuperade skogsområden som finns kvar.

En person påpekar att omgivningen kommer förvandlas till en stadsmiljö, tidigare har inga byggnader i Eriksberg, Flogsta eller Ekeby placerats så nära Ekebydalen.

Två personer anser att man som boende i en tätort måste vara beredd på att det förtätas men förtätning måste då vara anpassad till den befintliga bebyggelsen. En gradvis förändring av närmiljön är nog något de flesta upplever som positivt. Förändringarna bör kännas välkomna och kännas som ett tillskott, inte något som dominerar och tar över. En annan person anser att i framtiden kommer dessa förtätningar liknas med miljonprogrammets trångboddhet.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Den nya bebyggelsen kommer att variera i höjd mellan fyra och sex våningar. Den tillkommande bebyggelsen är högre än den befintliga bebyggelsen vid Gnejsvägen. Höjden på byggnaderna är inget nytt i Eriksberg som stadsdel där det finns flertalet byggnader som har våningsantal på sex eller sju våningar, till exempel är skivhusen vid Västertorg sju våningar höga och vid Stigbergsvägen finns både bebyggelse i fem och sju våningar. Den nya bebyggelsen kommer att bli tydligt synlig från Ekebydalen och på så sätt förändra intrycket man får när man närmar sig stadsdelen från dalen. Bakomliggande bebyggelse är lägre sett till våningsantal, men placerad högre upp i sluttningen och kommer på så sätt fortsätta vara den högsta punkten. För att minska påverkan anpassas den tillkommande bebyggelsen till topografin och uttrycket ska harmoniseras med den omgivande naturen.

Den tillkommande bebyggelsen placeras så att allt för stora bergssprängningar undviks. Planen ställer även krav på bebyggelsens utformning genom bestämmelser

om höjd och omfattning, dessutom regleras bebyggelsens fasader av bestämmelsen f3 - *Nya byggnader ska avseende färg och fasadmaterial utformas i harmoni med naturen i området. Bestämmelsen och hur den ska tolkas utvecklas i planbeskrivningen; Bebyggelsens utformning ska även anpassas till områdets naturkaraktär, vilket tydliggörs i en bestämmelse om färg och material. Byggnaderna ska färgsättas med kulörer som harmonierar med det naturnära läget, till exempel bruna, grå, gula och gröna nyanser. Kulörerna bör vara dämpade, starkt lysande färger, som till exempel vita fasader, riskerar att dominera landskapet och ska därför undvikas. Även fasadmaterialen ska av samma skäl anpassas till platsen och läget nära naturen. Fasaderna kan till exempel vara i trä, tegel, puts eller liknande.*

Den tillkommande bebyggelsen skiljer sig mot den befintliga bebyggelsestrukturen genom att husen står något tätare, detta med syfte att bevara större sammanhängande områden och stråk av naturmark.

Påverkan på stadsbilden mildras av de tydliga släppen med grönska som planeras mellan husen och genom att området får en grön karaktär. En grön korridor säkerställs mellan den nya bebyggelsen och den befintliga bebyggelsen genom att ett sammanhängande större grönstråk sparas. Detta grönstråk bidrar till att området även fortsatt kommer att upplevas som, och vara, grönt.

Intrycket och upplevelsen av Hammarparken kommer att förändras från Ekebydalen. Upplevelsen av området blir bebyggelse med en fond av grönska. Befintligt skogsområde med bland annat stora tallar samt befintliga bebyggelsen skymtas i bakgrunden. Planen möjliggör att stora delar av den befintliga grönskan sparas. Det finns också utrymme för att plantera buskar och träd inom förgårdsmarken framför husen.

Längs med Eriksbergsvägen ska vegetation planteras, i syfte att bland annat minska påverkan på landskapsbilden.

Detaljplanen utgör inget hinder för att träd och buskar planteras längs med gång- och cykelbanan i Ekebydalen något som också planeras i genomförandefasen av projektet. En del av den nya bebyggelsen kommer sett från söder att ligga skymd bakom den skogsmark som bevaras.

Kulturmiljö

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar och bostadsrättsföreningen Gnejsen

Föreningarna påtalar att Hammarparken ingår i stadsdelen Eriksberg som redan 1988 förklarats vara av intresse för kulturmiljövården. Men nu tolkar kommunen sitt tidigare beslut som att det bara är själva husen, inte bebyggelseområdet, som ska skyddas. Att Hammarparken, som är klassad som en kommunal park inte skulle ingå i kulturmiljöområdet är en feltolkning och en efterhandskonstruktion. Länsstyrelsen har uttalat inför planprogrammet för Eriksberg - och Ekebydalen att det är just den gröna landskapsarkitekturen med bevarade skogsränder som utgör det kulturmiljöhistoriska värdet i Eriksberg. Ett genomförande av byggplanerna är en förvanskning av tidigare

stadsplanering. Förvanskningen blir extra tydlig om skogsridån, det vill säga Hammarparkens nedre del mot Eriksbergsvägen och Granitvägen försvinner. Hela stadsbilden sedd från Flogsta/Ekebyhållet och från Ekebydalen blir totalt förvandlad. Eriksberg kan inte heller utifrån upplevas som "stadsdelen i skogen" uppe på berget.

Allmänheten

Cirka 20 personer påpekar att förslaget inte tar tillräcklig hänsyn till områdets höga kulturvärden. Bland annat genom att landskapsbilden förändras, de gamla tallarna tas ner och att höga hus byggs i skogsområdet.

I det gemensamma yttrandet samt i en handfull andra yttranden påpekas att Hammarparken som en del i stadsdelen Eriksberg redan 1988 förklarades vara av intresse för kulturmiljövården. Kommunen tolkar sitt tidigare beslut som att det bara är själva husen och inte bebyggelseområdet som ska skyddas. Hammarparken ingår i kulturmiljöområdet som porten till stadsdelen. En person anser att många bostadsområden i Eriksberg är särskilt skyddsvärda och borde K-märkas.

En person framför att i kulturmiljöutredningen från 2015 betonas att stadsdelen är tydligt präglad av 1950- och 60-talens stadsplanering, där bebyggelsen anpassades till topografi och befintlig växtlighet utifrån rådande "hus i park"-ideal. I kulturmiljöutredningen framgår också att delområdet Västra Eriksberg kan betraktas som Uppsalas första höghusområde inbäddat i grönska. Här spelar Hammarparken en viktig roll för upplevelsen av att bebyggelsen verkligen är inbäddad i grönska. Det uttrycket kommer att påverkas negativt av förslaget. I kulturmiljöutredningen framgår även att merparten av det område som angränsar till planområdet har ett särskilt kulturhistoriskt värde. Att marken har fått högre klassificering än byggnaderna talar för parkmiljöns höga värden. Sambandet mellan bebyggelsen och det omgivande marken är viktig för förståelsen av tidens planeringsideal. Detaljplanen beaktar inte i tillräckligt hög grad detta. Utredningen förordar ett respektavstånd till kvarteret Gnejsen och att bebyggelsen ska trappas ner mot dalen.

En person hänvisar till länsstyrelsen yttrande på planprogrammet, att det är just den gröna landskapsarkitekturen med bevarade skogsridåer som utgör det kulturmiljöhistoriska värdet i Eriksberg.

En person anser att det är märkligt pulkabacken klassas som värdefull ur kulturmiljösynpunkt med inte Hammarparken, som innehåller en av Uppsalas äldsta lekplatser och hundraåriga naturstigar.

En person anser att underlaget är ofullständigt gällande kulturmiljövården.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Mellan den nya bebyggelsen och den befintliga bebyggelsen vid Gnejsvägen säkerställs ett respektavstånd i form av en grön zon med bevarad skogsmark. Den nya bebyggelsen placeras i enlighet med de förutsättningar som ges av topografin i området. Från Ekebydalen kommer intrycket av området förändras, detta mildras

något genom att det längs med Eriksbergsvägen kommer planteras träd- och vegetationsgrupper.

Eriksberg ingår i ett större kommunalt kulturmiljöområde enligt ÖP 2016. I den inventering som ligger till grund för kommunfullmäktigebeslutet från 1988 är Eriksberg klassificerat som särskilt värdefull bebyggelsemiljö. Men det gäller enbart i inventeringen. Området kom inte att ingå i de områden som enligt KF:s beslut 1988-11-07 § 306 klassificerades som särskilt värdefull bebyggelsemiljö.

Pulkabacken har höga kultur- och rekreationsvärden. Dess sparande som en del av grönsstrukturen görs utifrån dessa värden inte utifrån naturvärden.

Naturmiljö

Allmänt om naturmiljön och dess värden

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen informerar om att småvatten och våtmark i jordbruksmark som uppfyller följande definition är skyddade enligt det generella biotopskyddet i 7 kap 11 § miljöbalken: *Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, vätar, översilningsmarker, kalkällor, mangelgravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror. Arealbegränsningen avser inte linjära element som öppna diken eller högst två meter breda naturliga bäckfåror. Dammar anlagda för bevattningsändamål innefattas inte i denna biotop.* Inom ett sådant biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Föreningen vårda Uppsala

Föreningen anser att den föreslagna bebyggelsen tar ett värdefullt naturområde i anspråk. I planbeskrivningen framhålls att här finns bland annat äldre tallar, blåsippor, grodor, fladdermöss med mera. Efter en genomläsning av planbeskrivningen är det svårt att förstå varför området överhuvud taget nu planeras för bebyggelse. Områdets naturvärden utgör en tillräcklig grund för att lämna området orört.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Föreningen exemplifierar varför de anser att Eriksberg som livsmiljö kommer att förändras till det sämre för många slag av levande varelser i området om grönskan och träden minskar. Vad gäller Hammarparken är detta särskilt tydligt. Var och en som promenerat hem till vår del av västra Eriksberg en kulen höstafton och stretat över den då vanligen dimmiga och råkalla Ekebydalen har känt lyckan att komma upp bland Hammarparkens tallar och kunnat dra ett djupt andetag frisk luft. Dessa tallar ska nu bort och ge plats för hus och tillfartsväg, något som alldeles förstör känslan av att

komma upp bland träden, till hus bland träd, som alltså är så typiskt för västra Eriksberg och som dessutom bidrar till ett bra klimat. I samband med planarbetet har det uppmärksammats att området också är av största vikt för utrotningshotade arter, som vissa grodarter, vilka omfattas av EU:s habitatdirektiv. Det bör framhållas, att skyddsreglerna gäller också för kommunen.

Bostadsrättsföreningen Berget

Föreningen framför att parken är en grön oas som behöver bevaras och skyddas. Barn leker här och äldre har möjlighet att vistas i relativt ostörd natur. Omdömeslöst och obegripligt att kommunen vill exploatera här.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen

Föreningen anser att kommunen ska se till helheten med många små biotoper i området och att dessa hänger ihop, det ger större naturvärden.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen anser att Hammarparken är precis som hela Ekebydalen en del i stadens struktur av gröna kilar. Att inte bevara trädbestånden längs med Ekebydalens kant och längs Eriksbergsvägen, dit Hammarparken hör, går inte att försvara. Träden är viktiga delar i en grön spridningskorridor - tex för aspnätverket och tallkonnektiviteten. Om vederbörliga naturhänsyn tas, förefaller det mindre troligt att det kan bli någon bebyggelse i Hammarparken som helhet. Förutom arter som är beroende av skog så utgör denna grönstruktur också en miljö som är lämplig för de arter som söker sig till ett mer mosaikartat landskap (det kan till exempel vara arter som trivs i äldre jordbrukslandskap där åkrar, ängar, skogar och vattendrag samsades om ytan). När skogar skövlas i kanten av Ekebydalen kryper skogen bort från dalen och området förlorar en del av sin mosaikartade karaktär. Biotoper i gränsen mellan olika naturtyper är ofta de miljöer som är rikast på biologisk mångfald.

Föreningen anser att planen innebär Eriksbergskaraktäristika värden förstörs så som bortsprängning av urberg, bergknallar och berg i dagen samt avverkning av 100–200 år gamla tallarna.

Planen gör intrång på jordbruksmark i Ekebydalen.

Allmänheten

Många personer framför att området har höga naturvärden och har klassats upp och viktiga naturvärden kommer påverkas och försvinna. Skogen bör bevaras i sin helhet, det går inte att återskapa Hammarparken om den förstörs. Två personer anser att det är varken ekonomiskt, ekologiskt eller socialt försvarbart att spränga bort bergsområden och fälla gammal vacker skog för att bygga just i Hammarparken.

En person anser att det inte är tidsenlig samhällsplanering att bygga i en skog som har dokumenterat höga naturvärden. En annan tror att synen på skogar som denna

kommer att förändras och om några år kommer kommunen göra allt för att bevara dessa skogskilar. En tredje person anser att naturområdet är en gåva som borde respekteras och förvaltas väl.

Två personer påpekar att planen tar viss hänsyn tas till topografi, bevarande av växtlighet och djurliv. Men lösningarna är ersättningslösningar till något som redan finns och fungerar. ”Ny växtlighet ska där det är möjligt ersätta och/eller komplettera den befintliga”. Uppväxt skog och nyplanterad har inte samma egenskaper när det gäller habitat för djur- och växtliv eller hälsofrämjande rekreation för människor. En person anser att förslaget är green washing, då det framställs som en fördel för naturen. Två personer påpekar vikten av ekosystemen och att de förstörs om vi fortsätter att skövla naturen.

Sex personer vill att Hammarparken ska ges ett permanent skydd, till exempel som en del av naturreservatet Hågadalen-Nåsten.

Ett tiotal personer framför att naturvärden går förlorade när urberget sprängs bort. Hällarna kännetecknar Eriksberg, de bör bevaras.

En person påpekar att Hammaren har rundslipade knallar. Knaggliga knallar på norra sidan och rundslipade knallar på södra sidan av dalgångarna är vanligt i Uppland. Basarbo i Ekeby är ett lyckat exempel på nybygge med de knaggliga bergknallarna bevarade i branterna ner mot dalen. Det kan ge barn, unga och gamla lärdom om hur inlandsisen skapat Upplands natur.

Två personer anser att planen går emot kommunens ambitioner om hållbarhet och miljökommun i världsklass, vilket Uppsala försöker profilera sig som och söker massor med priser för.

Två personer anser att kultur- och naturvärden och ekosystemtjänster bör tas tillvara och utvecklas för att skapa och förstärka platsunika miljöer för människor och verksamheter

En person anser att gräsmarksområdet i parken har potential att restaureras till slätteräng. Detta skulle gynna pollinatörer, som redan flera viktiga strukturer i skogsområdet, men saknar god tillgång av blommande växter av olika arter. En slätteräng skulle medföra en variation av arter och en längre kontinuitet av blommande växter. Personen påpekar också att inte kalavverka skog gynnar både ekosystem och klimat. I rapporter från IPBES och IPCC framförs att även småskaliga aktörer som kommuner spelar en stor roll.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Detaljplanen innebär att Hammarparken och dess miljö kommer att förändras. Delar av parken kommer att exploateras och naturmark ersättas med bebyggelse. Planen säkerställer att stora delar av parken bevaras som NATUR och PARK. Detta för att bibehålla viktiga ekologiska samband som finns inom Uppsala stad och Eriksberg som stadsdel. De delar av området som inte kommer att bebyggas kommer även fortsättningsvis att vara tillgängliga och bidra med möjlighet till stadsnära rekreation samt utgöra livsmiljöer för växter och djur. Ambitionen är att även tillkommande

gårdsmiljöer för bostäder och för förskolan ska utformas med en tydlig naturkaraktär. Detta bland annat för att bevara delar av de befintliga ekosystemstjänsterna.

Ett genomförande av detaljplanen kommer att påverka utpekade naturvärden. I den naturvärdesinventering som gjordes 2015 klassades en del av området som klass 3, påtagligt naturvärde och en del som klass 2, högt naturvärde. Klassningen utgår ifrån en 4 gradig skala där 1 är högsta naturvärde. Pulkabacken, Eriksbergsvägen och berörd del av Ekebydalen omfattas inte av någon naturvärdesklass. Sedan naturvärdesinventeringen utfördes har den del av området som hade klass 3 klassats om och är nu klass 2, vilket innebär att en stor del av planområdet klassas som ett område med högt naturvärde, klass 2.

Ett genomförande av detaljplanen innebär att områden med utpekade naturvärden kommer att påverkas, viss sprängning kommer att ske men områden med berg i dagen bevaras inom natur- och parkmark. Bedömningen är att nyttan av att tillskapa bostäder väger tyngre än att spara hela parken orörd.

Detaljplanen innebär att en mindre del jordbruksmark tas i anspråk. Det gäller både i och med uträtningen av Eriksbergsvägen samt för pumpstationen och dess anslutningsväg. Avvägningar har gjorts för att bevara skogsanknutna naturvärden samt undvika påverkan på det biotopskyddade diket i Ekebydalen.

Artförekomst och biologisk mångfald

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen uppmärksammar kommunen om EU-domstolens avgörande i förenade målen C-473/19 och C-474/19 den 4 mars 2021 som sannolikt kommer att leda till en förändrad praxis för när bestämmelserna i 4 § artskyddsförordningen träder in. Av domen framgår bland annat att Artikel 12.1 a–c i livsmiljödirektivet ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis enligt vilken förbuden i denna bestämmelse, för det fall mänsklig verksamhet såsom skogsbruksåtgärder eller markexploatering uppenbart har ett annat syfte än att döda eller störa djurarter, endast är tillämpliga om det finns en risk för att berörda arters bevarandestatus påverkas negativt. Artikel 12.1 a–c i livsmiljödirektivet ska vidare tolkas så, att skyddet enligt denna bestämmelse inte upphör att gälla för arter som har uppnått gynnsam bevarandestatus.

Bostadsrättsföreningen Gnejsen

Föreningen anser att det är tydligt att stora värden för biologisk mångfald kommer att påverkas negativt om husen byggs. Allt detta utan att kommunen ens genomfört en miljökonsekvensbeskrivning. *De delar av föreningens yttrande som överensstämmer med det gemensamma yttrandet redovisas under rubriken Allmänheten.*

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Föreningen framför att det faktum att området hyser många skyddsvärda arter (fladdermöss, grodor, stare, kungsfågel) som både häckar och övervintrar i området innebär att byggplanerna bryter mot EU:s art och habitatdirektiv. I år häckade minst tre par stare i Hammarparken (två par 2020 respektive 2019), grodor och salamandrar utnyttjar bevisligen området för övervintring och naturen ingår i cinnoberbaggens utbredningsområde.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen framför att den mark som genom detaljplanen ska tas i anspråk för bebyggelse i dagsläget är naturskog med högt naturvärde och en mindre del jordbruksmark i Ekebydalen. Planområdet har stor positiv betydelse för biologisk mångfald. Det är ett markområde som är särskilt känsligt ur ekologisk synpunkt och att marken enligt hushållningsbestämmelser i miljöbalken så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. *De delar av föreningens yttrande som överensstämmer med det gemensamma yttrandet redovisas under rubriken Allmänheten*

Allmänheten

Många personer framför att området hyser fridlysta och rödlistade arter, växter, svampar, och fåglar vilka riskerar att radikalt minska till antal eller helt försvinna från en viktig livsmiljö.

I det gemensamma yttrandet och i cirka 25 andra yttranden från privatpersoner, samt i yttranden från föreningen Rädda Eriksbergs skogar och bostadsrättsföreningen Gnejsen påtalas att redovisningen av naturvårdsarter, fridlysta, rödlistade och signalarter är ofullständigt vilket förminskar skogens betydelse. Det finns i nuläget observationer av 9 fridlysta arter i Hammarparken (exklusive fåglar): blåsippan, gullviva, idegran, åkergröda, vanlig groda, vanlig padda, nordfladdermus, mustasch-/taigafladdermus och dvärgpipistrell. 6 arter är skyddade av EU-regler (varav 4 är listade i Art- och habitatdirektivet bilaga 4). Planen nämner endast 4 rödlistade arter, men i Hammarparken finns observationer av 16 rödlistade arter. Sammantaget finns det observationer av 38 naturvårdsarter (Föreningen Rädda Eriksberg skogar skriver att det finns 39 stycken) spridda över Hammarparken, de flesta av dem uppmärksammas inte av kommunen. Underlaget tycks inte vara uppdaterat efter att det släpptes en ny rödlista 2020. En handfull personer undrar varför Uppsala kommun väljer att inte följa EU:s regler om artskyddet och startar om planarbetet.

Många personer anser att djurlivet, som är otroligt rikt i Hammarparken, kommer påverkas. I området finns rådjur, skogshare, fasaner, ekorre, igelkott, räv, grävling, groddjur, fåglar och insekter. Se till att djuren verkligen får tillräckligt med plats att passera från Hågadalen till Stadsskogen.

En person anser att planen inkräktar på de revir det rika fågellivet stakat ut.

En person påpekar att den skugga som träden ger är viktig för djur, som annars riskerar att söka sig till folks trädgårdar eller kolonilotter och orsaka skada.

Cirka tio personer anser att miljön för rödlistade växter, djur och insekter hotas om området bebyggs, vilket borde redovisas. För att bevara livsmiljöerna räcker det inte med att spara några enstaka träd. En person anser att eftersom många arter redan minskar behöver vi i stället återskapa nya livsmiljöer så att arterna igen kan bli livskraftiga. Några personer påpekar att det i området finns bland annat gökärt, vårbrodd, vårfryle, smultron, kärleksört och blommor i mängder.

En person framför att de i Hammarparken finns stare och duvhök som är rödlistade. En annan person påpekar att det kring diket i Ekebydalen finns minst fyra rödlistade fågelarter som häckar, busksångare, sävsparv, gulsparv och rörsångare.

I det gemensamma yttrandet samt i cirka 30 andra yttranden att den biologiska mångfalden kommer att påverkas negativt området exploateras. Cirka tio personer framför att viktiga naturvärden i parker och skogar bidrar med förutsättningar för den framtida biologiska mångfald både lokalt och globalt. En person anser att kommunen borde ta fram en plan och genomföra insatser för att stärka den biologiska mångfalden. En person påpekar att den biologiska mångfalden är lika viktigt som att hejda klimatförändringarna. Två personer anser att pulkabacken inte är lika viktigt som den biologiska mångfalden.

Två personer anser att Sverige inte följer EU:s direktiv och regler för att bevara den biologiska mångfalden.

Ett tiotal personer vill att hänsyn ska tas till att Hammarparken är en viktig spridningskorridor för flertal arter.

Några personer påpekar att det finns insekter i parken. Tre personer framför att sälg, björk och asp är nödvändiga arter för insekter, bin och fåglar.

En person påpekar att fågelbon längs stränderna dränks av dagvatten. En annan person undrar hur fågellivet livet vid dammen i Ekebydalen kommer påverkas.

En person framför att området mellan Eriksbergs centrum, Flogsta och Hågaån ur biologisk synvinkel oersättligt och borde i biologisk synpunkt snarare stärkas än delvist förstöras. Personen vill att åtgärder ska genomföras för att uppgradera biotopen i dess helhet, för de organismer som är beroende av biotopen.

Sex personer anser att förslaget inte tar hänsyn till den pågående artdöden. En person anser att planen är inte vetenskapligt underbyggd när det gäller bevarande av djur och växter, utan att förslaget förlitar sig på framtida lösningar. En person anser att det kommer bli trångt i den sparade naturkorridoren, om alla träd ska läggas där.

En person framför att Uppsala har en fantastisk tätortsnära natur som hotas av fragmentering vilket hotar de populationer av främst insekter som inte kan förflytta sig så långt. Landskapet blir uppsplittrat i allt mindre delar med barriärer emellan i form av vägar och hus. Det blir ett svårare liv för till exempel vilda bin som vi också behöver för pollinering.

En person befarar att den ökade belysningen som bostadsområdet kommer medföra att insekts- och fågelliv påverkas negativt.

Tre personer framför att om de sista naturområden i direkt anslutning till boendet förstörs kan det ge förödande konsekvenser och mikroklimatet i området kommer att förändras stort. Mindre träd, mindre skugga, mindre fukt! Många växtarter och djurarter är helt beroende av dessa träd för skydd, skugga, syre, och en grobar miljö.

En person framför att det finns utter i Hågaån, vilken är rödlistad och nära hotad. En fördjupad utredning om påverkan på utter bör genomföras innan detaljplan för Hammarparken antas. Enligt Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för utter framgår det att länsstyrelser och kommuner ska ta: *”hänsyn till uttern måste tas vid beslut om ingrepp i sjöar och vattendrag, vid brobyggen och andra ingrepp som kan tänkas påverka förekomsten av arten. Områden med utter eller inom utterns spridningsområde bör särskilt beaktas vid till exempel omprövning av vattendomar och biologisk återställning i vattendrag.”* Personen framför även att det finns flera rödlistade arter som är helt beroende av god vattenstatus i Hågaån.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Detaljplanen tar hänsyn till att Hammarparken hyser flera rödlistade och skyddsvärda arter. Kommunen har löpande under planprocessen stämt av fynd mot artportalen. Åtgärder har vidtagits för att skydda dessa och för vissa arter så som groddjur, blåsippan och idegran har samråd med Länsstyrelsen genomförts. Kommunen har redovisat vilka skydds- och skötselåtgärder som ska genomföras för att minimera planens påverkan.

För flera av de fågelarter som observerats i Hammarparken är observationerna av sådan art att fåglarna inte kan antas häcka i området. En inventering av häckande fåglar har inte bedömts vara nödvändig. Alla fåglar är skyddade under häckning. Eriksberg är en grön stadsdel med flertalet liknande biotoper i närområdet varvid bedömningen är att samtliga fågelarter har många alternativa områden till födosök, vila och häckning och att deras bevarandestatus inte påverkas negativt. Genomförandebeskrivningen har kompletterats med att fågelholkar ska sättas upp inom allmän plats.

Kommunen inväntar nya riktlinjer rörande tolkningen av artskyddsförordningen. Översyn sker på nationell nivå.

De flesta kända lokaler för vintertagging kommer att sparas som natur inom planen. Även lokaler för talticka kommer finnas kvar inom planområdet.

Kommunen har inga inrapporterade fynd av utter i området som kan antas påverkas av detaljplanens genomförande.

Dammen i Ekebydalen omfattas inte av planen.

Fladdermöss

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen anser att det saknas en fladdermusinventering med inspelningsfunktion. Inventering har endast skett genom att inventerarna gått genom området vid två tillfällen, inte genom fasta inspelningspunkter (vilket skulle ge observationer under en längre tid), detta trots att Hammarparken ligger i direkt anslutning till en av de mest artrika punkterna vid den inventering som utfördes inför planprogrammets antagande. Närboende har upprepat vittnat om stor förekomst av fladdermöss i Hammarparken. "De brukar ha flyguppvisning på kvällarna som kan beskådas från lägenheten och balkongen". Fransfladdermus är nu rödlistad som NT, nära hotad. En av de observerade arterna, nordfladdermus, är förutom fridlysning och skydd av EU-regler även rödlistad (som NT, nära hotad). Det vill säga, god bevarandestatus föreligger inte. Trots detta har alltså kommunen ännu inte gjort någon ordentlig fladdermusinventering i Hammarparken, utan lutar sig mot en 5 år gammal undersökning som dessutom när det gäller specifikt Hammarparken, är undermåligt utförd och sannolikt underrapporterar förekomsten av fladdermöss.

Bostadsrättsföreningen Gnejsen

Föreningen framför att gällande fladdermöss har inventering endast skett genom att inventerarna gått genom området vid två tillfällen, inte genom fasta inspelningspunkter (vilket skulle ge observationer under en längre tid), detta trots att Hammarparken ligger i direkt anslutning till en av de mest artrika punkterna vid den inventering som utfördes inför planprogrammets antagande. En av de observerade arterna, nordfladdermus, är förutom fridlysning och skydd av EU-regler även rödlistad (som NT, nära hotad). Det vill säga, god bevarandestatus föreligger inte.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet framföras att Hammarparken ligger i direkt anslutning till en av de mest artrika punkterna för fladdermöss vid den inventering som utfördes inför planprogrammets godkännande. Trots detta har ingen gedigen inventering genomförts till exempel genom fasta inspelningspunkter. Förslaget riskerar att påverka fladdermössen. En av de observerade arterna, nordfladdermus som observerats i Hammarparken är fridlyst, skyddad av EU-regler och är rödlistad, nära hotad.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

En inventering av fladdermusbeståndet i stort i Eriksberg har genomförts och den visade inte på att det finns någon koloni av fladdermöss i Hammarparken. Däremot finns det kolonier i Eriksberg vilket gör att det finns observationer av fladdermöss i Hammarparken och dess närområde. Det finns gott om habitat för fladdermöss i Eriksberg och i områdena runt omkring Hammarparken, fladdermöss kommer även framöver att kunna flyga, jaga och leva i Eriksberg.

Cinnoberbagge

Länsstyrelsen

Cinnoberbagge är fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen.

En spridningsanalys för cinnoberbagge med analys av lämpliga livsmiljöer och spridningssamband i Uppsala kommun har tagits fram 2019. Det aktuella planområdet ingår enligt denna utredning i ett smalt spridningsstråk med potentiellt lämplig livsmiljö som binder ihop spridningsstråket Hågadalen-Nåsten i väster, via Eriksberg och Stadsskogen, med spridningsstråket Sunnersta-Kronparken i öster.

Kommunen har sparat ett grönt stråk genom planområdet. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att bevara den ekologiska funktionen för arten i detta stråk.

En inventering och artskyddsutredning har tagits fram för cinnoberbagge inom ramen för detaljplanearbetet. Inga fynd av cinnoberbagge gjordes inom planområdet, men lämpliga substrat och framtida lämpliga substrat och habitat för cinnoberbagge identifierades. Utredningen föreslår åtgärder på kort sikt, medellång sikt och lång sikt för att minimera risk för påverkan av den lokala populationens bevarandestatus. Till viss del framgår dessa åtgärder av genomförandebeskrivningen men det är oklart i vilken omfattning de kommer att genomföras och hur genomförandet säkerställs. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ha en tydlig strategi för att se till att åtgärderna blir genomförda och att den ska framgå av planbeskrivningen.

För de delar som planläggs som NATUR finns beskrivet att de ska bidra till att bland annat begränsa påverkan på cinnoberbagge. Länsstyrelsen anser att det även ska framgå av de delar som planläggs som PARK, eftersom utredningen även föreslår åtgärder inom dessa ytor.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Genom sitt fina bestånd av asp i olika åldrar är Hammarparken av stor vikt för Uppsala läns ansvarsart, den starkt hotade cinnoberbaggen. En inventering har gjorts som visade på flera möjliga aktuella och kommande substrat för cinnoberbagge, vilka även redovisas i en karta i underlaget. Inventeringen gjordes i oktober 2020. Tidpunkten på året kanske kan förklara att något fynd av bagge eller larv inte gjordes. Men det är utmärkt att både aktuella och kommande livsmiljöer för cinnoberbagge identifierats på ett flertal ställen över hela planområdet. Ett fynd av cinnoberbagge finns mycket nära Hammarparken, på andra sidan Granitvägen, vilket redovisas i inventeringen som utgör underlag till detaljplanen. Då kommunen vet att de kommer att åsamka skador på cinnoberbaggens livsmiljö försöker man i förväg kompensera, vilket kan tolkas som ett sätt att försöka kortsluta artskyddssystemet. Man vill troligen förekomma en juridisk prövning genom en kreativ omdefinition av cinnoberbaggens livsmiljö. Här anses dess livsmiljö inskränka sig till en hög ved, som kommunen lovar att fylla på vart tredje år i 20 års tid. Man skriver visserligen att veden ska ligga i naturområden med skog, men det är nog att lova för mycket med tanke på hur mycket av skogen som försvinner. Man lovar även plantera nya aspar istället för de aspar som kommer att tas

ner för bebyggelsen (de finaste och äldsta närmast pulkabacken och den fina unga aspungen invid lekplatsen). Men var ska denna kompensatoriska plantering få plats? Man kan inte annat än uppfatta det hela som orealistiskt.

Cinnoberbaggen söktes vid ett tillfälle sent på året då förutsättningarna att hitta något exemplar var dåliga. Maj månad hade varit en bättre tid.

Styrelsen för Grannbarnens förskola

De inventeringar som har gjorts visar till exempel flera platser med lämpliga substrat för upplands landskapsinsekt, den skyddade cinnoberbaggen. Så det är alltså ett naturområde som fortfarande berikas successivt år för år.

Allmänheten

Fem personer påpekar att cinnoberbaggen är landskapsinsekt och ansvarsart för Uppsala, 80 % av beståndet finns i Uppland. Några personer anser att förslaget inte tar tillräcklig hänsyn till de livsmiljöer för cinnoberbaggens som finns i Hammarparken. Fyra personer framför att stadsdelen Eriksberg är habitat för cinnoberbagge.

En person påpekar att cinnoberbaggen i södra Uppsala är en egen, genetiskt isolerad population. I och med den massiva förtätning som föreslås eller just nu genomförs i södra Uppsala så är det oundvikligt att det blir en negativ påverkan.

Sex personer anser att det är ett märkligt resonemang utifrån biologisk mångfald att det inte går att få dispens utan att det måste vidtas skydds- och försiktighetsåtgärder så att det inte blir någon negativ påverkan. Personer påpekar även att när cinnoberbaggens livsmiljöer bevaras så gynnas också många andra, mindre uppmärksammade arter.

Vidare anser personerna att kommunen borde införa skötselbestämmelser som praxis i helt bevarade skogar, inte bara väva samman frågan om naturvårdsinsatser med byggplaner. Kommunen försöker få det att verka som att det de genomför är förbättringar. Kommunen bör ta ett helhetsgrepp och utreda vad som långsiktigt kan säkra att cinnoberbaggepopulationen bevaras och förstärks. Bevara habitaterna i stället för kompensationsåtgärder, skyddsåtgärder och försiktighetsåtgärder. De kumulativa negativa effekterna måste tas på allvar. Utöver Hammarparken planerar kommunen att exploatera andra livsmiljöer för cinnoberbagge så som skogspartier i Eriksberg och liknande miljöer i andra delar av Uppsala. Att skapa veddepåer är ett nollsummespel om aspstockarna plockas från andra delar av cinnoberbaggens utbredningsområde. Veddepåer räcker inte om de asparna som är den stora källan för cinnoberbaggen plockas bort. Då aspar växer i skogsbyn är de urbana skogarna i Eriksberg en gynnsam miljö för arten. Vad gör det då med bevarandestatusen för denna population när kommunen uttraderar de förutsättningar som ligger till grund för en god tillgång på äldre, döda aspar?

En person anser att det i cinnoberbaggeinventeringen saknas två aspar (intill cykelvägen) som är lämpliga substrat. Fältbesök borde ha genomförts under april-maj som är den bästa tiden för vuxna skalbaggar.

Två personer anser att vedhögar i närheten av ett bostadsområde inte kan ersätta skogsmiljön för cinnoberbaggen.

En person undrar var asparna som utlovas ska placeras.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Kommunen har genomfört en inventering av cinnoberbagge och dess potentiella livsmiljöer i Hammarparken. Inga fynd av cinnoberbagge gjordes då och inga fynd har heller hittats i området tidigare. Inom området finns flera lämpliga substrat för just cinnoberbagge och det finns även framtida lämpliga substrat för arten. Kommunen planerar åtgärder för att bevara och skydda de framtida substrat som inte påverkas av bebyggelsen. Åtgärderna innebär bland annat att träd som avverkas som en följd av bebyggelsen ska sparas som veddepåer inom eller nära planområdet. Dessa åtgärder gynnar även fler vedlevande insekter, som till exempel reliktkock och barkborre. I och med de åtgärder som planeras genomföras bedöms inte cinnoberbaggens lokala population påverkas negativt av planen.

Kommunen har kompletterat och tydliggjort i planbeskrivningen hur genomförandet av framtida åtgärder kommer att ske samt vilken aktör som ansvarar för vilken åtgärd och på vilken mark.

Planbeskrivningen har kompletterats med att åtgärder även kommer att ske på ytor planlagda som PARK.

Exakt placering av trädplanteringar är inte bestämt.

Blåsippor

Länsstyrelsen

Blåsippa är fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen. Kommunen har redovisat att hänsyn ska tas till blåsipporna under byggnation och att plantor ska flyttas till park och naturmark inom planområdet. Länsstyrelsen anser att de som utför arbetet ska ha kännedom om att förekommande växtplatser i området samt tillgång till en karta över växtplatserna. Flytt av blåsippa behöver föregås av dispensprövning enligt artskyddsförordningen.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Blåsippor är fridlysta i hela landet. I Uppsala är det tillåtet att plocka och ta med sig för eget behov men inte att gräva upp. Just där Uppsala kommun har planer att bygga hus i Hammarparken finns blåsippsmattor. Länsstyrelsen har dock öppnat upp för byggande om de ”i möjligaste mån” låter bli att gräva på deras växtplatser. Man kan undra hur det kommer att tolkas. Länsstyrelsen skriver också att ”den som utför arbetet ska ha kännedom om förekommande växtplatser samt tillgång till karta med växtplatserna markerade”. Ännu verkar vare sig planerare eller beslutsfattare veta hur utbredd blåsipporna växer. Blåsippor finns på betydligt fler ställen.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Hammarparken bör enligt föreningens uppfattning bevaras som den är och föreningen vill därvid som skäl särskilt framhålla artskyddet enligt EU:s habitatdirektiv vad gäller vissa grodarter och även skyddet för blåsippor.

Bostadsrättsföreningen Gnejsen

Blåsippor är fridlysta i hela landet. I Uppsala är det tillåtet att plocka och ta med sig för eget behov men inte att gräva upp. Just där Uppsala kommun har planer att bygga hus i Hammarparken finns blåsippmattor. Länsstyrelsen har dock öppnat upp för byggande om de "i möjligaste mån" låter bli att gräva på deras växtplatser. Man kan undra hur det kommer att tolkas. Länsstyrelsen skriver också att "den som utför arbetet ska ha kännedom om förekommande växtplatser samt tillgång till karta med växtplatserna markerade". Ännu verkar vare sig planerare eller beslutsfattare veta hur utbredd blåsipporna växer. Blåsippor finns på betydligt fler ställen.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet samt i drygt ett 20-tal andra yttranden framför att det i Hammarparken finns blåsippor, vilka är fridlysta i hela landet. Förslaget tar inte hänsyn till detta och kommunen verkar inte ha kännedom om vart och i vilken omfattning blåsipporna växer i Hammarparken. Vidare hänvisas till att länsstyrelsen anser att det i möjligaste mån ska undvikas att gräva inom blåsippornas växtplatser samt att den som utför arbetet ska ha kännedom om förekommande växtplatser samt tillgång till karta där växtplatserna är markerade.

Fyra personer påpekar att eftersom det är förbjudet att gräva upp blåsippor torde det innebära att det är lika förbjudet att schakta bort dem.

En person undrar vart blåsipporna ska flyttas och om de kommer att överleva flytten.

En person anser att kommunen bör genomföra en omfattande inventering av blåsippor i området.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Flertalet fynd av blåsippor är inrapporterade i Hammarparken och inom det område som kommer att bebyggas. Kommunen har ansökt om dispens för att pröva att flytta de blåsippor som kommer att påverkas av exploateringen i Hammarparken. En flytt förutsätter att de som arbetar på plats med att genomföra detta har kunskap om var blåsipporna finns.

Groddjur

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen framför att de groddjur som noterats vid inventeringen i området kring den aktuella planen är vanlig groda, vanlig padda och åkergroda samt mindre

vattensalamander. Vanlig groda, vanlig padda och mindre vattensalamander är fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen. Åkergroda är fridlyst enligt 4 § artskyddsförordningen. Samråd har genomförts med Länsstyrelsen vad gäller planens påverkan på groddjur. Länsstyrelsen har förelagt kommunen om försiktighetsåtgärder i samband med genomförandet.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Hammarparken bör enligt föreningens uppfattning bevaras som den är och föreningen vill därvid som skäl särskilt framhålla artskyddet enligt EU:s habitatdirektiv vad gäller vissa grodarter och även skyddet för blåsippor. Föreningen finner planförslagen om skyddsåtgärder för grodorna visserligen på många sätt innovativa och det kan under alla förhållanden vara värt att prova till exempel tunnel under vägen eller andra åtgärder även om området inte bebyggs eftersom behovet av skydd för grodorna finns där redan nu. Om bebyggelse tillkommer enligt förslaget blir grodornas favoritplatser med största sannolikhet helt förstörda varför artskyddet i den delen inte kan uppfyllas alls.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Föreningen undrar varifrån kommunen fått att grodorna kan nyttja så kallade "grodhotell" på andra platser i Ekebydalen. Rent ut av sagt fånigt då rörelsebetenden till och från övervintringsplatser utvecklas genetiskt under många årtionden (kanske århundranden), vilket innebär att grodorna med stor sannolikhet slås ut om planerna genomförs.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet samt i cirka 60 andra yttranden och i bostadsrättsföreningen Gnejsens yttrande påpekas att groddjur övervintrar i Hammarparken. Groddjur är idag fridlysta i EU, och EU:s habitatdirektiv ska följas. Hammarparken är idag ett övervintringsområde för groddjur, inklusive åkergroda. Åkergroda och andra groddjur och dess livsmiljö, är fridlysta i EU enligt EU:s habitatdirektiv. EU:s habitatdirektiv och domen i EU-domstolen 2021. I bilaga 4a till Livsmiljödirektivet anges åkergrodan som en djurart av gemenskapsintresse inom EU och är föremål för ett strikt skydd. Detta är känt av kommunen som trots det endast benämner övervintringsområdena som potentiella. Vidare framför att EU-domstolen har i år dömt ut Sveriges praxis att bortse från artskyddet då bevarandestatus anses vara god. Eftersom grodornas vintervisten inte får skadas kan det inte bli aktuellt att bygga i Hammarparken.

I det gemensamma yttrandet och i cirka 30 andra yttranden ifrågasätts om åtgärderna för groddjuren är vetenskapligt underbyggda, eller om det finns likande experiment. De anser att grodhotellen och barriären måste testas först innan övervintringsplatserna i Hammarparken förstörs och tas i anspråk av exploateringen.

En person efterfrågar hur många grodhotell som kommer behövas för att kompensera för Hammarparken.

Några personer framför att grodorna övervintrar i Hammarparken och inte i Ekebydalen då det är skillnad i temperatur och fuktighet, dalen har ett bistrare klimat. En person framför att grodorna även är i Hammarparken för att äta. En annan person undrar varför de naturliga vintervisten föreslås att byggas bort för att det sedan ska avsätta medel för att lösa de problem man skapar.

En person anser att det inte är troligt att grodorna som söker sig till Hammarparkens hålor under träden och mindre översvämmade miljöer skulle ändra sina vanor. En annan påpekar att groddjur kan bli gamla och i äldre åldrar föredra att inte förflytta sig längre sträckor för att utforska nya områden, utan gärna håller sig till välkända boplatser.

En person anser att det behövs en ny inventering av övervintrande groddjur i Hammarparken för att kunna kvantifiera betydelsen av skogspartiet som övervintringsmöjlighet i jämförelse med andra områden kring Ekebydammen, till exempel kolonilotterna.

I det gemensamma yttrandet samt i ett annat yttrande konstateras att grodorna minskar i antal på grund av att de blir överkörda då de flyttar sig över vägen mot Hammarparken. Trots att Eriksbergsborna under flera år har efterfrågat åtgärder för grodor i längs Eriksbergsvägen har inget gjorts tidigare. En person påpekar att trafiken kommer att öka med förslaget vilket gör det sämre för grodorna.

En person anser att det är risk för betydlig miljöpåverkan om grodornas övervintringsplatser ianspråkats.

En person påpekar att det i Ekebydalen förekommer mindre vattensalamander som är fridlysta enligt 6 § artskyddsförordning.

En person anser att det ska specificeras i detaljplanen vilka som är ekonomiskt ansvariga för uppförande och underhåll av grodhotellen specificeras i detaljplanen. Vidare anser personen att länsstyrelsen ska kontrollera uppförande och underhåll av grodhotellen samt verifiera deras ändamålsenlighet. Länsstyrelsen borde även utreda om ytterligare försiktighetsåtgärder borde vidtas för att skydda de fridlysta arterna, vilka bör åläggas bolagen som avser exploatera Hammarparken. En person anser att Wallenstam AB och JM AB som har tecknat markanvisningsavtal med Uppsala kommun inte uppfyller kraven i 2 kap. 2 § miljöbalken om att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda miljön mot skada eller olägenhet.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

För groddjur har kommunen genomfört ett samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken, med länsstyrelsen, gällande detaljplanens förenlighet med fridlysningsbestämmelserna och behovet av skadeförebyggande åtgärder. I samrådet presenterade kommunen åtgärder för att bevara och trygga groddjuren även när Hammarparken exploateras.

Länsstyrelsen har ålagt kommunen med ett föreläggande som bland annat innebär att de åtgärder som planeras för groddjuren måste vara genomförda innan Hammarparken exploateras. För att säkerställa att så blir fallet finns en särskild tillsynsperson/kontrollansvarig utsedd.

En av de åtgärder som planeras är en grodbarriär vilken innebär att grodorna inte kommer kunna ta sig från Ekebydalen upp på vägen, på så sätt minskar risken för att grodor ska köras på och dödas längsmed sträckan. Lämpligen skulle ett eller två mindre grodhotell kunna anläggas i Ekebydalen.

Bedömningen är att artskyddet uppfylls i och med att de planerade åtgärderna genomförs.

Träd och träd nätverk, övrig grönstruktur

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Föreningen vill betona klimatperspektivet och trädens betydelse. Härtill kommer värdet av att behålla särskilt tallbeståndet som sådant. Även den rent visuella aspekten av beståndet i förhållande till den befintliga bebyggelsen bakom har betydelse i sammanhanget, visionen av hus bland träd, som varit ett signum för stadsdelen Eriksberg. Det är ett värde i sig att spara ett område med närmast lantlig frid praktiskt taget mitt i staden, tyvärr är det lätt att förstöra men svårt att kompensera den sortens värden.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Föreningen anser att Hammarparken karaktäriseras av äldre solbelysta träd (tall och asp) som utgör levnadsmiljö för flera hotade arter (tallticka, reliktböck med flera).

Bostadsrättsföreningen Gnejsen

Föreningen framför att Hammarparken är precis som hela Ekebydalen en del i stadens struktur av gröna kilar. Att inte bevara trädbestånden längs med Ekebydalens kant och längs Eriksbergsvägen, dit Hammarparken hör, går inte att försvara. Träden är viktiga delar i en grön spridningskorridor - till exempel för aspnätverket och tallkonnektiviteten. Om vederbörliga naturhänsyn tas, förefaller det mindre troligt att det kan bli någon bebyggelse i Hammarparken som helhet.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen

Föreningen framför att Hammarparken är med sina tallar ett värdefullt område för hela Eriksberg. Att fälla en tall skadar inte bara platsen utan hela Eriksberg.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen påtalar att trots att Hammarparken består av blandskog av huvudsakligen gammal tall med högt naturvärde och ovärderliga ekosystemtjänster, tar kommunen fram både ett planprogram och en detaljplan som skövlar merparten av skogen. Enligt utredningar av konnektiviteten för vissa trädslag i Uppsala har Hammarparken förklarats vara en viktig del för såväl tall som asp - för tall är den en "stepping stone/språngbräda mellan centrala staden, Stadsskogen, Hågdalen och Flogsta. (Ekologiska landskapssamband i och kring Uppsala år 2014, s 13(52).

Allmänheten

En majoritet av de som yttrat sig anser att träden inte ska avverkas. Flera personer påpekar att Hammarparken en äldre artrik och värdefull blandskog med gran, tall, asp, ek, sälg, rönn och flera olika naturtyper. Parken är en bevarad skogsdal med uppvuxna, skyddsvärda träd, varav flera månghundraåriga. Tre personer påpekar att Hammarparken är unik i sitt slag, de flesta liknande naturskogar i Sverige har avverkats på senare tid, bland annat på grund av dagens skogsbruk. En person framför att skövla urskog gjordes mot bättre vetande under 1900-talet, nu borde kommunen veta bättre. En annan person tycker att kommunen ska stå upp och var stolt för att Uppsala har skog i urban miljö. I det gemensamma yttrandet samt i cirka 15 andra yttranden framförs att Hammarparken och Ekebydalen är del av stadens struktur av gröna kilar som kopplas ihop med stadsskogen(?) och Ekebydalen. Trädbestånden längs med Ekebydalens kant bör bevaras. Två personer påpekar att korridoren av naturmark ser lite väl smal ut för att koppla ihop Hammarparken med naturreservatet i väst.

I det gemensamma yttrandet samt i fyra andra yttranden påtalas att Hammarparken är spridningskorridor för aspnätverket och tallkonnektiviteten. En person framför att i södra Uppsala är ett sammanhängande nätverk av äldre tallar en prioritering enligt kommunen. Om man bygger bort natursambanden blir nätverket mycket sårbart.

En person påpekar att kommunen har låtit ta fram föredömliga analyser av till exempel tallnätverk och andra inventeringar. Däremot verkar dessa inventeringar ge mycket lite inverkan på Uppsala kommuns stadsplanerings principer.

Två personer framför att även om träd lämnas mellan husen kommer föryngringen och återväxten att vara svår att få till. En annan påpekar att några få sparade träd gör ingen skog och risken är stor att träden inte kommer trivas och dö.

En person anser att kommunen har dålig kunskap om skogars värde.

En person anser att växterna tyder på att skogspartiet i parken har potential att bli skogsbete. En sådan skötselåtgärd skulle höja naturvärdena och andra värden avsevärt i området.

En person framför att det inom planområdet finns stående och liggande död ved av sälg, gran och tall.

En person påpekar att den tredelade tallen på väg upp från Eriksbergsvägen är favoritträdet.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Hammarparken är en del av stadens struktur av grönområden som binder ihop Stadsskogen med Ekebydalen och vidare ut i Hågadalen. För att bevara detta samband bevaras ett grönstråk i Hammarparken mellan befintlig och tillkommande bebyggelse. Stora delar av detaljplanen är planlagda som NATUR eller PARK, ambitionen är att dessa ytor tillsammans med möjligheten till gröna innergårdar ska bidra till fortsatt goda samband. Mellan husen sparas grönsläpp och möjlighet till att plantera träd längsmed vägarna ges, något som även det bidra till att stärka den bevarade grönstrukturen och de gröna sambanden.

Utökade utredningar avseende naturmiljö*Föreningen rädda Eriksbergs skogar*

Föreningen rädda Eriksbergs skogar anser att begreppet kompensationsåtgärder används felaktigt - är inte ens möjliga enligt Boverkets lista. Detta är aspekter som, liksom klimatanpassning och biologisk mångfald ingår i en ekosystemtjänstanalys.

Allmänheten

En person anser att det borde genomförts en överordnad värdering av förtätningen i Eriksberg. Att en sådan överordnad värdering inte har genomförts strider mot EU:s regler inom området, samt mot ett större antal EU-domar. Den föreslagna Detaljplanen för Hammarparken, strider alltså även i detta sammanhang mot EU-regler och EU-domar. Allt detta är känt av Uppsala kommun.

I det gemensamma yttranden samt i flera andra yttranden framförs att detaljplanen saknar en miljökonsekvensbeskrivning. Det borde göras en miljökonsekvensanalys för att fånga upp de arter som är fridlysta, rödlistade och skyddade av EU-regler. En handfull personer anser att inventeringen av cinnoberbagge inte ersätter inte en miljökonsekvensbeskrivning. Det är samma läge som i den upphävda detaljplanen för Södra Kalkstenen. Två personer anser att det borde göras en miljökonsekvensbeskrivning för hela södra Uppsala och för hela planprogramsområdet för Eriksberg och Ekebydalen.

Två personer anser att eftersom delar av Hammarparken klassats upp till en högre naturvärdesklass så att hela området nu räknas som "högt naturvärde" innebär att ställningstagandet om miljöpåverkan baseras på undermåliga fakta.

Två personer anser att vid byggnation i känsliga naturområden behövs konsekvensanalyser och riskanalyser över helheten. Bristen på övergripande värdering strider både mot EU-regler och ett flertal EU-domar. Planområdet borde ha värderats utifrån naturvärden innan det beslutades att det skulle planläggas och vart bebyggelse är lämpligt.

Två personer anser att utredningarna inte är tillräckliga för att redovisa den faktiska naturpåverkan av att bebygga i gammal skog.

I det gemensamma yttrandet framförs att skogen borde inventerats under senare delen av sommaren eller hösten och att det saknas en eftersökning av vedlevande insekter samt en häckfågelsinventering.

En person anser att kommunen borde undersöka hur exploatering av Hammarparken påverkar omkringliggande miljöer, exempelvis Hågadalens naturvärden och biologiska mångfald.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Ett flertal utredningar och inventeringar för naturmiljö och vilka värden som finns i Hammarparken har genomförts. Kommunen anser att dessa är tillräckliga och att en miljökonsekvensbeskrivning inte behövs för att belysa dessa aspekter. Frågan om behovet av miljökonsekvensbeskrivning för planprogram är inte en fråga som behandlas i detaljplanen.

Parker och grönytor

Allmänna synpunkter

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Tillgången till parker kommer att bli allt annat än bra. Sett till Uppsala som helhet låg staden nästan på jumboklass vad gäller antalet grönyta per invånare redan år 2015 enligt Statistiska Centralbyrån. Förslaget utplånar en stor del av gammelskogen inklusive hela skogsbrynet och skogsstigarna som leder till Ekebydalen. Inga mervärden skapas för den befintliga miljön och den befintliga bebyggelsen och boendemiljön hanteras inte på ett respektfullt sätt. Det är provocerande att läsa att mer naturkaraktär ska präglade utkanten av stadsdelen när hela skogsbrynet tas bort.

Allmänheten

I det gemensamma yttranden samt i cirka 60 andra yttranden framförs att Hammarparken används för lek, avkoppling, samvaro, fågelskådande, odling, friluftsliv och naturupplevelser. Hammarparken är en omistlig grön oas och en fin skogsmiljö i Eriksberg, som bidrar till stadsdelens gröna prägel det betonas i yttrandena att området är ett populärt rekreativområde för närboende. Den bostadsnära naturen gör stadsdelen attraktivt och att skogen behövs bland annat för trivsel och människors välmående, vilket inte parker och planteringar kan ersätta. Bevara närnaturen, vår närnatur förstörs.

Några personer påpekar att Hammarparken är en del av stadens grönstruktur med gröna kilar.

Fyra personer framför att urbana skogar med växt- och djurliv är friskgörande, lekinbjudande och motionsframkallande på ett sätt som anlagda parkområden inte

har. En person påpekar att om stadsdelen blir tätare kommer behovet av naturområden bli större.

En person anser att ”Parker ska utvecklas - inte avvecklas”.

En person påpekar att hela skogsbrynet försvinner med den senaste detaljplanen. En annan påpekar att kuperad skog är unikt i Uppsala och att en lekplats kan placeras var som helst, men kuperad skog och bergknallar är så mycket mer. I ett yttrande framförs att den gamla skogsmarken med dess kraftiga, runda bergknallar måste sparas, precis som man tänkte på 1950–60-talen.

Knappt tio personer påpekar att det kommer bli ett större slitage och nersmutsning i naturen när fler invånare ska samsas på mindre yta. En person anser även att Hågadalen kommer få ett högre slitage och vattnet samt naturen kommer smutsas ner på grund av exploateringen. Djur kommer tvingas bort av ändrade förhållande av vattennivå, slitage och nedskräpning

En person anser att närnaturen är en pedagogisk nyckel till förståelsen av naturen och känslan för densamma. Anlagda parker ett klent substitut och ger sannolikt inget bidrag till någon ekologisk förståelse eller känsla för naturens betydelse. En person anser att exploatera grönytor i stadsnära miljöer är olyckligt och sänder ut fel signaler.

En person påpekar att miljövinsten med att förtäta förtas av att personer måste resa för att ta en promenad eller leka.

En person påpekar att det i riktlinjerna i planprogrammet står det att de naturliga sambanden mellan Eriksberg och Ekebydalen skulle förstärkas. Ska alla, oavsett ålder vara hänvisade till att rutscha nerför den pulkabacken till Ekebydalen om vi inte vill eller förmår gå omvägen längs bilgatan.

En person framför att pulkabacken, som skall bevaras är inte natur utan en stor hög av sprängsten från 1950–60-talens byggnad som täckts med jord och gräs. Att detta skulle bli det enda som lämnades kvar av ”natur” sett från norr, är beklämmande.

Två personer skriver att den naturmark som bevaras är en otillgänglig, kuperad och stenig miljö. Att denna miljö bevaras är ingen eftergift utan att den inte lämpar sig för byggnation. Det som i förslaget är markerat med benämningen ”natur” kan ge sken av att det är en stor del av Harmmarparken som kvarstår som lekvänlig, men i själva verket utgörs en större del av detta område av en brant klippa som man knappt kan gå över ens som vuxen.

En person tycker att det ska möjliggöras för stadsodling.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Planförslaget medför att dagens skogsbryn ersätts av bebyggelse, något som blir en förändring mot för hur platsen upplevs idag. Planen bevarar ett grönstråk för att binda ihop Uppsalas olika grönområden och att platsen även fortsättningsvis kommer att användas som ett spridningsstråk. Eriksberg kommer även fortsättningsvis upplevas som en grön stadsdel då andelen grönska i och omkring stadsdelen är hög.

Den grönska som sparas kommer inte omvandlas till anlagd park utan ska bevaras som naturmark. Pulkabacken, lekplatsen och gång- och cykelvägen planläggs som park, detta för att kunna genomföra nödvändiga åtgärder. De ytor som bevaras kommer även fortsättningsvis hysa höga naturvärden och härbärgera flera olika arter av ex fåglar och växer, även om ytan blir mindre än idag. Inom området finns den befintliga lekplatsen, vilken kommer rustas. Även pulkabacken lämnas orörd.

Möjlighet att röra sig igenom området kommer att säkerställas i detaljplanen, både via den gång- och cykelväg som kommer anläggas genom området samt i bevarad naturmark från Stigbergsvägen till Granitvägen. Förslaget innehåller även flera släpp mellan de planerade husen för att möjliggöra för utblickar samt för passage på kvartersmark. Detaljplanens genomförande kommer sannolikt att bidra till att fler personer rör sig i området vilket på sikt kan ge ett ökat slitage på de allmänna platserna. Däremot är tillgången till naturområden stor både inom planområdet samt i dess närhet.

Lekplatsen och Ekebydalens kolonilotterna

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Vare sig Ekebydalens kolonilotter eller Linnestigen längs Ekebydalsvägen ingår i planområdet så varför flytta fokus till dessa när ärendet rör Hammarparkens gammelskog.

Styrelsen för Grannbarnens förskola

Den nya planritningen innebär att skogslekiparken snarare skulle förvandlas till en lekplats i utkanten av en dunge.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

I den korta del som avsätts i detaljplanen åt barnperspektivet står att det som används av barn i Hammarparken är ”i synnerhet lekplatsen och pulkabacken”, Detta stämmer inte. Pulkabacken används en liten del av året, och vissa år (då snö saknas) inte alls. Pulkabacken är under den stora majoriteten av året bara en obeväxt kulle som inte används, av barn eller någon annan, överhuvudtaget. Lekplatsen används, men dess dragningskraft är främst kopplad till att den just är vad barnen säger en ”skogslekipark” med allt vad det innebär av naturupplevelser. Kommer lekplatsen intill ett bostadsområde är den bara några gungor. Skogen däremot används av barnen hela året och erbjuder många slags möjligheter till lek, lärtillfällen och upplevelser.

Allmänheten

Några personer påpekar att det är bra att lekplatsen ska rustas, men att det ”oskriptade” området runt lekplatsen är lika viktiga. Husen bör begränsas så att det finns ordentligt med skog runt hela lekplatsen så den behåller sin karaktär som skogslekplats och kan användas under byggnationen.

En person anser att det kommer bli en större belastning på lekparken och att underhållet bör öka.

En person anser att lekplatsen ska bevaras.

Två personer påpekar att lugnet vid kolonilotterna kommer påverkas.

Några personer påpekar att kolonilotterna i Ekebydalen påverkas av höghus intill och ökande trafikflöden på Eriksbergsvägen. Ekebyodlarna som odlar grödor kanske inte kan fortsätta odla. Man vet att odlingar av denna typ också gynnar djur, insekter och växter. En person framför att om folk inte har tillgång till närodlad giftfri mat måste i stället dessa produkter importeras från annat håll vilket leder till ökade utsläpp.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Den befintliga lekplatsen kommer att rustas och få ett större utbud än i dag, något som också gör den mer robust för utnyttjande av fler barn och ungdomar. Lekplatsen kommer även fortsättningsvis ligga inom området som i detaljplanen markeras som park, den kommer att omges av grönska och uppvuxen vegetation så som träd och buskar. Möjligheten finns att även fortsättningsvis använda lekplatsen och dess omgivning till lek, lärtillfällen och upplevelser. Oprogrammerade områden kommer att bevaras vilket bjuder in till upptäckter och spontan lek.

Planens genomförande påverkar inte kolonilotternas eller Linnéstigens utbredning och lokalisering. Däremot kommer utsikten från kolonilottsområdet delvis att förändras då delar av Hammarparken bebyggs.

Ekebydalen och Hågadalen

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Exploateringen stämmer dåligt med intentionen att bibehålla och utveckla ett grönt rörelsestråk från centrala parker och grönområden via Ekebydalen till Hågadalen. Ekebydalen som grönstråk berövas hela den del som utgörs av gammeltall, blandad lövskog och väsentliga delar av Uppsala aspnetverk.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Man kanske kan tänka, att vi som bor i Eriksberg ändå skulle vara fortsatt gynnade av närhet till naturområden som Hågadalen och Stadsskogen och Ekebydalen. Men naturen har ett värde i sig själv och även bostadsområdets karaktär och identitet riskerar att försvinna med förslaget. En jämförelse kan återigen göras med andra ytterområden, Gottsunda, t.ex., som också har fina naturområden i närheten. Där framstår själva bostadsområdet vid en jämförelse som kompakt, otrivsamt jättelik och utan nämnvärd grönska. Tillkommer alltså att den sociala miljön där utvecklats mycket ogynnsamt. Det är något att ta lärdom av, inte att ta efter.

Allmänheten

Några personer påpekar att Ekebydalen används för motion och rekreation och att detaljplanen försämrar för de närboende att nyttja parkområdet.

En person skriver i sitt yttrande att den planerade utbyggnaden av Eriksberg försämrar för den biologiska mångfalden i Ekebydalen.

Några personer framför att Ekebydalen är idag öppet landskapsrum och ett lantligt inslag i stadsmiljön. Skogen i Hammarparken är en behaglig och harmonisk gräns mellan Eriksberg och Ekebydalen. Landskapsbilden kommer förändras om det ersätts med bebyggelse i 4-6 våningar. En ökad bebyggelse och därmed ökad befolkning kommer medföra en negativ påverkan på skogen, kolonilotterna och övrig mark i Ekebydalen till följd av ökad trafik och rörelse. Känslan att vara ute i fria naturen kommer påverkas negativt för besökare i Ekebydalen.

Tre personer anser att Ekebydalen berörs på flera sätt av förslaget för Hammarparken och konsekvenserna på dalen borde redovisas på ett tydligt sätt. Så som konsekvenser av flytten av Eriksbergsvägen, gång- och cykelvägen mot Flogsta.

En person anser att i en snabbt växande stad är det viktigt att inte bygga bort de mest värdefulla områdena, så som Ekebydalen.

En person anser att Hågadalen inte kan ersätta närheten och tillgängligheten som Ekebydalen och Hammarparken har för närboende. En person undrar hur många besökare Hågadalen kan härbärgera. Redan i dagsläget är parkeringsplatsen vid Hågabro för liten för alla som vill besöka reservatet. När fler personer ska använda naturreservaten sliter det på stigarna. Det är ingen helhetslösning att alltid vara hänvisad till naturreservaten runt Uppsala. Hågadalen/Nåsten kommer påverkas negativt av att området blir mer urbant.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömning

Eriksberg är en omtyckt stadsdel som många vill bo i, detaljplanen är en del av planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen med syfte att ge fler personer möjligheten att bo i stadsdelen. Stadsdelen är grön och har stora allmänt tillgängliga natur- och parkområden bevarade likväl som två stora naturreservat i direkt anslutning, utöver dessa finns Ekebydalen tillgänglig. Samtliga tre områden är fredade från exploatering. Uppsala som kommun växer och det kommer sannolikt medföra ett högre tryck och slitage på kommunens naturreservat. Samtidigt arbetar kommunen med att instifta nya reservat. Hågadalen omfattas inte av planen och således kan parkering till reservatet inte regleras inom ramen för planarbetet.

I detaljplanen för Hammarparken bevaras ett grönt stråk som även framöver kommer fungera som en spridningskorridor och binda samma de olika gröna ytor som finns i Uppsala. Något som följer intentionerna i kommunens översiktsplan och följer intentionen att skapa ett grönt rörelseträk via Ekebydalen vidare ut till Hågadalen. Både nuvarande och tillkommande Eriksbergsbor kommer att ha god tillgång till park, natur och strövområden. Området kommer även fortsatt kunna vara ett område med utrymme för fritidsupplevelser och friluftsliv.

Landskapsbilden kommer att påverkas då skogsridån ersätts av den nya bebyggelsen men denna omringas av grönska och kommer stå mot en grön fond, något som bidrar till att skapa en mjuk övergång mellan befintlig natur, ny bebyggelse och befintlig bebyggelse. I och med detaljplanens genomförande kommer Eriksbergsvägen att rätas ut, det innebär i praktiken att vägen bitvis flyttas ut i Ekebydalen. Uträtningen av vägen medför att bebyggelsen i högre utsträckning kan anpassas till den befintliga topografin samt att ett stråk av naturmark kan bevaras mellan tillkommande och befintlig bebyggelse. Att vägen rätas ut bedöms inte påverka Ekebydalens funktion då det bara är en marginell minskning av hela dalens utbredning. Närmast Hammarparken kan dock upplevelsen av dalen förändras för dess besökande då Hammarparkens delvis skogbeklädda landskap ersätts med bebyggelse. Dalen är och ska fortsatt vara tillgänglig för allmänheten och ska inte privatiseras. Möten mellan vägen och dalen kommer mjukas upp genom att planen möjliggör för planteringar i diken och som inramning av vägen.

Trafik

Generellt (trafikflöden)

Uppsala vatten och avfall AB

Uppsala vatten påpekar att angöringsplatserna för avfallsfordon längs med Granitvägen och lokalgatan inte kan kombineras med annan parkering.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Bostadsrättsföreningen Sandstenen anser att det saknas en ordentlig analys av effekterna av den ökade biltrafik i stadsdelen som förslaget oundvikligen medför. Vad gäller Granitvägen bör erinras om att bostadshuset är belägna nära gatan och att boende, bland annat i vår bostadsrättsförening, kommer att utsättas för kraftigt ökade störningar, risken för skador på själva fastigheten inte att förglömma.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna ifrågasätter i sitt yttrande antagandet om att trafiken inte kommer att öka samt rimligheten i trafikprognosen. Föreningen anser att det bör göras trafikmätningar vid Hammarparken.

Ekebydalsvägen används som "smitväg" från väg 55 till exempelvis Gottsunda och Vårdsätra och risken är stor att trafikmängden ökar. Även boende vid Uppsalahems utbyggnad längs Granitvägen kommer bidra till trafikökning. En stor del tung trafik nyttjar "smitvägen" trots att det finns en lokaltrafikföreskrift som förbjuder den typen av trafik, och den trafiken lär öka i takt med utbyggnaden av Eriksberg.

Bostadsrättsföreningen Berget

Bostadsrättsföreningen Berget anser att det är stor risk för ökande trafikmängder och att trafiksituationen och anslutande vägar inte är tillräckligt utredd.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen rädda Eriksbergs skogar anser underlaget är ofullständigt. Man hänvisar till äldre bedömningar då planprogrammet togs fram.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet som skickats in av cirka 370 personer, och i en handfull andra yttranden påtalas att trafikunderlaget är ofullständigt, då det bara hänvisas till äldre bedömningar från planprogrammet. Förslaget tar inte hänsyn till den ansträngda trafiksituationen. En stor andel av de som yttrat sig anser att förslaget kommer innebära att trafikflödena ökar i området. Några personer framför att trafikintensiteten redan har ökat betydligt sedan de uppskattningar som ligger till grund för förslaget gjordes. En person undrar om det överhuvudtaget gjorts någon analys för hur trafiken kommer försämrats och påverka människors när- och livsmiljö. En person framför att det kommer bli otryggt för barn som vistas i skogen och Ekebydalen om det blir fler bilar i området.

Flera personer påpekar att vägarna i området redan är hårt belastade och att det är höga hastigheter. Trafikflödet mellan Eriksberg och Flogsta måste analyseras mer noggrant. Det är redan idag ofta köbildning i anslutning till bron över Hågaån samt vid påfarten till väg 55. Ett fåtal personer framför att det är naivt att tro att merparten av de nya boende inte kommer använda bil. Redan idag är det bilköer och trafikchaos under rusningstid. Dagens familjer har dessutom inte bara en bil. Framtida boende kommer inte gå och cykla i den utsträckning som kommunen önskar.

En person påpekar att det förekommer nattliga race på Eriksbergsvägen vilket vägens bredd möjliggör. Tung trafik finns redan och avstjälningsplatsen nedanför Bruksvägen bidrar och stör dag som natt. En person påpekar att det förekommer tomgångskörning på Flogstavägen ett fåtal meter från Flogsta förskola, där en del av gården vetter mot vägen

En person anser att genandet mellan Gottsunda och Stenhagen via Granitvägen kommer öka.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömning

Hämtningsställen för avfallsfordon på Granitvägen och på nya lokalgatan ska regleras med för att fungera för avfallshämtningens behov.

De uppmätta och prognostiserade trafikmängderna bedöms fortsatt som aktuella, då det inte skett någon större exploatering i eller i närheten av stadsdelen sedan mättillfället. Då trafikökningen inte bedöms som betydande så planeras det inte för några bullerdämpande åtgärder för befintlig bostadsbebyggelse.

Granitvägen och Eriksbergsvägen är i dagsläget breda gator med få korsningspunkter, vilket kan uppmuntra till höga hastigheter. I och med detaljplanens genomförande kommer Granitvägens och Eriksbergsvägens körbanor att smalnas av från nio meter till sju meter. Avsmalningen tillsammans med att det till följd av byggnationen tillkommer fler korsningspunkter kan medföra en sänkning av hastigheterna i området.

Den nya lokalgatan avslutas i en vändplan innan den branta slutningen som finns i området. Det innebär att lekområdena i Hammarparken samt den bevarade naturmarken är separerade från trafiken. Gårdsmiljöerna kommer i princip bli bilfria, då nästa all parkering, samt en del angöring anordnas i garagen. Endast ett fåtal markparkeringar finns i anslutning till den nya bebyggelsen. Planen bedöms inte påverka säkerheten för barn i Ekebydalen.

I översiktsplanen finns ett gatureservat utpekad för en mer gen väg mellan Eriksbergsvägen och Flogsta. Reservatet är inte detaljstuderat ännu.

Vägnät

Styrelsen för Grannbarnens förskola

Grannbarnens förskola anser att den nya planritningen har tagit större hänsyn till att inga bilvägar ska skära in i området, vilket är en förbättring.

Allmänheten

En person anser att det är positivt att Eriksbergsvägen rätas ut och att det ska planteras träd på norra sidan. Tre personer anser att angöringen till bebyggelsen kan ske från Eriksbergsvägen och att den nya vägen ska tas bort.

En person anser att Granitvägens utformning och anslutningen till vägen mot Flogsta behöver ses över så att en vettig lösning skapas. En person anser att bebygga vid korsningen mot Hågavägen inte är bra då det inte är en trafiksäker korsning och risken är att det blir fler olyckor.

Några personer framför att stadsdelen måste byggas utifrån människor och utifrån hållbara transporter, där gång och cykling är miljövänligast, och därefter kollektivtrafik. Bygg inga nya vägar och parkeringsplatser om ni vill att trafiken ska minska. Det är mer hållbart och säkrare. En person anser att det borde införas biltullar och att inkomsterna ska läggas på miljöförbättrande åtgärder

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömning

Den nya lokalgatan är nödvändig för att till exempel möjliggöra trafiksäker angöring och sophantering för några av de nya bostäderna.

De avsmalnade gatorna innebär att gång- och cykelvägarna breddas samtidigt som körbanorna smalnas av, vilket ger gående och cyklister bättre framkomlighet.

Vägen mot Håga styrs inte i detaljplanen. I kommunens översiktsplan är kopplingen mellan Granitvägen och Flogsta utpekad som ett gatureservat där en ny dragning av

vägen behöver studeras. Planen förhindrar inte en framtida vägdragning. Korsningen mot Håga bedöms inte påverkas trafiksäkerhetsmässigt av detaljplanen.

Biltullar är inte en fråga som kan regleras i en detaljplan.

Gång- och cykeltrafik

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna påpekar att stadsbyggnadsförvaltningen framhåller att det kommer att satsas på de oskyddade trafikanterna med gång- och cykelbanor längs både Eriksbergsvägen och Granitvägen, allt i linjen med den ”cykelstaden” Uppsala. Då kan man undra varför man väljer att inte följa de rekommendationer som de själva har tagit fram för sektionsbredder när det gäller cykel och gång. Enligt riktlinjerna ska gångbanor ha minimimåttet 2 meter alltså det mått som anges för lokalgatans gångbana. Gång- och cykelbanor har ett riktmärke på 5 meter när det byggs nya, i denna plan är måtten på 3,5–4,5 meter, varför frångå sina egna riktlinjer?

Allmänheten

Några personer påpekar att den nya gång- och cykelvägen är alldeles för bred. Det är inte rimligt att spränga bort berg för att anlägga en cykelväg. En bred gång- och cykelväg förtar känslan av att man befinner sig i skogen. Den befintliga gång- och cykelvägen är trygg.

En person anser att om Uppsala kommun har en ambition att uppmuntra till cykling bör inte cykelvägen ledas via en bilväg i stället för fritt genom skogen som idag. Cykelvägen används av förskole- och skolbarn som ska ta sig till Flogsta och Håga. En annan person anser att som prisbelönt cykelstad ska väl Uppsala kunna erbjuda vacker miljö att cykla i?

En person framför att det redan sker hållbart resande och cykelvägarna finns, så att ”stärka möjlighet till hållbart resande genom utbyggnad av gång- och cykelvägar” är ett generaliserande argument. En person påpekar också att Eriksbergsvägen redan har en karaktär av promenadstråk. Visst det finns en genomfartsväg men att likna denna vid en stor och indirekt stressig led som man gör om till något lugnt och lummigt är starkt missvisande.

En person anser att fler cyklar och mopeder som redan nu körs överallt, kommer skada och skrämja bort djurlivet.

Tre personer framför att det kommer genas över gårdarna på intilliggande bostadsrättsföreningar till busshållplatser och Västertorg.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömning

Detaljplanen innefattar breddning och tillskapande av gång- och cykelvägar på båda sidorna av Granitvägen och Eriksbergsvägen. Dessa kopplas ihop med den gång- och

cykelväg som går igenom Hammarparken. I planeringen av gång- och cykelvägarna innefattas även passager över bilvägarna för att koppla samman med det övriga gång- och cykelnätet. Detaljprojektering av passagernas utformning kommer i ett senare skede i processen, men passagerna ska vara utformade på ett trafiksäkert sätt.

Sektionerna för gång- och cykelvägarna i området utgår ifrån omgivningens förutsättningar, till exempel nuvarande bredd samt möjligheten till breddning av det befintliga gång- och cykelvägnätet. På Granitvägen möjliggör sektionerna 3,5 meter breda gång- och cykelbanor på båda sidorna körbanan. Sektionen är en kompromiss för att minska ingreppet i naturmarken, både i Hammarparken samt på den västra sidan av Granitvägen.

Den interna gång- och cykelvägen igenom Hammarparken, mellan Västertorg och Eriksbergsvägen, planeras att bli 4,5 meter bred. Ambitionen är att vägen anpassas till terrängen och kan lokalt smalnas av något för till exempel undvika sprängning. Gång- och cykelvägen ska placeras inom det egenskapsområde som finns utpekad inom parkmarken, vilket redovisas i plankartan. Vägen kommer inte bli lika bred som egenskapsområdet men området är utpekad för tydliggöra var gång- och cykelvägen ska vara och att den ska kunna uppnå en tillgänglig lutning, vilket den befintliga gång- och cykelvägen inte gör.

Att planera i områden inom 4-kilometerszonen från resecentrum och där cykelinfrastrukturen är utbyggd skapar möjligheter för att kommande boende ska använda cykeln som transportmedel. Gång- och cykelvägarna inom planområdet är separerade från körbanorna. Vissa sträckor är helt separerade med grönytor och andra säkerställs ett eget utrymme.

Att hindra mopedkörning är inte en fråga som kan regleras i detaljplanen.

Detaljplanen säkerställer att målpunkter kan nås via gång- och cykelbanor, både genom skogen och i anslutning till vägarna. Att hindra personer att gena över grannfastigheter är inte en fråga som kan regleras i detaljplanen.

Kollektivtrafik

Region Uppsala

Region Uppsala trafik och samhälle ser positiv på planförslaget. I nära anslutning till planområdet finns hållplatserna Gnejsplan och Gnejsvägen som trafikeras av linje 2, 12 och/eller 30.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen

Bostadsrättsföreningen Sandstenen anser att det behövs en hållplats för buss närmare bebyggelsen, då det är för långt till Västertorg.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen rädda Eriksbergs skogar framför att det i texten uttrycks vissa förhoppningar om att de nya invånarna kommer att cykla och åka buss i hög utsträckning, men att bussnätet skulle behöva förstärkas och ge trängsel och dålig framkomlighet nämns inte. Särskilt trafikbelastningen på Granitvägen och Eriksbergsvägen skulle behöva tas i beaktande.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet som lämnats in av cirka 30 personer framförs det att bussnätet kommer behöva förstärkas vilket medför trängsel och dålig framkomlighet. Särskilt trafikbelastningen på Granitvägen och Eriksbergsvägen behöver tas i beaktande.

En person anser att det saknas bra förbindelser med kollektivtrafik. En annan person framför att flera bussar säkerligen kommer trafikera Eriksbergsvägen, vilket kommer innebära att personer som rör sig mellan Ekebydalen och Eriksberg utsätts för ännu större trafikfara.

En person anser att det saknas en redovisning om hur bussresandet är tänkt att fungera vid en pandemi då befolkningen avråds från kollektivt resande.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömning

Region Uppsala ansvarar för kollektivtrafiken. Kommunen möjliggör dock kollektivtrafikens framkomlighet i den fysiska miljön. Eriksbergsvägen och Granitvägen är dimensionerade för att klara kollektivtrafikens behov både i dagsläget och framgent. Planområdet har god försörjning av kollektivtrafik.

Hur kollektivtrafik ska fungera under pandemier är inte en detaljplanefråga.

Parkeringsplatser*Grannbarnens förskola*

Grannbarnens förskola anser att det är överraskande att Hammarparken övervägs att bebyggas med tanke på att det fortfarande finns flera parkeringar i gatuplan kvar i staden. Den första prioriteten bör vara att bebygga dessa ytor och flytta parkeringsytorna till parkeringsgarage under husen. Även det befintliga parkeringshuset på Granitvägen skulle kunna få fler våningar för att avlasta dagens parkeringsytor.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna anser att hämta/lämna vid förskolan innebär en stor risk att det blir kaos när föräldrar kommer. Det är dessutom rätt hög trafikmängd efter Eriksbergsvägen och risken finns att barn springer ut mot den parkerade bilen och ett tillbud sker. Kommunen har stor erfarenhet av liknande

hämta/lämna platser som vid ritningsbordet ser bra ut men som i verkligheten blir trafikfarligt på grund av att ett stort antal fordon under kort tid samlas och där förarna är stressade för att ta sig till arbetet eller hem till middagen. Tänk till så det inte blir ännu en dålig lösning.

Bostadsrättsföreningen Gnejsen

Bostadsrättsföreningen Gnejsen anser att parkeringssituationen behöver utredas mer och ifrågasätter hur ekvationen går ihop, att befintlig markparkering ska ersättas genom parkeringshus och hur kan 140 p-platser täcka upp behovet för 400 lägenheter.

Bostadsrättsföreningen Berget

Bostadsrättsföreningen Berget anser att det bör byggas fler parkeringshus.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen

Bostadsrättsföreningen Sandstenen anser att parkeringsytorna är underdimensionerade, vilket gör parkeringssituationen svårare i Eriksberg. Det saknas parkering för besökare. Hur ska man stå vid angöringen? Föreningen anser att det blir ett överflöd av cykelparkeringar

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen rädda Eriksbergs skogar anser att parkeringssituationen behöver utredas mer. Granitvägen ska smalnas av till 7 m. Det måste visas vad gatuparkeringarna ska ersättas med. Det finns ingen redovisning av parkeringshusens kapacitet sett i relation till behovet.

Allmänheten

I det gemensamma yttranden samt i ett tiotal andra yttranden framförs att parkeringssituationen behöver utredas mer, det saknas redovisning av parkeringshusens kapacitet och hur gatuparkeringarna som förviner vid en avsmalning av Granitvägen ska ersättas. Några personer vill att det ska byggas underjordiska garage och andra att det ska byggas parkeringshus. En person skriver att det bör byggas bostäder på befintliga parkeringsplatser, det kan inte vara kommunens uppgift att tillhandahålla förvaringsplatser för privatbilisters fordon. Två personer anser att parkeringshus drar till sig oönskat klientel och kan bli ett tillhåll för kriminella.

En person undrar varför det ska anläggas en parkeringsplats i anslutning till pulkabacken, det innebär att berg måste sprängas och träd avverka. En annan person anser att det ska byggas ett parkeringshus i stället för en parkering vid pulkabacken.

Några personer anser att antalet parkeringsplatser är för lågt räknat, vilket kommer medföra att fler parkerar på gatan.

En person tycker att kommunen bör anlägga platser där elbilsladdning kan ske.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömning

Hammarparken är utpekad för bebyggelse enligt både kommunens översiktsplan i samt i planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen. Samtidigt sker även planläggning av och byggnationer på befintliga parkeringsplatser runt om i kommunen.

Fastighetsägarna ansvarar för sitt parkeringsbehov, vilket ska lösas inom kvartersmarken. Uppsala kommun har en parkeringsnorm, Parkeringstal för Uppsala, som är beslutad av Plan- och byggnadsnämnden. Syftet med parkeringstalen är att ge en vägledning för parkering, både för bilar och cyklar, på kvartersmark. Parkeringstalen baseras på boarean vilket fastställer ett minimum av parkeringsplatser. Antalet parkeringsplatser kan sedan reduceras utefter ett antal olika faktorer, bland annat avstånd till centrum, närhet till kollektivtrafik samt mobilitetsåtgärder som till exempel bilpool. Detaljplanen möjliggör att parkeringsnormen kan uppfyllas både för bil och cykel.

Inom planområdet planeras för två garage, ett i det södra kvarteret och ett i det norra. Parkeringsgaragen är dimensionerade för att klara den tillkommande bebyggelsens behov, enligt kommunens parkeringsnorm. Utöver garagen planeras markparkeringar i anslutning till förskolan för att tillgodose verksamhetens behov, dessa är placerade längs med Eriksbergsvägen i närheten av pulkabacken. Parkeringsytan ska utformas med fokus på trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter, då den kommer användas för hämta/lämna för förskolan. Detta görs bland annat genom att en separerad gångyta framför parkeringsplatserna anläggs. Utöver förskolans markparkeringar tillkommer även ett fåtal parkeringsplatser som behövs för att klara de krav som ställs på tillgänglig angöring. Inom stora delar av planområdet tillåts inte parkeringsplatser genom bestämmelsen *n1 Marken får inte användas för parkering. Bestämmelsen syftar till att skapa trivsamma boende- och gårdsmiljöer.*

Inom planområdet för Hammarparken finns idag en befintlig gatuparkering. Det är tidsreglerad en parkeringsficka längs med Eriksbergsvägen i höjd med kolonilotterna. Planen möjliggör att parkeringsfickan kan vara kvar. I övrigt finns ingen annan parkering som berörs av planförslaget. I planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen finns ambitioner om att förstärka gång- och cykelnätet och samtidigt minska andelen gatuparkering i stadsdelen. De delarna av Eriksbergsvägen och Granitvägen som ligger inom planområdet för Hammarparken har i dagsläget parkeringsförbud, så planen genererar inte ett behov av ersättningsparkeringar.

Detaljplanen möjliggör angöringsytor i anslutning till bebyggelsen samt i garagen. Parkerings- och angöringslösningar säkerställs i bygglovsprocessen.

Planförslaget hindrar inte elbilsladdning.

Social hållbarhet/social infrastruktur

Bostäder i olika typer, storlekar, prisnivåer och upplåtelseformer

Eriksbergs Socialdemokratiska förening

Eriksbergs Socialdemokratiska förening framför att de anser att det som byggs ska vara störst andel hyresrätter. Bristen på bostäder i Uppsala är störst bland unga vuxna, inflyttande, unga familjer, de som skiljer sig och de som inte har råd att bo kvar efter en dyr renovering. Vidare anser de att kommunen bör pressa ned boendekostnaderna. Till exempel genom att markanvisa på färdig detaljplan, där prisnivån ska redovisas.

Allmänheten

En person efterfrågar en redovisning av lägenhetsstorlekar och anser att det ska byggas lägenheter som är större än tre rum och kök, eftersom det finns en efterfrågan hos barnfamiljer. En annan person anser att antalet lägenheter ska minskas och att det bara ska byggas 1-, 2-, och 3-rumslägenheter. En tredje att det ska byggas villor och radhus i stället.

Några personer undrar vilka som har råd att bo i dessa dyra nybyggen. En person påpekar att Uppsala är i behov av billiga lägenheter, till exempel hyresrätter. En person anser att förtätningen är onödigt och skapar dåliga förhållanden med trångboddhet. En annan person påpekar att Eriksberg är ett socioekonomiskt skiftande stadsdel.

En person anser att när byggbolagen får bestämma maximerar de vinsten och bygger hus med så höga bostadspriser och så låg bostadskvalitet att många lägenheter står tomma när det är dags för inflyttning. Kommunen och politikerna som har makten bör se till att det bostäder som efterfrågas som byggs. Det är kommunens ansvar att det som byggs är långsiktigt hållbart och löser samhällsproblem i stället för att skapa nya. Allmänheten tjänar inget på ekonomiskt starka byggföretag, det som behövs är bostäder som håller måtten.

En person anser att kommunen borde tänka nytt och låta Hammarparken och Eriksberg bli mer än bara ett byggprojekt i mängden. Stadsplanering och byggenskap med fokus på social, ekonomisk och klimatomässa hållbarhet. Med det stora projekt som omvandlingen av Eriksberg beräknas bli har kommunen en unik möjlighet att visa hur hållbar stadsplanering kan se ut. De förslag från förskolan Grannbarnen som refereras till i samrådsredogörelsen sidan 36–37 och 40 är värda att ta i beaktande. Uppsala kommun måste kräva klimatsmart byggande, med hållbara naturmaterial, socialt hållbar arkitektur, och skapa möjligheter för cirkulär ekonomi. Att bygga i befintlig natur kan ge möjligheter att hantera avfall, dagvatten och avloppsvatten i ett lokalt kretslopp.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Detaljplanen möjliggör bostadshus i 4–6 våningar. Detaljplanen reglerar inte boende- eller upplåtelseformer och inte heller lägenhetsstorlekar. Kommunen har dock ställt villkor i och med anvisningen av marken. Markanvisningen innebär att delar av beståndet ska upplåtas som hyresrätter. Markanvisningen innebär dessutom att minst 20% av antalet lägenheter inom respektive kvarter ska vara 4 ROK eller större. Minst 30 % av lägenheterna ska vara små lägenheter på två rum och kök eller mindre. Respektive byggaktör ska verka för att andelen större lägenheter ökar till 25 %.

Kommunen jobbar med att minska klimatavtrycket i byggprocessen, detta hanteras delvis inom markanvisning, försäljning och vid utförande av allmänna anläggningar. Målet är att bli klimatneutrala år 2030 och kommunen har upprättat ett klimatprotokoll med åtgärder, vilket byggaktörer kan ansluta sig till.

Byggaktörerna bygger ut respektive område utifrån deras analys av marknadsläget.

Skola/förskola*Utbildningsnämnden*

Utbildningsnämnden anser att det är positivt att flera barn kommer att kunna erbjudas förskoleplats nära hemmet. Nämnden påtalar dock att förskola i suterrängbyggnad kan innebära svårigheter att uppnå dagsljuskraven då förskolor ofta blir "djupa" byggnader. Dagsljuskrav måste uppnås även i bottenvåning för personalrum och kökets arbetsutrymmen. Samtliga avdelningar måste ha entré mot gården, på våning 2, och inte mot Eriksbergsgatan. Där kan med fördel den publika entrén samt varumottagning placeras. Angöring av leveranser samt sophämtning måste, av säkerhets- och arbetsmiljöskäl, möjliggöras utan backningsrörelse från Eriksbergsgatan för att inte avståndet till miljörum ska bli för långt. Bilden i samrådshandlingen visar ingen möjlighet till en större vändplan i närheten av förskolans entréer mot Eriksbergsgatan. Vidare framför utbildningsnämnden att hiss måste finnas för att möjliggöra en förskola i två plan samt att möjlighet till solljus på förskolegården måste bevakas under projekteringskedet. Lösningen med souterräng, brant terräng samt punkthus ser ut att ge en mestadels mörk och skuggig gård. Hyran förutsätts rymmas inom kommande driftsbudget.

Uppsala kommuns skolfastigheter

Uppsala kommuns skolfastigheter påtalar vikten av en tillräckligt stor gård. I förslag till riktlinjer för utemiljö vid förskolor för innerstaden menas att tillräcklig stor friyta är grundläggande för att ge möjlighet till en god gårdsmiljö. Barn behöver utrymme för rörelse, lek, vila och pedagogisk verksamhet. Friytan bör därför ha en sammanhållen yta på minst 2000 kvm (om 80 barn eller fler) om avsteg från Boverkets rekommenderade yta på minst 3000 kvm görs. I planförslaget anges en sammanhängande yta på totalt 1440 kvm. Detta innebär att förskolan inte bör projekteras för mer än 80 barn.

Funktionsrätt Uppsala

Funktionsrätt Uppsala anser att en friyta på 20 kvm per barn är för litet för att garantera barn med funktionsnedsättningar en skolgång på samma villkor. Man berättigar den lilla friytan med att det finns tillgång till parkområden i närheten. Barn med funktionsnedsättningar behöver en stor friyta de själv kan ta sig till och från och har inte samma möjlighet att nyttja parkområden utanför skolgården. Både barn med fysiska funktionsnedsättningar, som rörelsehinder, och neuropsykiska funktionsnedsättningar, som autism, ADHD eller andra kognitiva begränsningar, behöver stor friyta. Därför vill Funktionsrätt poängtera vikten av att friytan inte ska understiger Boverkets rekommenderade 40 kvm per barn för förskolor.'

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden vill uppmärksamma att detaljplanen endast medger 20 kvm gårdsyta per barn på förskolegården. Detta är ett minimimått i kommunens "Lokalprogram utemiljö förskola och grundskola". Minimimåttet är tänkt att användas då ytor saknas och behovet av förskoleplatser är stort i ett område.

Föreningen vårda Uppsala

Föreningen påtalar att den föreslagna förskolan ligger med (nästintill) två suterrängväningar och med en mörk, nedsänkt utegård.

Styrelsen för Grannbarnens förskola

Grannbarnens förskola är en föräldrakooperativ skola som ligger i direkt anslutning till Hammarparken och har legat här sedan starten 1977. Förskolan har Friluftsförämjande-pedagogik, vilket innebär att naturvistelse är en grundbult i undervisningen. Verksamheten är uppskattad av både barn och föräldrar. Barnen besöker regelbundet flera ställen i parken och ser hur de förändras vecka för vecka, årstid för årstid. Förskolans gård har begränsad tillgång till större leksaker, så även den lekplats som finns nere i Hammarparken används dagligen. Den natur som försvinner vid byggnation innebär att växt- och naturlivet får sämre förutsättningar. Mer bebyggelse ökar dessutom risken för nedskräpning. Det kommer bli svårare att bedriva den naturnära pedagogik då de minsta barnen inte har möjlighet att färdas längre sträckor varje dag.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

De flesta av områdets barn har gått på förskolan Grannbarnen. Grannbarnen har drivits som föräldrakooperativ sedan 1977, och är en av Uppsalas äldsta förskolor. Förskolan har friluftsförämjandets pedagogik och är uppbyggt på mycket utevistelse framför allt i Hammarparken. Grannbarnen har dessutom ingen egen inhägnad gård, utan Hammarparken med skogslekiparken är den plats barnen kan springa fritt på.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen

Bostadsrättsföreningen anser att det är för lite med 20 kvm/barn samt att det blir svårt och jobbigt för personal med förskola i två våningar.

Allmänheten

Flera personer påpekar att förskolebarn från Grannbarnens och Glimmerns förskola använder parken. Förslaget har negativa effekter på föräldrakooperativet Grannbarnen. Förskolan har funnits sedan 1977 och är mycket omtyckt, mycket tack vare dess friluftprofil där de dagligen går på utflykter i skogen kring Hammarparken, som de når utan att korsa bilvägar, är en viktig del i hur förskolan verkar. Hammarparken är Grannbarnens vardagslekpark då de saknar en egen riktig gård.

Två personer påpekar att den förskola som föreslås inom detaljplanen är för liten i förhållande till antalet föreslagna barn. En förskola med 72 barn ska enligt Uppsala kommuns bestämmelser vara minst 2160 kvadratmeter, samtidigt som en sammanhållen yta på 3000 kvadratmeter bör eftersträvas. Detta borde resultera i färre hus. En annan person påpekar att friytan vid den planerade förskolan är under Boverkets rekommendationer.

En person anser att infarten till förskolan är trång vilket kommer försämra trafiksäkerheten. Infarten inskränker dessutom på skolområdet och det är risk för avgasutsläpp.

En person tycker att omvandlingen av den nuvarande bilfria skolvägen inte lever upp till Barnkonventionen.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Uppdraget är att möjliggöra för en förskola med fyra avdelningar, vilket motsvarar 72 barn.

Stadsbyggnadsförvaltningen följer de riktlinjer kommunen har för förskolans friyta. Denna detaljplan påbörjades 2015 och därmed är det minst 20 kvadratmeter per barn som används. Gårdsmiljön har en naturkaraktär och kommer kunna utformas varierade i och med de topografiska förhållandena. Gården har plana ytor närmast byggnaden och breder ut sig i naturmarken med inslag av kuperad skog. Förskolans gård nås från både byggnaden och via trappor från Eriksbergsvägen samt från gång- och cykelvägen söder om gården.

Förskolan planeras med entréer mot gården och mot Eriksbergsvägen. Mot Eriksbergsvägen möjliggörs för en inhägnad yta, för att skapa en säker entré. Leveranser och sophämtning till förskolan sker i byggnadens västra del. Detaljplanen säkerställer en ficka för leveranser/sophämtning i anslutning till bygganden, fordonen ska alltså således inte vända. Transporter kan ske utan backrörelser och arbetsmiljömässiga regler uppnås. Hiss är en förutsättning för att verksamheten ska fungera.

En gång- och cykelväg kommer anläggas igenom området, vilken kan användas som skolväg. I övrigt kommer Eriksbergsvägen och Granitvägen kompletteras med gång- och cykelvägar på båda sidorna av körbanan.

I detaljplaneprocessen har dagsljusstudier tagits fram. Resultatet visar på att huset med förskolan har acceptabla dagsljusförhållanden, vilket kan förbättras genom anpassning av rumsstorlekar, materialval och fönsterstorlek. Den solstudie som gjorts visar på att förskolegården över lag har goda solljusförhållanden. Solstudien tar dock inte höjd för träden och vegetationen i området som också kan ge skugga.

Förskolor ska ha en gård i anslutning till skollokalen och det är fastighetsägarens ansvar att det behovet tillgodoses. I detaljplanen säkerställs delar som allmänplats, park och natur, bland annat delar av skogen, lekplatsen samt pulkabacken. I Hammarparken kommer det även efter planens genomförande finnas områden som lämpar sig för förskolegrupper att ha utflyter och pedagogisk verksamhet i.

Trygghet och trivsel

Allmänheten

Cirka 25 personer framför att Hammarparken är värdefull för närboende som uppskattar och njuter av skogsområdet året om. Byggnationen kommer att påverka lugnet, trivseln, boendemiljön och livskvaliteten då områdets attraktivitet som består av grönskan och naturen.

En person påpekar att för de som bor på Gnejsvägen kommer förslaget innebära att skogen som de nu har utanför dörren skövlas.

En handfull personer anser att en omvandling av Eriksberg till ett tätbebyggt område kan minska trivseln och skapa underlag för orolement och sociala problem. En person anser att nybyggnationer kan leda till sociala motsättningar om lokalbefolkningen motsätter sig byggnationen. Ingen som flyttar till ett nytt bostadsområde vill behöva känna sig ovälkommen av allmänheten.

En person påpekar att området inte är otryggt för oss som bor i närheten, det är en trygg miljö men mycket folk i rörelse och många vägar att gå på. Några personer har en oro att krav på ökad trygghet kan medföra att naturlig vegetation tas bort som en trygghetskapande åtgärd, och det är ett argument som är svårt att bemöta när rädsla ställs mot naturvärden.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

I detaljplanen för Hammarparken avsätts flera ytor som säkerställs som park och natur, dessa områden ska vara allmänt tillgängliga. Både nuvarande och tillkommande Eriksbergsbor kommer att ha god tillgång till park, natur och strövområden. Området kommer även fortsatt kunna vara ett område med utrymme för fritidsupplevelser och friluftsliv.

Att det blir fler personer och bebyggelse i området kan öka tryggheten då det blir fler "ögon på gatan". Kommunen avverkar inte träd inom allmänplats om det inte är en uppenbar fara.

Barnperspektiv, äldreperspektiv och andra perspektiv

Funktionsrätt Uppsala

Funktionsrätt Uppsala vill påminna om Uppsala kommuns *Handlingsplan för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* fastställer att "en konsekvensanalys kring tillgänglighet och delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning ska göras och dokumenteras i underlagen inför politiska beslut". Detta innebär samtliga funktionsnedsättningar. Innan detaljplanen kan antas bör man genomföra en genomgående analys av tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. Analysen bör ta hänsyn till alla typer av funktionsnedsättningar, som syn- och hörselskadade, människor med svag orienteringsförmåga, personer med allergi eller överkänslighet, personer med neuropsykiatriska eller kognitiv funktionsnedsättning, med flera. På så vis kan man utgå ifrån universell design som är tillgänglig för alla från början i stället för att behöva anpassa stadsmiljön i efterhand.

Föreningen vårda Uppsala

Föreningen vårda Uppsala (FVU) påpekar att det i äldre stadsdelar som Eriksberg finns lokala behov; äldre som behöver serviceboende, unga barnfamiljer som behöver större lägenheter eller eget hus med mera. I planen finns inga intentioner att möta sådana lokala behov. I stället redovisar planen mer av samma innehåll som redan finns i Eriksberg. Det innebär att idag boende i Eriksberg, som får förändrade behov, måste söka sig bort från en invand och omtyckt miljö. Det riskerar att på sikt inverka negativt på den sociala stabiliteten och sammanhållningen i stadsdelen. I planförslaget görs en ansats till konsekvensbeskrivningar. Där talas bland annat i positiva termer om tillgänglighet för äldre. FVU har svårt att instämma i de slutsatser som redovisas. Det skulle inte bli helt enkelt att bo nere vid Eriksbergsvägen och vara beroende av den dagliga servicen vid Västertorg (vi bedömer det till cirka 30 meters höjdskillnad). För äldre eller andra med begränsad rörlighet skulle det vara svårt att ta sig till livsmedelsbutiken, vårdcentralen och apoteket vid Västertorg, vilket riskerar att bidra till en ofrivillig isolering.

Styrelsen för Grannbarnens förskola

Barnkonventionen är nu svensk lag. Den tredje paragrafen, första punkten lyder: "Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa."

Bostadsrättsföreningen Gnejsen

Bostadsrättsföreningen Gnejsen anser att byggplanerna kommer att påverka hälsan negativt både för de närmast boende och för alla som brukar besöka skogsparken och Ekebydalen för lek, avkoppling, odling, friluftsliv och naturupplevelser. Särskilt för barn, äldre och alla som inte hinner/kan ta sig till Stadsskogen och Hågadalen i vardagen blir effekterna påtagliga.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Föreningen påtalar att det inte är pulkabacken och lekplatsen som är det viktigaste för barnen. Hammarparken med skogen är en mycket viktig del i vardagen för grannskapets många barn. Man bygger kojor, iakttar djur och natur och inte minst kan man röra sig fritt utan risken från trafik. Barnen i området har själva, ganska tidigt, kunnat besöka området. Möjligheten att se groddjur försvinner då dessa inte längre kan passera upp i Hammarparken och intilliggande bostadsområden. Föreningen vill att kommunen tar reell hänsyn till barnperspektivet i enlighet med bankonventionen samt att kommunen tar fram en barnkonsekvensanalys.

Allmänheten

Cirka 20 personer framför att Hammarparken ofta besöks av äldre, små barn som inte behöver korsa bilvägar och andra personer som kanske inte kan ta sig till andra naturområden.

Cirka 10 personer framför att många barn och deras familjer leker i och uppskattar Hammarparken.

Två personer tycker att barnperspektivet inte tagits i beaktande och att bara hänvisa till en formulering i en fem år gammal översiktsplan som säger att staden ska förtätas är genant. En översiktsplan är inte juridiskt bindande utan endast vägledande, och behöver inte diktera villkoren för en detaljplanering av ett område som Hammarparken.

Tre personer påpekar att det inte gjorts någon barnkonsekvensanalys, eller någon dialog med barn och unga. Barn har rätt till delaktighet i beslut som berör dem och det är ett demokratiskt problem att deras åsikter inte efterfrågats mer aktivt. En person påpekar att Barnkonventionen är numera svenska lag.

Två personer anser att förslaget har en begränsad syn på hur barn använder och rör sig i en urban miljö. Tre personer framför att naturen har en positiv inverkan på barns utveckling och kreativitet. Tre andra personer anser att det är otryggt för barn när det blir vägar i området, de bilfria lekområdena försvinner.

Två personer framför att Hammarparken är attraktiv då det med enkelhet går att gå med rollator och rullstol.

En person framför att den som äldre känner sig borträknad.

En person framför att Hammarparken används av dagverksamheter.

En person skriver att barnen är vår framtid. En annan att kommunen ska komma ihåg att det är en sorglig stad som saknar grönområden, och att samhällen är som mest välmående när gamla människor planterar träd i vars skugga de vet att de aldrig kommer sitta.

En person anser att ur ett socialt perspektiv behöver det även diskuteras de ekonomiska förutsättningarna för de som bor här och hur de kommer påverkas. En annan framför att inte på ett enkelt sätt ha tillgång till natur kan leda till ökade socioekonomiska klyftor och att Eriksberg kan bli ett utsatt område.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

I en planprocess vägs olika intressen mot varandra. Barnperspektivet är ett perspektiv som kommunen har att beakta i alla ärenden, således även i denna detaljplan.

Detaljplanen innehåller ytor som är viktiga för barns hälsa, lek och lärande. Dessa områden har varierande funktioner, som pulkabacken, den iordningställda lekplatsen samt ytor med karaktär av orörd natur. Inom området planeras för en förskola. Förskolan kommer likt den angränsade befintliga förskolan ha god tillgång till naturmark och bilfria miljöer.

Den befintliga gång- och cykelvägen som finns i området i dag är inte tillgänglig eftersom lutningen är för kraftig. Den nya gång- och cykelvägen får en annan sträckning och en flackare lutning vilket förbättrar tillgängligheten.

Tillkommande bebyggelse ska uppfylla tillgänglighetskraven vilket bevakas under bygglovsprocessen.

Påverkan på miljö, hälsa och säkerhet

Miljöbalken, Nationella miljömål och riktlinjer

Naturskyddsföreningen

En ny EU-dom har slagit fast att skyddade arter inte får dödas, störas eller skadas på individnivå och alltså inte på populationsnivå. Det innebär att bedömningen av påverkan på de skyddade arter som förekommer i området inte längre är relevant. Därför anser Naturskyddsföreningen Uppsala att detaljplanen inte längre kan betraktas som förenlig med miljöbalken i det avseendet.

Detaljplanen påverkar naturvårdsarter, rödlistade arter och skyddade arter negativt. Den motverkar flera miljömål, bland annat Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv samt Myllrande våtmarker. Mot bakgrund av det och den pågående utarmningen av biologisk mångfald nationellt såväl som globalt anser Naturskyddsföreningen Uppsala att behovet av bostäder inte väger över områdets bevarandevärden. Naturskyddsföreningen Uppsala anser av nämnda anledningar att planen inte bör antas.

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Föreningen framför att EU har en strategi för biologisk mångfald och sex mål för genomförandet av densamma till år 2030. EU-parlamentet röstade nyligen (2021-06-09) med stor majoritet för en resolution med kraftig satsning på biologisk mångfald med till exempel bindande mål för biologisk mångfald i städer och påbjudande av snabba insatser mot försämring av alla skyddade arter och livsmiljöer, även för dem vars bevarandestatus bedöms som god. Ingen försämring får ske fram till 2030. Resolutionen innehöll även ett uttalande om en EU-lag för biologisk mångfald. År 2020 undertecknade Uppsala kommun tillsammans med länsstyrelsen, länets övriga kommuner och de båda universiteten i Uppsala en överenskommelse om hållbarhetslöften för ekosystemen och den biologiska mångfalden.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Föreningen påpekar att det i en nyligen fastställd dom i EU-domstolen meddelas att förbud mot påverkan på skyddsvärda arter gäller varje individ, inte bara populationer (EU-domstolen lägger fokus på individen i art- och habitatdirektivet).

Allmänheten

En person framför att i miljöbalkens inledande paragraf anges att lagen ska tillämpas så att värdefulla naturmiljöer skyddas och vårdas samt att den biologiska mångfalden bevaras.

Två personer anser att bygga i Hammarparken strider mot flera lagar, förordningar EU-bestämmelser samt internationella och nationella avtal. En person påpekar att Sverige inte uppfyller FN:s mål om biologisk mångfald. Den biologiska mångfalden är lika viktig som att minska utsläppen för att hejda klimatförändringarna. Enligt FN:s mål är människans matförsörjning och ekonomi helt beroende av fungerande ekosystem.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Miljömålen är ett viktigt verktyg för att nå den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling (de andra dimensionerna är den sociala och den ekonomiska). Miljömålsarbetet är ett samarbete mellan olika nivåer i samhället, från riksdag och regering till den enskilde individen. Kommunen har ett stort ansvar att bidra till en hållbar utveckling, sett till alla dimensioner; ekologiskt, ekonomiskt och socialt. Ambitionen är att utvecklingen ska bidra till uppfyllelse av alla mål, men ofta behöver avvägningar göras mellan olika intressen, så även i detta fall.

I detta fall undviker man att bygga på jordbruksmark i hög grad, *Ett rikt odlingslandskap*, men tar däremot skog i anspråk vilket kan ses som en påverkan på miljömålet *Levande skogar*. Anpassningar av detaljplanen görs för att minimera påverkan på miljömålen. Kommunens bedömning är att planen bidrar positivt till miljömålet *God bebyggd miljö*, då detaljplanen innebär en förtätning i en redan befintlig bebyggelsestruktur och befintlig infrastruktur kan nyttjas. Bedömningen är att detaljplanen inte motverkar miljömålen.

I området kommer skyddsåtgärder och skadereducerandeåtgärder genomföras för att minska påverkan på biologisk mångfald. Planbeskrivningen har förtydligats med vilka åtgärder som ska göras, ansvarsfördelning och under vilket skede. Bland annat genom groddjursåtgärder, nyplantering av träd och faunadepåer i den bevarande naturmarken. Kommunens bedömning är att detaljplanen inte är i strid med Artskyddsförordningen.

Behovsbedömning och miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Naturskyddsföreningen

Naturskyddsföreningen Uppsala anser att planen inte bör antas på grund av dess negativa påverkan på biologisk mångfald samt eftersom behovsbedömningen angående betydande miljöpåverkan gjordes utan fullständig information om områdets naturvärden och eftersom bedömningen av förenlighet med miljöbalken inte gjordes utifrån gällande praxis. Behovsbedömningen för att avgöra om detaljplanen medför en betydande miljöpåverkan gjordes 2016. Det var innan nya artfynd och inventeringar ledde till att delar av planområdet klassades om till högt naturvärde (klass 2). Den planerade bebyggelsen är huvudsakligen placerad i detta område som nu är klassat som högt naturvärde. I och med att ny information om områdets naturvärden har tillkommit efter att behovsbedömningen gjordes, anser Naturskyddsföreningen Uppsala att en ny behovsbedömning ska göras för att avgöra om detaljplanen medför en betydande miljöpåverkan eller inte.

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna

Bostadsrättsföreningen Gnejsgårdarna anser att detaljplanen bryter mot miljöbalkens hänsynsregler och att planen har betydande miljöpåverkan. Detta eftersom ett tätortsnära naturområde med stora naturvärden kommer att förstöras. En ordentlig miljökonsekvensanalys behöver därför genomföras både vad gäller den aktuella detaljplanen; också vad gäller hela den förändring av Eriksbergsområdet och Ekebydalen som kommunen planerar genomföra. Föreningen ifrågasätter starkt om de förändringar som gjorts från ursprunglig plan verkligen innebär den hänsyn som kan förväntas enligt miljöbalken. Förändringen av området som planeras är alltför omfattande att hänsynsreglerna i miljöbalken knappast kan uppfyllas. I planbeskrivningen har kommunen dessutom gjort bedömningen att detaljplanen inte leder till betydande miljöpåverkan, vilket innebär att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver göras enligt Miljöbalken (Kap 3). Föreningen hävdar att detta är en felaktig bedömning.

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Föreningen framför synpunkter på planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen och anser att kommunen inte följer de krav som finns i miljöbalken och plan- och bygglagen. Den jurist som anlätades för överklagandet av Blodstensskogens (Södra Kalkstenen) detaljplan, var tydlig med att planprogrammet för Eriksberg och

Ekebydalen inte uppfyllde de kraven för ett planprogram, bland annat på grund av avsaknaden av en övergripande miljökonsekvensbeskrivning. Att göra MKB för enskilda detaljplaner fyller inte samma funktion då de kumulativa effekterna inte kommer med. I planprogrammet utlovades att frågan om MKB skulle hanteras i de enskilda detaljplanerna. De två första planerna (Blodstensskogen och Hammarparken) är framtagna utan MKB, trots att de båda berör områden med högt naturvärde. Trots att motsvarande skäl som fanns i Blodstensskogen föreligger saknas en miljökonsekvensbeskrivning i Hammarparken.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Tidigt i planprocessen genomfördes en behovsbedömning (i nu gällande lagstiftning kallad undersökning) i syfte att undersöka om planen innebär en risk för betydande miljöpåverkan. Kommunens bedömning är att planen inte innebär en sådan risk som föranleder en miljöbedömning, det vill säga att en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram. Planens konsekvenser undersöks och behandlas då endast inom ramen för detaljplanen. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning vilket framgår i yttrandet över behovsbedömningen, daterat 2016-06-07. Detaljplanen bedöms inte vara i strid med miljöbalkens hänsynsregler.

Kompletterande inventeringar har gjort under planprocessen. Skyddsåtgärder och skadereducerandeåtgärder har lyfts in i planbeskrivningen tillsammans med att andelen park- och naturmark ökat för att kunna säkerställa skyddsåtgärderna. Inför planens antagande specificeras syftet med park i likhet med naturmarken att begränsa påverkan på cinnoberbagge och andra vedlevande insekter, genom nyplantering av träd och genom att avverkat träd läggs upp som faunadepåer. Kommunen har ansökt om särskilda samråd och dispenser för vissa artgrupper.

Kommunen kan välja att ta fram ett planprogram för att underlätta detaljplaners framtagande. Om kommunen väljer att ta fram ett planprogram ska kommunen undersöka om de efterföljande detaljplanerna kan innebära betydande miljöpåverkan. Det finns inget krav på att kommunen i ett programskede ska ta fram en miljökonsekvensbeskrivning. Inom ramen för planprogrammet togs en behovsbedömning fram, där kommunen bedömde att programmet inte kan antas innebära risk för betydande miljöpåverkan. I behovsbedömningen påtalas att bedömning och ställningstagande till betydande miljöpåverkan behöver göras på nytt inom vart och ett av de efterföljande detaljplanarbetena.

Luftföroreningar

Allmänheten

Flera personer påpekar att träd och skogsområden bidrar till friskare luft och renare föroreningar. De framför att det kommer bli mer avgaser och sämre luftkvalitet av ökade trafikmängder, vilket kan leda till mer astma, allergier, problem med hälsan.

Större vägar innebär mer trafik vilket mer avgaser som inverkar negativt på lugnet, miljön, människor och djur.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Planområdet har goda luftförhållanden och detaljplanens genomförande förväntas inte påverka luftens kvalitet i någon betydande utsträckning.

Markens beskaffenhet och potentiellt förorenade områden

Funktionsrätt Uppsala

Funktionsrätt Uppsala kommun anser att en undersökning med avseende på markföroreningar måste göras med tanke på att området tidigare använts som upplag för Ekeby bruk. Marken kan innehålla giftiga ämnen på grund av den tidigare kopplingen till bruket, vilket vi sett inom andra områden kopplade till Ekeby bruk.

Allmänheten

En person framför att alla ingrepp på växtligheten öka risken för erosion vilket förstärker problemen med avyttring av grönska och växtlighet.

En person framför att kullen inom den öppna gräsytan till stor del är sten och jord från 1950–60-talens byggnad, inte avfall från Ekeby bruk som man gissar i detaljplanshandlingarna, saken borde utredas.

En person anser att planen saknar både markundersökning och radonundersökning.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Kommunen har genomfört en markundersökning avseende föroreningar i området. De provgröpar som undersökt visar att marken inte behöver saneras.

En geoteknisk markundersökning kommer att genomföras i området för att säkerställa markens status inför byggnation. Radonundersökning bedöms inte vara aktuellt.

Buller

Funktionsrätt Uppsala

Funktionsrätt Uppsala anser att enligt den trafikbullerutredning som utförts uppskattas ekvivalentnivåerna längs Granitvägen bli över 55 dBA. Värden som inte bör accepteras och därför behöver åtgärder tas för att minska dessa bullernivåer. Buller är den miljöstörning som flest människor blir utsatta för. Studier visar på en ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar vid långvarig exponering. Buller medför försämrad inlärning och prestation. Bullret är tröttande och sänker prestationsförmågan. Dessutom är människor med hörselnedsättningar speciellt känsliga för buller och bör inte bo i bullerstörda hus. Funktionsrätt anser därför att bostäder inte ska byggas där

trafikbuller överstigande Folkhälsomyndighetens riktlinjer för värden inomhus (30 dBA) eller Naturvårdsverkets riktlinjer för värden vid bostadens fasad eller uteplats (55 dBA). Enligt 2 kap. 6 a § första stycket 1 p. plan- och bygglagen måste byggnaderna utformas på ett sätt som förebygger olägenheter för människors hälsa i fråga om buller. De risker som finns för boenden i bostäder där bullernivåerna överskrider Naturvårdsverkets och Folkhälsomyndighetens riktlinjer kan inte anses ”ringa eller helt tillfälligt” och bör därför inte accepteras.

Allmänheten

Cirka 10 personer anser att bullernivåerna i området redan är höga och kommer att öka i och med byggandet, eftersom det blir fler bilar i området. De undrar hur man har räknat på det för att säkerställa att bullret inte blir för högt. Tre personer påpekar att flera och större vägar innebär ökat trafikbuller och mer avgaser som inverkar negativt på både miljön och lugnet.

En person påpekar att bullernivåerna kommer öka i Ekebydalen.

En handfull personer framför att grönstrukturer i städer dämpar buller. En person anser att det behöver byggas någon form av ljudbarriär.

En person vill inte sitt barns känsliga hörsel ska skadas, och inte heller den hos andra barn på förskolan och i området.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Den bullerutredning som tagits fram i planprocessen visar på att detaljplanens utformning klarar de riktvärden som finns i trafikbullerförordningen (SFS 2015:216). Bullerutredningen har utgått ifrån prognostiserade trafikmängder för år 2030.

Den tillkommande bebyggelsen placeras längs med gatorna och öppnar upp sig in mot parken, och parken kommer även efter planens genomförande ha goda ljudförhållanden. Bullernivåerna, i Ekebydalen eller för befintligt bostadsbestånd i Eriksberg, bedöms inte påverkas i någon betydande utsträckning.

Dagsljus

Föreningen Vårda Uppsala

Föreningen vårda Uppsala påtalar att gårdarna och de lägre våningarna riskerar att bli mörka och oattraktiva. En redovisad sektion visar att den föreslagna förskolan ligger med (nästintill) två suterrängvåningar och med en mörk, nedsänkt utegård. Norrslutningar är generellt olämpliga för bebyggelse och bör därför som regel undantas från sådan. I det aktuella fallet är det dessutom en uppenbar risk att framtida boende kommer att kräva att träd, som enligt planen avses att sparas, ska tas bort för att förbättra ljusförhållandena i sin närmiljö och i sina bostäder. Ambitionen att spara ”en grön” bård mellan den äldre och den föreslagna bebyggelsen riskerar därmed att förfelas.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Det är en utmaning att hitta lägen för bostadsbebyggelse i centrala delarna av Uppsala. Enligt de dagsljusstudier som gjorts i detaljplanen kommer merparten av bostadsytorna ha en god tillgång till dagsljus. Studierna visar även att i vissa lägen blir tillgången begränsad samt att det i en liten omfattning, under balkonger, klassas som mörkt. För att öka tillgången till dagsljus i de utsatta lägena ska särskild hänsyn tas till rumsstorlek, materialval och fönsterstorlek.

Det är ytterst ovanligt att man tillåts ta ner träd inom allmänplats för att förbättra ljusförhållandena.

Folkhälsa*Föreningen Rädda Eriksbergs skogar*

Föreningen anser att bör göras hälsokonsekvensanalyser. Påverkan på hälsa och livsmiljö är grundläggande aspekter som är av stor vikt för de berörda medborgarna men som även har samhällsekonomisk betydelse på många olika sätt, arbetsförmåga, fysisk-, psykisk ohälsa och sjukskrivning. Byggplanerna kommer att påverka hälsan negativt både för de närmast boende och för alla som brukar besöka skogsparken och Ekebydalen för lek, avkoppling, odling, friluftsliv och naturupplevelser. Särskilt för barn, äldre och alla som inte hinner/kan ta sig till Stadsskogen och Hågadalen i vardagen blir effekterna påtagliga. Området har högt socialt värde för de närboende.

Området har högt socialt värde för de närboende och även stor betydelse för folkhälsan i staden. Skogen används för rekreation, motion och pedagogisk verksamhet. Ingen hälsokonsekvens har gjorts.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet samt i cirka 35 andra yttranden påpekas att Hammarparen är viktigt för folkhälsan. Närnatur, så som Eriksbergs skogar och Ekebydalen, främjar rekreation, minskar stress och är viktig för människors mentala och fysiska hälsa samt återhämtning. Detta kan inte ersättas med naturreservat eller friluftsområden någon eller några kilometer bort, alla kan inte eller har tid att ta sig till andra naturområden i vardagen. Byggplanerna har negativa psykiska och fysiska hälsoeffekter för de närboende och besökare. En person anser att förtätning av Eriksberg står i direkt motsats till det som rekommenderas för att bevara folkhälsan. En annan person undrar hur mycket dessa negativa hälsoeffekter kommer kosta samhället. Två personer anser att påverkan på människors hälsa har inte utretts tillräckligt.

En person framför att forskning visar att människors hälsa påverkas positivt av grönområden inom 300 meter från bostaden.

En person anser att områden som byggs mycket tätt och att endast små rabatter anläggs, är bevisat dåligt för de boendes psykiska hälsa och därför inte långsiktigt hållbart när psykvården redan är hårt belastad.

Ett tiotal personer påpekar att under pandemin har vikten av naturområden för rekreation och lugn i nära anslutning till boendet blivit tydlig. En person framför att risken för pandemier ökar i takt med klimatförändringar. Kommunen har inte tagit hänsyn till risken för smittspridning.

En person framför att närboende under flera år har känt en stor stress inför eventuell utbyggnad. En person uttrycker att bara tanken på att närnaturen ska dödas upplevs som tortyr.

En person anser att sprängningar kan orsaka psykiska besvär för både de flyktingar, krigsveteraner och sverigefinska äldre med erfarenheter och minnen från andra världskriget.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Detaljplanen möjliggör bostadsbebyggelse i ett område med goda möjligheter till rekreation. Inom planområdet säkerställs en betydande del som park- och naturmark. I områdets direkta närhet finns naturreservatet Hågadalen-Nåsten samt Ekebydalen. Inom gångavstånd finns även naturreservatet Stadsskogen. Tillgången till naturområden och närrekreation är stor i Eriksberg, även efter planens genomförande, vilket är positivt för både den psykiska och fysiska hälsan. Kommunens bedömning är därför att förändringen av parken inte har någon betydande påverkan på folkhälsan.

Sprängningar i området kommer ske under en begränsad tid.

Detaljplanen innehåller och säkerställer områden som redan idag fungerar som sociala mötesplatser, så som pulkabacken och lekplatsen.

Brandsäkerhet

Räddningsnämnden

Uppsala brandförsvaret (räddningsnämnden) påtalar vikten av försörjning av släckvatten och att brandposter måste till i området. Det får vara maximalt 75 meter från uppställningsplats till närmsta brandpost och maximalt 150 meter mellan brandposterna. Möjlighet till alternativa utrymningsvägar måste tillgodoses.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Den nya bebyggelsen kommer utrustas med Tr2-trapphus i merparten av byggnaderna. I övrigt är finns uppställningsplatser för brandförsvarets fordon och framkomligheten har beaktats. Information om behovet av brandposter tas med i ledningssamordningen.

Klimatanpassning

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Skogens läge innebär att den erbjuder många ekosystemtjänster kopplade till stadsdelens motståndskraft mot extremväder av olika slag. Den sänker temperatur i ett stort område runt omkring vid värmeböljor och minskar risken för översvämning vid skyfall. Den är ett effektivt vindfång för nordliga vindar. Skogsområdet har stor potential för klimatanpassning. Förmågan att hantera stora nederbörds mängder är stor då området hyser mycket stora träd. Kommunen har inte beaktat riktlinjerna för klimatanpassning enligt översiktsplanen.

Allmänheten

Några personer anser att det är bekymrade över hur Uppsalas stadsplanerare konsekvent vägrar att ta klimatkrisen på allvar genom att inte ta hållbarhetsutmaningarna i beaktande när en plats med uppenbara naturvärden ska detaljplaneras. En person skriver att det måste finnas en helhetssyn om hur byggnationen och avverkningen av Hammarparken påverkar klimatet. Cirka 20 personer anser att som prisad klimatstad, med uttalade höga ambitioner och profil inom miljö- och klimatarbetet, borde Uppsala kommun förstå att klimatförändringarna är verkliga och att förslaget inte tar hänsyn till krisen. Klimatet är viktigare än nya bostäder, alla grönytor behövs. En person påpekar att detaljplanen inte omnämner den pågående klimatkrisen.

En handfull personer påpekar att regeringen har gett kommunerna i uppdrag att vidta klimatanpassningsåtgärder, men Uppsala kommun verkar jobba i motsatt riktning. Att bebygga parker, stadsnära skogar och grönområden är ingen bra klimatanpassning. Enligt regeringsuppdraget ska varje kommun senast 2026 ta fram en risk- och sårbarhetsanalys över de faror som finns relaterade till klimatförändringar och utefter dessa göra en klimatanpassningsplan.

I det gemensamma yttranden samt i flera andra yttranden påpekas att grönområden jämnar ut nederbörd och kan ta hand om skyfall, sänker värmen, skyddar mot stormar och minskar torka. Klimatförändringarna kan innebära skador på fastigheter och i värsta fall även farliga situationer för oss boende i området.

Flera personer anser att Hammarparken bör bevaras för att minska koldioxidutsläppen. Skogen är kolsänka som binder koldioxid. I flertalet yttranden framförs det att i tider med klimatförändringar är det fel att hårdgöra ytterligare områden.

En person skriver att det ger mer utsläpp att bygga i en svårtillgänglig miljö. I och med sprängsalvor, maskinbuller, dieselavgaser från arbetsmaskiner, omlagda farleder på grund av stora specialmaskiner samt tunga transporter med bland annat nedhuggna träd och sprängmassor. En annan person undrar om det gjorts någon analys som jämför de fossila utsläppen och miljöbelastningen per byggd kvadratmeter i ett

svårtillgängligt område som Hammarparken, med att bygga bostäder i mera lättillgänglig miljö.

Två personer framför att träd och skog ger ett bättre lokalklimat. En person skriver att det inte är en hållbar utveckling att ersätta skogsmark med bebyggelse. Hållbar utveckling handlar om mycket mer än att bara minska utsläppen av koldioxid. Tre personer påpekar att skogar erbjuder alla möjliga typer av ekosystemtjänster.

En person anser att Stadsbyggnadsförvaltningen bortser från ”de små bäckarnas inverkan på havet” då de menar att de lokala populationerna av djur och växter inte är så viktiga, samt att det lokala klimatet inte påverkas av att några träd tas ner. Två personer anser att vi har en skyldighet att förvalta, skydda och bevara denna planet åt kommande generationer.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

I Uppsala kommuns översiktsplan beskrivs den övergripande inriktningen för samhällsutvecklingen i två prioriteringar, skapa närhet och skapa mervärden. Staden ska göras tätare och marken ska användas intensivare. Fler ska ha nära till mer, bland annat för att minska behovet av transporter och för att underlätta för klimatvänliga transporter. I Hammarparken finns närheten till service, både i Eriksberg men också i centrala Uppsala och den goda tillgängligheten till gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik bedöms borge för en hög andel klimatsmarta transporter.

Ett genomförande av detaljplanen innebär att träd kommer att tas ner, men inte att hela skogsområdet skövlas. Delar av den befintliga skogsmarken kommer att bevaras, genom att marken planläggs som park och natur. Dessa delar kommer fortsatt bidra till bättre lokalklimat, minska påverkar av olika extremväder. Det kommer frigöras koldioxid i och med avverkningen, men samtidig kan befintlig infrastruktur nyttjas.

Kommunen jobbar med att minska klimatavtrycket i byggprocessen, detta hanteras delvis inom markanvisning, försäljning och vid utförande av allmänna anläggningar. Målet är att bli klimatneutrala år 2030 och kommunen har upprättat ett klimatprotokoll med åtgärder, vilket byggaktörer kan ansluta sig till.

Krisberedskap och totalförsvaret

Allmänheten

En person anser att det behöver tas hänsyn behöver tas till totalförsvaret. Uppsala garnison expanderar och behov av skyddade bergrum kan förväntas öka. Eriksberg är en av få platser i Uppsala som ett stabilt urberg där bergrum eller skyddsrum för civilbefolkningen kan byggas. Kommunen bör inte tillåta att detta möjligheten sprängs bort utan att det ens ställs krav på att eventuella nybyggnationer innehåller skyddsrum för de boende. Av vad som framkommer av underlaget har Forsvarsmaktens behov inte beaktats och inga yttranden från Forsvarsmakten har över huvud taget inhämtats.

Två personer anser att det borde anläggas skyddsrum.

En person framför att den ökande trafiken och byggtrafiken kommer innebära att det inte går att odla i Ekebydalen vilket leder till mat måste importeras vilket försämrar beredskapen.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Försvarmakten har fått information om planförslaget under både samråd och granskning. Detaljplanen bedöms inte påverka Försvarmaktens verksamhet eller intressen. Under planprocessen ansvarar Länsstyrelsen för att bevaka och samordna de statliga riksintressena, bland annat riksintressen för militär del.

Planen hindrar inte att husen uppförs med skyddsrum.

Möjligheten att odla i Ekebydalen bedöms inte påverkas i någon betydande utsträckning.

Teknisk försörjning

Pumpstation

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen påtalar att strandskyddets syften är att trygga allmänhetens tillgång till strandområden samt bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet. Vid ett upphävande av strandskyddet behöver kommunen visa att det finns särskilda skäl för det och att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Inom strandskyddat område längs Hågaån planeras en pumpstation och en angöringsväg till anläggningen. Kommunen avser upphäva strandskyddet på platsen och bedömer att allmänhetens tillgång till strandområdet och djur- och växtlivet inte påverkas av pumpstationen och angöringsvägen. Anläggningen planeras i anslutning till ett mindre vattendrag/dike som leder från Ekebydammen till Hågaån och som kan utgöra livsmiljö och spridningsväg för bland annat fåglar och groddjur. Kommunen har inte redovisat på ett tydligt sätt hur nära vattnet anläggningen planeras eller hur bedömningen av påverkan på växt- och djurlivet har gjorts. Länsstyrelsen anser att en skyddszon ska lämnas mot vattnet som undantas från arbetet och att tillräcklig hänsyn ska tas till djurlivet under anläggningsarbetet. Detta ska också framgå av genomförandebeskrivningen. Den planerade anläggningen i detta område ingår inte i genomfört samråd med Länsstyrelsen gällande groddjur.

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör strandskydd och miljö kvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt för att ett antagande av planen inte behöver prövas av Länsstyrelsen.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Placering av pumphus för spillvatten på strandskyddat område stör fågelliv och utter. Pumphusets placering är även i övrigt olämplig då det finns risk för störning av den känsliga ekologiska miljön vid dammarnas avrinningsdike. Där häckar flera rödlistade fågelarter och uttern som lever i Hågaån födosöker i dammsystemet. Uttern är rödlistad som nära hotad och enligt Naturvårdsverkets åtgärdsprogram åläggs länsstyrelser och kommuner att ta hänsyn till utter vid ingrepp som kan tänkas påverka förekomsten av arten. Områden med utter eller inom utterns spridningsområde bör särskilt beaktas.

Allmänheten

En person anser att pumpstationen är ett allvarligt ingrepp i Ekebydalen. Placeringen av pumpstationen motiveras av att den inte ska medföra luktstörningar för boende. Lukten kommer istället drabba besökare i Ekebydalen, det borde införas åtgärder för detta. En viktig åtgärd med själva byggnaden är att den inte får bli för hög och därmed påverka siktförhållanden i Ekebydalen som idag karakteriseras av stor öppenhet.

En person undrar hur Hågaån påverkas av ny pumpstation

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Pumpstationen krävs för att klara vatten- och avloppsförsörjningen för den nya bebyggelsen i Hammarparken. Stadsbyggnadsförvaltningen har efter granskningen justerat placeringen av pumpstationen med ett större avstånd till det dike som sedan rinner ut i Hågaån samt utanför strandskyddat område. Strandskyddet kommer inte längre behöva upphävas på platsen. Detta medför att en passage mellan pumpstationen och diket även fortsättningsvis kommer kunna användas som gångstråk för passerade och på så sätt tryggas allmänhetens tillgång till området. Anslutningsvägen till pumpstationen ligger fortsatt inom strandskyddat område. Kommunen bedömer att strandskyddet inte behöver upphävas för anslutningsvägen. Pumpstationens placering i landskapet är väl avvägt för att byggnaden ska ta stöd i den vegetation som finns och på så sätt bättre smälta in i landskapet och inte upplevas som ett störande moment i landskapet eller påverka siktlinjer negativt.

Då avstånden mellan pumpstationen och diket ökar är bedömningen att diket som spridningskorridor och livsmiljö för till exempel fåglar och groddjur inte påverkas. Diket kommer även framöver fylla sin funktion som viktig biotop. Kommunen har inga inrapporterade fynd av utter i området och bedömer således att påverkan på arten inte kommer att ske.

Vatten och avlopp

En person undrar hur vattenförsörjningen ska utvecklas för alla dessa byggnader som planeras? Vad blir konsekvensen av det?

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Planområdet ligger inom verksamhetsområdet för kommunalt vatten och avlopp (VA). Eriksberg ligger inom nordvästra delen av staden, där är VA-kapaciteten är begränsad och det pågår översyn om hur många bostäder som kan tillkomma. Genomförandet av planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen har en lägre utbyggnadstakt än den ursprungliga tanken för att klara den långsiktiga vattenförsörjningen. Utbyggnaden av Hammarparken klaras inom befintligt system.

Dagvatten och miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som berör strandskydd och miljö kvalitetsnormer måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att ett antagande av planen inte behöver prövas av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör komplettera planbeskrivningen genom att redogöra för hur detaljplanen påverkar slutrecipienten. Länsstyrelsen anser vidare att de åtgärder från dagvattenutredningen som beskrivs i planbeskrivningen bör genomföras.

Uppsala vatten

Uppsala Vatten anser att det är viktigt att dagvattendammen och dess anläggning färdigställs i samband med att planområdet bebyggs samt att dagvattnet leds dit efter den föreslagna lokala reningen och fördröjningen. Ett avtal behöver tecknas snarast för att säkra markåtkomst till dammen.

Bostadsrättsföreningen Gnejsen och Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Ledningarna för dagvattnet i Eriksberg är redan fullt utnyttjade. Ändå anger detaljplanen att nya bostadsområden i Hammarparken (och Blodstensskogen) ska kopplas på dessa ledningar. Alla befintliga bostadsnära skogs- och grönområden behöver vara kvar för att ta hand om den på grund av klimatkrisen förväntade ökningen av skyfall. Så även Hammarparken! De planer på nytt dagvattensystem som redovisas finns ännu bara på papperet.

Dagvattnet släpps idag ut direkt i Hågaån. Bönder och djurägare runt ån törs inte längre låta sina djur dricka av vattnet eftersom det innehåller många gifter. Hågaån uppnår inte god ekologisk status idag och inte god kemisk status för polybromerade difenyletrar (PBDE), kvicksilver och kvicksilverföreningar. De åtgärder som planen anger ska rena vattnet från de planerade byggnaderna i Hammarparken, är fortfarande på planeringsstadiet. Mängden gifter kommer troligen att öka. EU kräver via sina miljö kvalitetsnormer (MKN) för Hågaån att kommunen visar att förbättringar uppnås

till 2027 och att inga försämringar jämfört med år 2015 kommer att ske. Kommunen måste visa att de uppfyller dessa krav. Det räcker inte med de antaganden som görs i handlingarna.

Föreningen rädda Eriksbergs skogar framför även att naturvärdesinventeringen (NVI) redovisar till exempel en slutsats om att skogsområdena bör undvikas för byggnation, men detta har "inte uppmärksammats" av kommunen som istället startar sin förtätningsprocess i skogsområdena med högt naturvärde. Att dagvattenhanteringen redan utan exploateringen är undermålig lyfts inte fram. Faktum är att redan med dagens invånare i Eriksberg skulle dagvattnet behöva hanteras till exempel med ett dammsystem i Ekebydalen, innan det når Hågaån. Idag går dagvattnet orenat ut i den redan belastade ån via kommunens dagvattenledningar, vars kapacitet därtill redan är fullt utnyttjad.

Miljö kvalitetsnormer för Hågaån har ej visats kunna uppnås. Kommunen har inte visat hur dagvattnet ska hanteras för att miljö kvalitetsnormerna för Hågaån ska kunna uppfyllas. Idag uppnås vare sig god ekologisk eller kemisk status. Dagvattenpark i Ekebydalen saknas. Innan en dagvattenlösning, som kan garantera att MKN för Hågaån uppfylls, är på plats kan beslut ej fattas om detaljplanen för Hammarparken. Kommunen är skyldig att i planhandlingarna visa hur dagvattenfrågan ska lösas med hänsyn till miljö kvalitetsnormer (MKN) och till risken för översvämning. Uppfylls inte dessa förutsättningar får planen inte antas. Hågaån som närmast berörda vattenområde borde givetvis ha ingått i planområdet. Vad menar kommunen med att begränsa sina utpekade vatten i ÖP på detta sätt?

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Föreningen påpekar att det är angeläget att Hågaån inte utsätts för ytterligare belastning.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet samt i ett flertal andra yttranden påpekas det att dagvattenledningarna i Eriksberg är fullt utnyttjade. Ändå anger detaljplanen att nya bostadsområden så som Hammarparken (och Blodstensskogen) ska kopplas på dessa ledningar. Dagvattenfrågan är inte löst, de planer på nytt dagvattensystem som redovisas finns ännu bara på papperet. Det behövs en bättre dagvattenhantering

Cirka 15 personer påpekar att dagvattnet rinner direkt ut i Hågaån

Två personer påpekar att det i den övergripande dagvattenutredningen för planprogrammet konstateras att det för att förbättra vattenkvaliteten i Hågaån kommer behövas åtgärder även för befintlig bebyggelsen bland annat att en dagvattendamm behöver anläggas i Ekebydalen och det behöver föregås med en fördjupande utredning. Vattenparken på Ekebyfältet måste finnas på plats innan exploatering av Hammarparken sker. Det står inte hur eller var dessa dammar ska anläggas, bara att ett nytt pumphus ska anläggas vid diket som leder mellan Ekebydammen och Hågaån.

En person anser att det saknas en redovisning om var dagvattendammen i Ekebydalen ska placeras

Några personer påpekar att skogsområden är viktiga för avrinning och att mer hårdgjorda ytor kommer öka mängden dagvatten.

En person undrar varför kommunen vill bygga bort naturliga fördröjningsområden för dagvatten för att sedan avsätta medel för att lösa de problem man skapar

En person anser att dagvattenutredningen är bristfällig och behöver göras om.

En person anser att det behövs ett modernare miljötänk för att planera för framtida oberäkneliga framtida klimatet. En större anläggning likt den i Gottsunda borde anläggas och effekterna utvärderas innan byggnation kan tillåtas och mer smutsigt vatten ansluts till Hågaån.

I det gemensamma yttrandet samt i ett flertal andra yttranden påpekas det att vattenkvaliteten i Hågaån redan är dålig och kommer försämrats i och med förslaget, vilket behöver utredas med noggrannhet. Hågaån uppnår inte god ekologisk status idag och inte god kemisk status för polybromerade difenyletrar (PBDE), kvicksilver och kvicksilverföreningar. De åtgärder som planen anger ska rena vattnet från den planerade bebyggelsen i Hammarparken, är fortfarande på planeringsstadiet. Förslaget bidrar till ökad näringsbelastning på Hågaån. Miljökvalitetsnormerna innebär ett förbättringskrav på vattenkvaliteten jämfört med år 2015

En person anser att det är ett orimligt antagande att exploateringen inte hindrar Hågaån från att uppnå ställda miljökvalitetsnormer. Föroreningstransporten från området kommer öka med exploateringen.

En person undrar om det gjorts mätningar och beräkningar på vad den ökade trafikbelastningen skulle innebära för Hågaån

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Ställningstagandena avseende dagvatten grundar sig i de dagvattenutredningar som gjordes i planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen samt den områdesspecifika inom detaljplanen för Hammarparken. Dagvatten ska omhändertas och fördröjas lokalt innan det ansluter till det kommunala dagvattennätet. För området gäller riktlinjer framtagna av Uppsala Vatten och avfall AB, vilket innebär att 20 mm nederbörd ska fördröjas på kvartersmark.

Det dagvatten som genereras inom planområdet kommer att fördröjas och renas inom planområdet. Planens utformning innebär att tillräckliga obebyggda ytor kommer finnas kvar för att rena och fördröja dagvatten inom respektive fastighet. Det innebär att fördröjande magasin kommer att anläggas, takvatten kommer att fördröjas genom planteringsytor med infiltrationsmöjligheter, dagvatten kommer att fördröjas och renas på de gröna gårdsytor som finns, skelettjordar och avskärmade diken kommer att anläggas. Det dagvatten som genereras genom den nya dragningen av vägen fördröjs och renas i svackdiken längs med vägarna.

Utanför planområdet planeras det för en ny dagvattendamm i Ekebydalen, i enlighet med planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen. Exakt placering av dagvattendammen är inte bestämd. Dammen utgör en samlad hantering av dagvatten från kvarters- och gatemark i Eriksberg, trots att dagvattnet passerar dammen ska varje kvarter ska klara sin fördröjning och rening innan det når dammen. Arbetet med att ta fram handlingar för dammen, exakt placering av denna och planerandet för ett genomförande pågår. Anläggandet av dammen planeras att pågå parallellt med byggnationen i Hammarparken.

Planbeskrivningen uppdateras i linje med Länsstyrelsens yttrande avseende miljö kvalitetsnormer och slutrecipient.

De åtgärder som planeras för Hammarparken specifikt och Eriksberg i stort med lokal fördröjning och rening av dagvattnet i ett nytt dagvattendammssystem innan vattnet når Hågaån och slutrecipienten Mälaren-Ekoln innebär att exploateringen inte bedöms medföra någon risk ökad belastning och försämring av MKN eller risk för att inte uppnå MKN i berörda vattendrag. Med ökad rening genom bland annat en ny dagvattendamm är kommunens bedömning att möjligheterna att uppnå MKN för Hågaån förbättras.

Avfall

Funktionsrätt Uppsala kommun

Funktionsrätt Uppsala kommun anser att tillgänglighet till utrymmen för hushållsavfall för personer med rörelsehinder behöver ökas. Många som är rullstolsburna når inte upp för att kasta sitt hushållsavfall. Tekniska lösningar, som ramper eller sänkbara kärl, behöver ses över. Den fysiska tillgängligheten för själva omhändertagandet av hushållsavfall behöver öka och även möjligheten att ta sig till avfallsstationen. Stationen för hushållsavfall behöver ligga centralt inom området och lättillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Allmänheten

En person anser att det ska anställas folk som tar itu med återvinning och saker som folk inte vill ha längre. Det räcker inte med återvinningscentralerna, verksamheten behöver flytta in bland bostäderna där folk är och där avfall skapas

Några personer anser att avfall kan hämtas från Eriksbergsvägen. En person föreslår att man ska anlägga två sopstationer inom Wallenstams kvarter, en vid den nya lokalgatan och en vid Eriksbergsvägen, personen undrar var avfall från JM:s hus ska hämtas.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Avfallhämtning kommer att ske vid olika platser inom planområdet. Via en ficka på Granitvägen, via lokalgatan samt via kvartersmark längs med Eriksbergsvägen. Ytorna där sophämtning kommer ske är anpassade efter de krav som finns för avfallshantering. Dragvägarna ska vara max tio meter utan nivåskillnader, ytorna ska vara hårdgjorda och vändplanen är anpassad efter en sopbils svängradie. Avståndet

mellan samtliga bostäder och avfallshantering är max 50 meters gångväg utomhus. Detaljplanen reglerar inte specifika tekniska lösningar för hantering av hushållssopor så som sänkbara kärl eller möjligheten till att anställa folk som arbetar med återvinning. Detaljplanen hindrar inte så kallade ”återvinningsrum”.

El, fjärrvärme och tele

GlobalConnect (IP-Only)

GlobalConnect (IP-Only) har befintliga kablar i detaljplaneområdet. Generellt så önskar GlobalConnect (IP-Only) att så långt som möjligt behålla befintliga ledningar i sina nuvarande lägen för att undvika de olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flytt. Vidare så förutsätter GlobalConnect (IP-Only) att de kostnader som uppstår vid en eventuell flytt bekostas av den som initierar flytten. Vid arbeten i närheten av befintliga ledningar behöver försiktighet iakttas så att inte skada uppkommer. GlobalConnect (IP-Only) har intresse att vara med att samförlägga i exploateringen. I övrigt har GlobalConnect (IP-Only) inget att erinra mot det aktuella förslaget till detaljplan.

Vattenfall AB Heat

Vattenfall AB Heat har ingen fjärrvärme inom det markerade området men meddelar att den planerade bebyggelsen kan anslutas till fjärrvärmenätet. Anslutningsavgiften fastställs vid offerttillfället.

Allmänheten

En person frågar sig hur överbelastningen av elnätet påverkar miljön? Vad krävs för utbyggnad av elnätet? Hur påverkas naturen av det?

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Uppsalas elförsörjning är en större fråga och kan inte lösas i en enskild detaljplan. Däremot pågår ett arbete på kommunal, men framför allt på regional och nationell nivå, i syfte att förstärka kapaciteten. Det finns kapacitet att försörja planområdet och i området planeras för en elnätstation.

Arbetet med samförläggning av ledningar, eventuell flytt av befintliga ledningar och kostnader kopplade till detta regleras i avtal utanför detaljplanen.

Post

Post Nord

Post Nord påpekar att post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt, trafiksäkert och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras. Vid

nybyggnation av villor/radhus och verksamhetsområden placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan. En placering som inte är godkänts, leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Detaljplanen hindrar inte leverans av post och möjligheten att samförlägga postlådor.

Plan- och genomförandeprocessen

Hammarparkens ursprungliga tanke

Föreningen vårda Uppsala

Föreningen vårda Uppsala anser att planförslaget innebär ett kraftigt ingrepp i den ursprungliga planidén för Eriksberg som helhet. Stora delar av Eriksberg ligger samlat som en grannskapsenhet uppe på en höjdsträckning omgivet av skogspartier och med ett centralt placerat stadsdelscentrum. Den ursprungliga planen säkerställde stadsdelens kvaliteter bland annat genom att bestämma Hammarparken som allmän plats, park. Parken utgör alltså en så viktig del i helheten att den säkerställdes i den nu gällande stadsplanen. Föreningen anser inte att det finns så pass starka motiv att ändra planlagd allmän plats till enskilt ändamål.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet samt i några andra yttranden framförs att förslaget förvanskar tidigare stadsplanering. Eriksberg är en genomtänkt och lyckad stadsdel tack vare närheten till de sparade skogsområdena, de stora och öppna och bilfria naturgårdarna, att merparten av lägenheterna fick vackra utblickar mot natur, vilket är hälsofrämjande. Värna Hammarparkens ursprungliga tanke, de tänkte rätt då. Tre personer anser att förslaget inte visar respekt för de arkitektoniska idealen som följdes när Eriksberg byggdes.

En person framför att undrar om kommunen nu verkligen bygga sönder det Leche åstadkom? En arkitekt som är berömd för att ta stor hänsyn till att människor ska kunna trivas bra och må bra i de miljöer han skapade.

En person framför att den köpt sitt boende i tron att det kommer vara skog intill och vill inte tvingas flytta.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Städer utvecklas och en detaljplan garanterar inte att marken för alltid kommer ha samma användning. Detaljplaner gäller till de upphävs eller ändras. Hammarparken är i översiktsplanen utpekad för bebyggelse som ett komplement till befintlig bebyggelse. Delar av park- och skogsområdet kommer fortsatt vara allmänplats, och ett

respektavstånd mellan tillkommande och befintlig bebyggelse säkerställs. Sedan Eriksberg uppfördes har det inrättats två större naturreservat i direkt anslutning till stadsdelen, vilket innebär att stadsdelen har goda tillgång till natur- och rekreationsområden.

För att förhålla sig till "Eriksbergskaraktären" ska den tillkommande bebyggelsen anpassas till topografin. Området kommer som stora delar av Eriksberg ha en grön karaktär med bevarad natur. Intrycket från Ekebydalen kommer dock att förändras. Upplevelsen av området blir bebyggelse med en fond av grönska.

Synpunkter på planhandlingarna

Lantmäteriet

Lantmäteriet påtalar att

- Egenskapsbestämmelse högsta byggandshöjd finns i planbeskrivningen med inte i plankartan.
- På sid. 5 står att planområdet inte berörs av strandskydd, det är fel.
- På sid. 45 under rubriken "Fastighetsbildning" kan stycket utvecklas något. I dagsläget är kommunen fastighetsägare och är den som kan ansöka om förrättning. Vid en försäljning kan även köpare ansöka. Eftersom det är utfartsförbud mot Granitvägen kommer rättighet för utfart behöva bildas inom kvartersmarken (servitut eller gemensamhetsanläggning), vilket kan vara bra att nämna.
- På sid. 46, i illustrationen som visar konsekvenser för fastigheterna inom planområdet, så förklaras blåskrafferad yta med "Mark som övergår från kommunal fastighet till kvartersmark". Vill ni visa ändrad användning så bör det stå "Mark som övergår från allmän plats till kvartersmark". Huvudsaken är att det är tydligt om ni vill visa ändrade planförhållanden eller ändrade ägarförhållanden.
- Enligt den senaste fastighetsförteckningen finns ett oinskrivet avtalsservitut för utfart inom planområdet.

Allmänheten

Knappt tio personer anser att det är för få ändringar sedan samrådet trots det stora motståndet.

En person anser att förslaget inte lever upp till ett av detaljplanens syften "att så långt det är möjligt bidra till att områdets gröna karaktär bevaras". Är det inte bättre att stryka det syftet och i stället i klartext betona att ett av syftena med detaljplanen är att så långt möjligt möjliggöra högsta möjliga kvadratmeter byggrätter? Två personer anser att detaljplanen innehåller för många formuleringar så som "där det är lämpligt" och "så långt som möjligt", planen måste i högre utsträckning ställa specifika krav för att säkerställa de värden som den säger sig värna.

En person anser att planen måste ställa högre krav på att träden bevaras

Två personer anser att det behöver ställas miljökrav och att tydliga hållbarhetskriterier ska formuleras. Detta gäller exempelvis materialval och krav på högpresterande energideklaration, men även långtgående designinslag som säkerställer områdets biologiska mångfald och kopplingar till Ekebydalen.

En person anser att ”bedömningarna” som presenteras i planbeskrivningen om varför bostäder väger tyngre än parken samt att planen inte motverkar miljömålen utvecklas inte med några argument.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Planhandlingarna uppdateras i linje med lantmäterimyndighetens yttrande. Planen syftar till att möjliggöra för bostadsbebyggelse, men att den tillkommande bostadsbebyggelsen ska anpassas till områdets gröna karaktär.

Plan- och byggnadslagen reglerar vad kommuner har rätt att reglera i detaljplaner. Det som förs i plankartan blir juridiskt bindande tills det att detaljplanen upphävs, ändras eller ersätts. Plankartan ska läsas tillsammans med planbeskrivningen. Förutom plankartan har detaljplanens syfte en avgörande roll i efterföljande prövning av hur området ska utformas.

I stället för att med planbestämmelser reglera träd på kvartersmark har större del av planområdet planlagts som allmänplats (natur/park). Kommunen har då rådighet över marken och syftet med den allmänna platsen är i hög grad att bevara den befintliga vegetationen samt komplettera med ny.

Kommunen jobbar med att minska klimatavtrycket i byggprocessen, detta hanteras delvis inom markanvisning, försäljning och vid utförande av allmänna anläggningar. Målet är att bli klimatneutrala år 2030 och kommunen har upprättat ett klimatprotokoll med åtgärder, vilket byggaktörer kan ansluta sig till.

Plansamrådet, den demokratiska processen (samrådet, samrådsmötet, synpunkter, överklagan osv)

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Föreningen anser att kommunen inte brytt sig om den osedvanligt stora mängd kritiska synpunkter som kommit in från befolkningen så det demokratiska underskottet är betydande.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet samt i cirka 50 övriga yttranden framförs att politikerna i plan- och byggnadsnämnden ska ta hänsyn till alla yttranden och inte rösta mot sina väljares, invånarnas och de boendes vilja. Fem personer anser att Uppsalas politiker har kapitulerat inför kortsiktig maximal exploatering och ”sålt ut” Hammarparken till

privata byggföretag. En person påpekar att folkvalda som inte lyssnar på medborgare är nedbrytande och ett tecken på en ohållbar asymmetri, som historiskt och internationellt visat sig förr eller senare leda till social oro. Förtroendet för närdemokratin har sjunkit genom kommunens agerande. En person hoppas kunna lägga sin röst i kommande val på de partier som avgör denna fråga.

I det gemensamma yttrandet framförs att kommunen bör ändra sig, trots ingångna avtal med byggföretag vilket skulle välkomnas av en majoritet av Uppsalaborna.

Två personer anser att förslaget är ett underbetyg till kommunens beslutsfattare och domen från kommande generationer troligen inte blir nådig. En person anser Uppsalas och världens unga förtjänar och bör kunna förvänta sig av styrande politiker än att projekt som ökar de fossila utsläppen drivs igenom. En person skriver att man i framtiden kommer undra hur Uppsalas politiker kunde bygga sönder Eriksberg trots att man förfasade sig över 60-talets rivningar i stadskärnorna. Tre personer påpekar att de beslut som fattas idag kommer påverka Hammarparken och dess miljö för alltid.

Fyra personer framför att man som boende i en tätort måste acceptera nybyggnationer men att detaljplanen är ett för stort ingrepp. Några personer anser att det faktum att så många privatpersoner yttrat sig pekar på att det är av allmänt intresse att bevara Hammarparken. Respektera att Eriksbergsborna inte vill ha sexvåningshus utan vill ha kvar sina naturområden

En person anser att stadsbyggnadsförvaltningens svar i samrådsredogörelsen visar på en oförmåga eller ovilja att tänka utanför de vanliga mallarna. Motstånd skulle nog inte vara lika stort om Eriksbergsborna kände att stadsbyggnadsförvaltningen var intresserad av att ta Eriksberg in i en hållbar framtid. Två personer anser att samrådsredogörelsen avviker från de konkreta förändringarna i den reviderade planen.

En handfull personer uttrycker att kommunen inte är intresserad av samråd med medborgarna. Utan att medborgarengagemang betraktas som ett besvärligt hinder för planer som man redan har bestämt sig för att driva igenom. Medskapande bör i stället främjas i samhällsutvecklingen med särskilt fokus på barn och unga. Det främjar inkludering och demokratisk delaktighet. Tre personer anser att aktivt deltagande människor är viktigt i en väl fungerande och hållbar stad. Vi ser inga ansatser till att låta barnen medverka i utformningen av närmiljön. Barn har rätt till delaktighet i beslut som berör dem och det är ett demokratiskt problem att deras åsikter inte efterfrågats mer aktivt. Kommunen lyssnar inte på experter, fakta och sakliga argument. En person skriver. "Slå inte dövörat till. Låt inte byggfarten förblinda er - våga tänka om!" Några personer framför att det känns meningslöst att yttra sig om ingen hänsyn tas till vad som framförs. Det är många som mycket tid på att yttra sig på olika planhandlingar från kommunen som i stor utsträckning fokuserar på förtätning. En person framför att planprocessen påverkar vår hälsa negativt.

Två personer anser att Uppsala kommun är fast i ett förtätningssideal som riskerar att förstöra en välfungerande stadsdel i stället för att följa andra europeiska initiativ som uppmuntrar medborgare till att vara med och forma framtidens städer. Förtätning av Eriksberg och stadsdelens särpräglade kvaliteter bör hanteras på helhet och föregås med en fördjupad översiktsplan.

En person anser att politiker inte har lärt sig av den kritik de fick efter byggnationerna i Rosendal.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Hur processen för en detaljplans framtagande beskrivs i plan- och bygglagen (PBL). Planprocessen syftar bland annat till att säkra insyn för berörda, få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att förankra förslaget.

I planprocessen, och i övrig planering, sker alltid avvägningar mellan olika intressen så som allmänna och enskilda. Bostadsförsörjningen är ett exempel på ett viktigt allmänt intresse, men även bevarande av och anpassning till kulturmiljövärden och naturvärden. Alla värden och intressen vägs samman till en helhet. Yttranden från olika myndigheter, kommunala nämnder, föreningar, fastighetsägare och privatpersoner är en del av underlaget i planarbetet.

De synpunkterna som kommer in under en planprocess varierar generellt, en del synpunkter går emot varandra och alla får inte sina synpunkter tillgodosedda. Inlämnade synpunkter hanteras och vägs in i de bedömningar och avvägningar som görs. Efter att kommunen har fattat beslut att anta en detaljplan kan beslutet överprövas, till exempel genom att någon berörd överklagar beslutet. För att någon ska ha rätt att överklaga ett sådant beslut måste beslutet angå den klagande och ha gått denne emot.

I detaljplanen för Hammarparken har engagemanget varit stort, både i planprocessens olika delar samt i planprogrammet. De flesta privatpersoner som yttrat sig vill att Hammarparken ska bevaras som den är och inte bebyggas. Det stora engagemang hos medborgare som varit under både processen med planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen samt i detaljplanen för Hammarparken har medfört revideringar. Initialt i planprogrammet föreslogs att pulkabacken skulle bebyggas, vilken nu säkerställs som park. I samrådet för Hammarparken inkom ett stort antal yttranden mot förslaget, vilket innebar förändringar i detaljplanen, bland annat att mer park- och skogsmark bevaras, färre hus samt att den nya gatan har kortas.

Eriksberg är en stadsdel med hög andel grönytor. Vid ett fullt utbyggt Eriksberg (i enlighet med intentionerna i planprogrammet) kommer alla boende fortsättningsvis ha närhet till områden av naturkaraktär, som mest cirka 200 meter från bostaden.

Genomförande, utbyggnadstakt

Uppsala Vatten och Avfall AB

I planbeskrivningen anges att ett separat avtal ska tecknas mellan fastighetsägare/byggherre och ledningsägare för reglering av kostnad vid flytt av ledning. Uppsala Vatten menar att det i stället behöver tecknas ett trepartsavtal mellan kommunen, fastighetsägare/byggherre och ledningsägaren Uppsala Vatten.

Eriksbergs Socialdemokratiska förening

Eriksbergs Socialdemokratiska förening påtalar att området ägs till 100% av kommunen och anser att detaljplanearbetet helt och hållet ska vara en offentlig verksamhet och att man efter att detaljplanen är antagen, går ut med ett konkurrensutsatt anbud till entreprenörer, där prisnivån på bostäderna ska finnas redovisade. Föreningen anser att detaljplaneprocessen är en "offentligprivatsamverkan", vilket för föreningen innebär att kommunen väljer ut vissa entreprenörer och skriver markupplåtelseavtal med dem. De anser att det finns ett problem med att upplåtelseavtalen inte är konkurrensutsatta och att det i avtalen inte stipuleras kostnader för byggenskapen. Problemet är även att Plan- och byggnadsnämnden inte kan avvisa detaljplanen, då entreprenörerna har lagt ner stora summor pengar och räknar med att få tillbaka investeringen.

Allmänheten

En person framför att bygga i Hammarparken innebär stora ingrepp i naturen, med upprepade sprängningar. Stora mängder sten, grus, träd, jord och avfall kommer behöva fraktas bort.

En person har erfarenhet av byggprojekt i anslutning till naturmark ofta innebär större ingrepp på sikt än vad som är tänkt i initialskedet. Till exempel påverkas ofta trädrötter av det som byggs och ökade krav på säkerhet innebär att träd kan behöva fällas även i naturområden.

En person anser att bostäderna som byggs fort ökar risken för kriminalitet och för renoveringar som krävs på grund av byggfusks och konstruktioner som ger upp i förtid.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Att en planprocess initieras via en markanvisning är ett vanligt förfarande i Uppsala kommun. Kommunen som planmyndighet har planmonopol och ansvarar för detaljplanens lämplighet och genomförbarhet samt att nödvändiga utredningar tas fram. I regel tas beslut om detaljplaner av plan- och byggnadsnämnden, på delegation av kommunfullmäktige. Kommunen har markanvisat delar av Hammarparken till två byggaktörer, JM och Wallenstam, som varit med i planprocessen.

Byggaktörerna kommer bygga ut respektive område utifrån deras analys av marknadsläget.

När en detaljplan fått laga kraft kan bygglov sökas. Under bygglovsprocessen genomförs tekniskt samråd, besiktningar och kontroller innan slutbesked kan ges. Det ska också finnas en utsedd kontrollansvarig som ska medverka till att byggnationen uppfyller de krav som finns i bygglagstiftningen.

Det ytor som planläggs som park och natur ska bevaras i enlighet med den karaktär de har idag. Det kommer dock ske vissa förändringar inom dess områden i och med gång- och cykelvägens nya dragning, lekplatsens upprustning och plantering av träd som skadereducerandeåtgärd för bland annat cinnoberbagge.

Störningar under byggtiden

Styrelsen för Grannbarnens förskola

Styrelsen för Grannbarnens förskola anser att det absolut bästa för barnen vore att man helt avstår från att exploatera Hammarparken. Om projektet ändå skulle genomföras kommer vi att behöva löpande uppdateringar om planerna för Hammarparken så att vi kan diskutera inom föräldra- och personalgruppen och hitta vägar framåt i samråd med er för att det ska bli så bra som möjligt för barnen. Vi tycker också att representanter från Plan- och byggnadsnämnden bör besöka förskolan och ta del av personalens erfarenheter av platsen så att de får se den ur verksamhetens perspektiv. Dessutom krävs det i lagen att barnens röster får höras (paragraf 12 i barnkonventionen).

Byggtrafik och buller, inklusive sådant från pålningar och sprängningar, kommer pågå i närheten av förskolan under minst fem års tid. Det riskerar att skada hörseln för livet på barnen eftersom långvarig exponering för nivåer på över 85 dB kan leda till skador, alltså nivåer som kan uppnås redan vid mer normal stadstrafik. Om projektet genomförs behöver vi garantier för att bullret på och runt lekplatsen inte överstiger 85 dB, gärna med mycket goda marginaler eftersom det handlar om barns öron, och personalen måste även kunna kommunicera med barnen. Detta måste nog kontrolleras med decibelmätare och information till byggarbetarna om vilka rutiner som gäller om högre nivåer uppmäts. Om nivåerna skulle bli högre måste personalen informeras i god tid innan så att de kan planera sin undervisning på annat håll. Med "god tid" får man anta minst en vecka i förväg eftersom de måste hinna hålla planeringsmöten. Dessa tillfällen får heller inte inträffa så ofta att normal verksamhet inte kan bedrivas. Att ta sig längre sträckor är som sagt svårare för de små barnen och vid sådana utflykter behöver trafikerade vägar korsas. Höga bullernivåer på och runt lekplatsen måste alltså vara undantag, inte normaltillstånd, under hela byggnationen. Om det inte kan garanteras bör planritningen revideras med hänsyn till barnens hälsa.

Bostadsrättsföreningen Gnejsen

Bostadsrättsföreningen Gnejsen anser att störningarna för de redan boende och för hela dagbefolkningen i stadsdelen kommer att bli betydande, med byggtrafik, damm, buller, sprängningar. Fler bebyggelseområden planeras närmare Västertorg och skolområdet. Hur tänker kommunen hantera detta? Evakuering borde övervägas för dem som vistas i byggområdets närhet på dagtid. Hur ska det gå för vårdboendet, trygghetsboendet, vårdcentralen, skolorna med mera.

Bostadsrättsföreningen Berget

Risk för sprickbildning i befintliga hus vid sprängning i berget och lång byggtid som riskerar att störa boende som arbetar hemma och pensionärer i närområdet. Kommer påverka livssituationen för de boende.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Om man ska bygga i Hammarparken kommer man sannolikt att behöva spränga i berget. Det medför risker för sprickbildningar i fasader och väggar och andra skador i redan befintliga fastigheter i närheten. Särskilda åtgärder måste vidtas för att förhindra detta och om skador ändå sker måste reparationer bekostas av den firma som ansvarar för sprängningen.

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Byggtiden beräknas till 5 år. Störningarna för de redan boende och för hela dagbefolkningen i stadsdelen kommer att bli betydande, med byggtrafik, damm, buller, sprängningar. Fler bebyggelseområden planeras närmare Västertorg och skolområdet. Hur tänker kommunen hantera detta. Evakuering borde övervägas för dem som vistas i byggområdets närhet på dagtid. Hur ska det gå för vårdboendet, trygghetsboendet, vårdcentralen, skolorna med mera.

Allmänheten

I det gemensamma yttrandet samt i knappt 20 ytterligare yttranden påpekas att byggtiden beräknas till 5 år. Sammantaget med att fler områden planeras att exploateras kommer störningarna, så som sprängningar, byggdamm samt buller- och trafikstörningar, för närboende och dagbefolkningen i stadsdelen att bli betydande. En evakuering av de som vistas i byggområdets närhet under dagtid borde övervägas. Hur påverkas exempelvis vårdboendet, trygghetsboendet, vårdcentralen, Grannbarnens förskola, skolorna, personer som jobbar natt. En person anser att det är en klassfråga om man inte har möjlighet att välja bort störningarna. En person framför att husdjur till närboende kommer stressas av störningar vid byggnationen.

Två personer påpekar att de befintliga husen närmast Hammarparken redan idag har sprickor i väggarna, risken finns att husen inte klarar sprängningar i närområdet. En person oroas sig över risken att det blir sprängskador på befintliga husen.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

De störningar som uppkommer under byggtiden regleras inte i detaljplaner, men det är en realitet när detaljplaner ska genomföras. Det dagliga livet ska kunna fortgå även när byggnation pågår. Störningar under byggtiden drabbar i första hand de som bor närmast, dagverksamheter som ligger i anslutning och de som är hemma dagtid. Störningarna, som orsakas av till exempel sprängning, pålning eller byggtrafik, sammanfaller vanligen med den tid då barn är i skolan och många vuxna är på sina arbetsplatser. De som befinner sig i eller i anslutning till byggområden kan komma att störas i varierande grad under anläggningstiden. Störningarna kan mildras om arbetstider och byggtrafik regleras. En annan viktig aspekt för mildrande av störningar är att exploitörerna har en god kommunikation och informerar om olika byggskeden samt tider för leveranser, avstängningar etcetera. När ett bygge påbörjas är en exploitör skyldig att upprätta en så kallad trafikordningsplan som sedan ska

godkännas av kommunen innan avspärningar i allmänna anläggningar kan göras. Gällande bestämmelser och riktlinjer med avseende på bland annat buller, arbetstider med mera ska följas. Den som exploaterar bär ansvaret att säkerställa att omgivande fastigheter inte drabbas.

En riskanalys som omfattar besiktning av grannfastigheterna görs innan byggstart. Om det finns risk för vibrationsstörningar ligger det i byggherrens intresse att vidta åtgärder mot byggrelaterade skador.

Hammarparken, en del av Eriksberg och Uppsala

Översiktlig planering

Styrelsen för Grannbarnens förskola

Grannbarnens förskola hänvisar till citat i kommunens översiktsplan från 2016:

- "Kultur- och naturvärden och ekosystemtjänster tas tillvara och utvecklas för att skapa och förstärka platsunika miljöer för människor och verksamheter."
- "Grönområden i och kring staden och tätorterna reserveras för att tillgodose dagens och framtidens behov."
- "Befintliga och nya park- och friluftsområden med särskilt stora kvaliteter och upplevelsevärden utvecklas."
- "Medskapande främjas i samhällsutvecklingen och den egna närmiljön, med särskilt fokus på barn och unga. Det främjar inkludering och demokratisk delaktighet."

Föreningen rädda Eriksbergs skogar

Föreningen anser att detaljplanen saknar en ekosystemtjänstanalys vilket strider mot kommunens översiktsplan. Detta innebär en analys om flera faktorer inom område natur, vatten, klimat, hälsa, kultur, boende och sociala relationer. I detaljplanen hänvisas nu i stället till en övergripande analys av ekosystemtjänster gjord i översiktsplanen där endast tre försörjande ekosystemtjänster omnämns:

1. Odlad mark och koloniområden
2. Uppsalaåsen (grundvattentäkt)
3. Fyrisån, Ekoln, Sävjaån

Skogens ekosystemtjänster nämns inte. Skogens ekosystemtjänster är mångsidiga och berör i stort sett alla områden som ska analyseras inom riktlinjerna för ekosystemtjänstanalysen. Översiktsplanen nämner inte skogen och Hågaån som ekosystemtjänster och detaljplanen tar inte heller upp dessa grundläggande funktioner för Eriksbergs ekologi, för naturen och för människorna. Föreningen hänvisar till ESTER, boverkets verktyg för att ta fram ekosystemtjänster.

Detaljplanen strider mot planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen då riktlinjerna inte uppfylls.

Föreningen påpekar att enligt plan- och bygglagen ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Skogar med högt naturvärde kan inte heller anses vara "mest lämpade" att utgöra ytor för bebyggelse, när det finns andra alternativ. Inom ramen för en MKB är kommunen skyldig att ta fram alternativa lokaliseringar av exploateringen.

Allmänheten

En person påpekar att det i kommunens översiktsplan från 2016 står att grönområdena ska värnas.

Två personer frågar sig varför bara vissa av översiktsplanens prioriteringar tas i beaktande för att motivera att en stadsdel som Eriksberg ska hårdexploateras.

En person anser att kommunen bygger detaljplanen för Hammarparken på en daterad översiktsplan samt att strukturbilden 2050+ (i översiktsplanen) är undermålig.

Personen anser att kommunens arbete generellt i dessa frågor motverkar bland annat de nationella målen kring klimat och livsmedelsförsörjning, och de i Uppsala boendes framtida hälsa och behov av närnatur. Kommunen borde pausa sina pågående utbyggnadsplaner och uppdatera hela sin översiktsplanering i stället.

Översiktsplaneringen bör utgå ifrån Sveriges klimatmål, klimatpolitiskt ramverk, livsmedelsstrategi, Parisavtalet och arbetet med biologisk mångfald. Översiktsplanen tar inte hänsyn till SOU 2013:68 om att synliggöra värdet av ekosystemtjänster.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

De ekosystemtjänster som redovisas i kommunens översiktsplan är de som lyfts fram som de viktigaste. Det betyder inte att inte finns andra viktiga ekosystemtjänster.

Ekebydalens öppna landskap med dess rekreativa värden tas till vara. I Hammarparkens skogsmiljö har anpassningar gjorts för att bevara ekologiska stråk och rekreativa värden.

Aktualiteten i kommunens översiktsplan ses över varje mandatperiod. Antingen så aktualitetsförklaras den eller som ges ett uppdrag om att en ny ska tas fram.

Översiktsplanen gäller tills den ersätts. Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan pågår.

Planområdet är i översiktsplanen samt i planprogrammet för Eriksberg och Ekebydalen utpekade för bebyggelse och omfattningen prövas i efterkommande detaljplanering med de riktlinjer som planprogrammet anger. När Eriksberg utvecklas ska stadsdelen fortsätta att ha en grön karaktär, tydligt kopplad till landskapet runtomkring. Var man än befinner sig i Eriksberg ska ambitionen vara att man kan uppleva grönska i stadsrummet eller omkringliggande landskap. Detaljplanen följer planprogrammets riktlinjer genom att vegetation sparas, att den nya bebyggelsen placeras på ett

respektavstånd till den befintliga och avgränsas från pulkabacken med växtlighet, att bebyggelsen anpassas till topografin och att området kommer fortsatt ha en grön karaktär.

Området blir en utvidgning av en befintlig stadsdel med infrastruktur och service och bedöms som lämpligt för bostadsbebyggelse.

Alternativa lokaliseringar

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

I den kommunala argumentationen anförs emellanåt, att staden måste förtätas för att man ska slippa ianspråka för jordbruket värdefull åkermark nära staden för bebyggelse. Men det finns fler alternativ och det är till exempel att låta de mindre orterna inom kommunen växa. De ligger närmare staden än många tror, det tar inte längre tid att resa med Upptåget till Skyttorp än det tar att åka stadsbuss från Hågaby in till centrum.

Allmänheten

Några personer framför att Uppsala växer och bostäder behövs men att det borde byggas någon annanstans. I flera yttranden framförs generella synpunkter om att det inte ska byggas i områden med höga naturvärden eller där skog behöver avverkas. Fyra personer anser att Uppsala är en stad med många lättillgängliga markområden där relativt små ingrepp krävs för att kunna bygga. Bygg inte där det behöver sprängas. I det gemensamma yttrandet samt i ett flertal andra yttranden framförs att det borde byggas på redan hårdgjorda ytor, som parkeringar och industrimark, i stället för områden med höga naturvärden vilket var intentionen i planprogrammet.

Två personer anser att det i stället ska byggas i pulkabacken där naturvärdena är mindre. En person anser att området vid Ekebybruk ska saneras och att det sedan kan byggas där. Några personer anser att i stället för att avverka träd kan det byggas på åkermarken i Ekebydalen i stället.

Flera alternativa lokaliseringar föreslås i yttrandena, vid Västertorg, området mellan Flogsta och Starbo, Vänge, Järlåsa, Rosendal, Ultuna, kalhyggen i Storskogen vid Stolvreta, på Uppsalaslätten, på parkeringsplatser, längs med järnvägen norrut samt att garaget vid Granitvägen kan byggas på med fler våningar.

En person undrar varför det bara förtätas vid hyresrätterna och en annan person anser att förtätning och byggnation av lägenheter borde ske i villaområden så som Norby, Gamla Eriksberg eller Kungsgärdet, stadsdelar som är segregerade. Detta kan genomföras genom uppköp, alternativt expropriation, av befintliga bebyggda villatomter. En person anser annan föreslår att befintliga hus i Eriksberg kan byggas på med flera våningar.

En person anser att kommunens borde avvakta med byggplanerna i Hammarparken. I och med att inflyttningen till städer från landsbygden har avstannat, intresset för boende i tätortsnära landsbygd och att migrationspolitiken skärps innebär att

befolkningsökningen i städerna stannar av. En annan person framför att om Uppsala kommun vill bli Sveriges bästa landsbygdskommun bör det byggas mer på landsbygden och inte bara i stan.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Uppsala växer och befolkningmängden ökar. Bostadsförsörjning är ett kommunalt ansvar och fler bostäder behövs för att möta behovet. Kommunens översiktsplan (ÖP 2016), anger inriktningen för mark- och vattenanvändningen i hela kommunen. Översiktsplanen betonar att områden inom fyra kilometer från resecentrum har en särskild potential för bebyggelseutveckling. Även lägen kring utpekade noder och stråk ska ha en hög koncentration av bebyggelse. Eriksberg med Västertorg är en utpekad stadsdelsnod.

I många av de alternativa lokaliseringarna som föreslås i yttrandena pågår planering av bostadsprojekt och vissa andra har bedömts som olämpliga av olika anledningar.

Eriksbergs och Uppsalas utveckling

Föreningen Rädda Eriksbergs skogar

Föreningen anser att den fortsatta utvecklingen av Eriksberg måste respektera de kvaliteter som har säkerställts i tidigare planering samt utgå från de lokala behov som kommer till uttryck i dialogen med de boende och verksamma i området. Stadsdelen Eriksberg, särskilt dess mest centrala delar, har redan en relativt hög befolkningstäthet och en låg andel gröna ytor, även exploateringsstalet är i många kvarter i Eriksberg redan högt. Utan skogen i Hammarparken minskar de gröna ytorna ytterligare samtidigt som befolkningmängden och exploateringsstalet ökar.

Föreningen påpekar att kulturmiljöutredningen angav just Eriksbergs skogsområden som viktiga inslag i landskapsarkitekturen vilket bara nämns i förbigående i det sammanfattande dokumentet. Framför allt är det provocerande att byggplanerna, trots vad som påpekats i NVI och i kulturmiljöutredningens slutsatser, startar just i de utpekade värdefulla skogsområdena.

Föreningen påpekar att motståndet mot planprogrammet varit stort hos folket samt från flertalet tunga remissinstanser och forskare inom stadsbyggnad, biologi, ekologi, med mera varit stort.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen 1

Bostadsrättsföreningen anser att Eriksberg som stadsdel numera en lugn stadsdel som "satt sig" efter en rätt stökig början. En allt för närgången förtätning skapar otrivsel, vilket kan leda till att de befintliga boende flyttar och det blir en större omsättning av boende och en negativ utveckling. Bostadsrättsföreningen vill slå vakt om stadsdelen Eriksbergs karaktär, här behövs ingen "läkning" om inte området skadas, vilket förslaget i flera avseenden hotar att göra.

Föreningen tycker att det kan vara fördelaktigt att komplettera befintliga bostadsområden i stället för att göra stora nybyggen. Därvid kan det vara lämpligt att blanda upplåtelseformerna så att det inte blir antingen hyreshus eller bostadsrätter.

Förutom att den föreslagna förtätningen förändrar karaktären på dagens luftiga och parkartade höghusområden i otrivsamt riktning så sammanfaller förändringen med att det befintliga hyresbostadsbeståndet renoveras. Etablerade hyresgäster väljer kanske i det läget att avflytta permanent eftersom de ändå måste evakueras under ombyggnaden. Därmed förloras den kontinuitet, som är värdefull för lugn och ordning i ett bostadsområde.

Förtätningen innebär också en påverkan på klimatet med en avsevärd förlust av bevuxen mark, särskilt träd, och därmed en negativ påverkan på boendemiljö och naturmiljö. Den totala utplåningen av skogsmark i anslutning till Blodstenen är sålunda absolut inte acceptabel. Särskilt viktiga i det området är de ståtliga gamla tallar som i sin tur utgör hem för många hotade arter av insekter, svampar med mera

Föreningen motsätter sig även föreslagen bebyggelsen, enligt planprogrammet längs med västra sidan av Granitvägen, med hänvisning bland annat till strandskydd längs med Hågaån och påverkan på naturreservatet Hågadalen-Nåsten.

Bostadsrättsföreningen Sandstenen

Eriksberg är ett bostadsområde av 60-tals karaktär med mycket natur där de ursprungliga byggnaderna smälter in bra i området med natur. Att då förtäta området skapar även risker att man får ett socialt oroligt område.

Bostadsrättsföreningen Parken 2

Lämnar synpunkter på den allmänna förtätningen i Eriksberg och förslaget på eventuell framtida förtätning av Rödbergsparken.

Allmänheten

Flera privatpersoner framför att Eriksberg är en attraktiv och uppskattad stadsdel och att många invånare har valt att bosätta sig i stadsdelen tack vare de bostadsnära naturområdena och skogarna. Eriksberg är en genomtänkt och unik stadsdel med kvaliteter såsom rymd, grönskande skönhet och trivsel. En person anser att förslaget inte går i linje med visionen ”en urban, grön och naturnära stadsdel”. Det kanske stämmer för personer som flyttar in i de nybyggda husen, men inte för oss som redan bor i Eriksberg.

Flera personer motsätter sig förtätning i Eriksberg och vill att stadsdelen ska bevaras grön och öppen. I det gemensamma yttrandet framförs att majoriteten av Eriksbergsborna är emot att de bostadsnära grönområden ska exploateras. Detta har uttryckts under arbetet med planprogrammet och vid detaljplanen för Södra Kalkstenen samt tidigare i processen för Hammarparken. Omkring 10 personer anser

att Eriksberg är färdigbyggt och ny byggnation riskerar att förstöra stadsdelens charm. En person undrar vad som är viktigast att möjliggöra för fler invånare eller att behålla en välfungerande stadsdel.

En person anser att Eriksberg är tillsammans med Salabackar Uppsalas tätaste bebyggda stadsdelar. Två personer undrar varför kommunen är så angelägen om att förtäta i Eriksberg. En annan person flyttade till Eriksberg eftersom det pågick stora byggprojekt i alla andra stadsdelar.

En person anser att Eriksberg inte får bli Uppsala kommuns nya flyktingförläggning.

Några personer anser att hela Eriksberg kommer bli ansträngt av så mycket fler bostäder på en begränsad yta. Eriksberg är en etablerad och väl fungerande stadsdel. Ny byggnation riskerar att skapa en obalans i en fungerande social miljö. Om många väljer att flytta från Eriksberg kan det leda till negativa sociala följder. Eriksberg är idag ett relativt lugnt område och många oroas över framtiden till följd av förslaget. En person anser att kommunen driver Eriksbergsbor från stadsdelen, då inte alla orkar leva med byggnationer under årtionden.

En person framför att när skogen avverkas och berget sprängs i Hammarparksområdet, förstör ni det området som andra planerat och som jag valt att bo i.

I det gemensamma yttrandet samt i ett 10-tal andra yttranden uppmanas kommunen att sluta bygga bort värdefull bostadsnära skog och natur. En person påpekar att Uppsala har brist på närnatur. En annan att det är brist på skog och urberg. En handfull personer anser att den natur som finns kvar i Uppsala ska bevaras för att tillgodose dagens och framtidens behov.

Två personer anser att befintliga och nya park- och friluftsområden med särskilt stora kvaliteter och upplevelsevärden bör utvecklas.

En person anser att om värdefulla områden som har potential för hotade arter bebyggs, borde det kompenseras genom inköp av naturskog alternativt att produktionsskog restaureras till naturskog.

En person anser Uppsalas grönområden och stadens karaktär förstörs för exploateringsintressen för privat vinning.

En person anser att Uppsala bör växa i stället för att förtätas. En annan anser exploateringstalet för bostäder ska vara så högt som möjligt, för att på så vis minska andelen mark som exploateras i onödan. Ett 10-tal personer anser att det byggs och förtätas för mycket över lag.

En handfull personer delar inte visionen om att Uppsala ska växa och bli en storstad och som anser att Uppsala redan är i största laget. En person anser att kommunen ska besinna sig i sin förtätning. En annan person anser att det inte finns något egenvärde i att växa, det är ett hållbart samhälle vi strävar efter numera. En tredje person framför att befolkningstillväxten bör minska i stället och att människan inte kan fortsätta breda ut sig på bekostnad av att ekosystemet förstörs och andra arter utrotas. En fjärde person anser att Uppsalas befolkningsmängd inte motiverar så tät bebyggelse.

En person framför att det finns mycket forskning om förtätning att tillgå, bland annat genom SLU. En annan anser att kommunen bygger sitt hållbarhetsarbete på förtätning trots att det finns lite empiriskt stöd för idén om att förtätning leder till ökad hållbarhet. En person vill att kommunen ska visa den senaste forskningen om samhällsplaneringen som uppmanar till att bygga flerbostadshus i naturområden. Personen anser att planen syftar till maximering av skatteintäkter och till att underhålla goda relationer med exploatörer.

En person anser att vikten av stadsnära tät bebyggelse har minskat efter att Coronapandemin har visat på möjligheten att bo och jobba på distans.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Uppsala växer och det behövs fler bostäder för att möta befolkningsökningen. Bostadsförsörjningen är ett kommunalt ansvar, vilket innebär att det behövs planeras och byggas bostäder. Översiktsplanen beskriver inriktningen för mark- och vattenanvändningen i hela kommunen ur ett långsiktigt perspektiv. Inriktningen är att Uppsalas utbyggnad ska ske på ett hållbart sätt, genom att så långt som möjligt använda den befintliga fysiska och sociala infrastrukturen. Kommunens översiktsplan vilar på Uppsalapinciperna, vilket ger en principiell vägledning för den fysiska utvecklingen. Principerna, som är två till antalet, är att skapa närhet och att skapa mervärden. Det innebär att värden och funktioner ska koncentreras till platser som är lätta att nå för många människor. Olika delar av kommunen ska kopplas samman, både fysiskt och socialt, för att fler ska få nära till mer. En blandning och mångfald av bostäder, service, arbetsplatser och grönska gör att vi får nära till det vi behöver i vardagen.

Eriksberg utgörs av stadsbygd, och stadsbygden ska enligt ÖP 2016 fortsätta att utvecklas med en ökad täthet i bebyggelsen, med en tyngdpunkt på fler bostäder. Västertorg är enligt översiktsplanen utpekad som stadsdelnod, stadsdelnoderna ska ha en hög koncentration av bebyggelse. Förtätningen i Eriksberg och Uppsala i stort, innebär inte att all natur- eller parkmark försvinner. Utveckling och bevarande av stadens grönska beskrivs också i översiktsplanen. Kommunen arbetar löpande med reservatsbildning av större värdefulla naturområden för att bevara tillgången till naturmark för stadens invånare. Utöver naturreservat pekas andra viktiga grönområden ut i översiktsplanen och markens funktion säkerställs vid planläggning.

Bilaga

Länsstyrelsens yttrande

Stadsbyggnadsförvaltningen

Maija Tammela Arvidsson
planchef

Kajsa Reslegård
planarkitekt

Lo Lennartsson
planarkitekt

Översikt över inkomna samrådsyttrande

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Kommunala lantmäterimyndigheten	2019-05-15	2021-06-03
Länsstyrelsen	2019-06-20	2021-07-02
Posten Sverige Ab		2021-05-28
Kommunala nämnder, förvaltningar med flera		
Äldrenämnden	2019-05-17	
Utbildningsnämnden	2019-05-17	2021-06-11
Kulturnämnden	2019-05-23	
Räddningsnämnden i Uppsala	2019-04-14	2021-06-11
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2019-06-03	2021-06-09
Uppsala kommun Skolfastigheter AB		2021-06-11
Funktionsrätt Uppsala		2021-06-11
Intresseföreningar och sammanslutningar		
Föreningen Vårda Uppsala	2019-05-17	2021-06-04
Eriksbergs socialdemokratiska förening	2019-05-19	2021-06-07
Hysesgästföreningen i Uppsala-Knivsta	2019-04-24	
Brf Sandstenen	2019-05-15	2021-06-11
Brf Sandstenen 1		2021-05-27
Brf Parken		2021-06-09
Brf Parken 2		2021-06-09
Brf Berget		2021-06-07
Naturskyddsföreningen Uppsala		2021-06-10
Föreningen Rädda Eriksbergs skogar		2021-06-11 2021-06-11
Ledningsägare		
Vattenfall Värme i Uppsala AB	2019-05-09	2021-05-25
Svenska Kraftnät	2019-05-14	2021-06-08
Vattenfall Eldistribution AB	2019-05-20	2021-05-24
Uppsala Vatten och Avfall AB	2019-05-20	2021-06-11
Telia Sonera Skanova Access AB	2019-04-23	
IP Only		2021-05-28
Trafik		
Luftfartsverket Arlanda	2019-04-05	
Swedavia AB	2019-05-02	2021-05-28
Kollektivtrafikförvaltningen UL	2019-05-14	2021-06-08
Sakägare och boende inom och utanför planområdet		

Remissinstanser och medborgare (enligt fastighetsförteckningen)	Samråd	Granskning
Brf Gnejsen	2019-05-20	2021-06-07
Brf Gnejsgårdarna	2019-05-19	2021-06-10
Förskolan Grannbarnens styrelse och personal	2019-05-19	2021-06-11
Brf Gnejsenhus		2021-06-11
Boende 1	2019-05-20	2021-06-11
Boende 2	2019-05-20	2021-06-10
Boende 3	2019-05-16	
Boende 5	2019-05-16	2021-06-11
Boende 6	2019-05-19	2021-06-09, 2021-06-11, 2021-06-11
Boende 7	2019-05-17	2021-06-08
Boende 8	2019-05-17	2021-06-10
Boende 9	2019-05-17, 2019-05-20	2021-06-11
Boende 10	2019-05-16	2021-06-11
Boende 11	2019-05-15	2021-06-01
Boende 12	2019-05-20	
Boende 13	2019-05-20, 2019-05-20	2021-06-10
Boende 14	2019-05-15	2021-05-31
Boende 15	2019-05-20	
Boende 16	2019-05-20	2021-06-11
Boende 17	2019-05-20	2021-06-11
Boende 18	2019-05-16	2021-06-08
Boende 19	2019-05-15	
Boende 20	2019-05-21	2021-06-10
Boende 21	2019-05-20	2021-06-10
Boende 22	2019-05-16	2021-06-11
Boende 23	2019-05-19	
Boende 24	2019-05-20	
Boende 25	2019-05-16	2021-06-09
Boende 26	2019-05-16	2021-06-11
Boende 27	2019-05-16	
Boende 28	2019-05-14	2021-06-03
Boende 29	2019-05-15	2021-06-08
Boende 30	2019-05-14	2021-06-11
Boende 31	2019-05-17	
Boende 32	2019-05-17	2021-06-11
Boende 33	2019-05-21	2021-06-11
Boende 34	2019-05-18, 2019-05-20	

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Boende 35	2019-05-19, 2019-05-20	2021-05-31 2021-06-11 2021-06-16
Boende 36	2019-04-11, 2019-05-16	2021-05-26 2021-05-26 2021-06-10
Boende 37	2019-05-21	2021-06-11
Boende 38	2019-05-15	2021-06-11
Boende 39	2019-05-22	2021-06-07
Boende 40	2019-05-17	
Boende 41	2019-05-20	
Boende 42	2019-05-18, 2019-05-20	
Boende 43	2019-05-15	2021-06-11
Boende 44	2019-05-16	2021-06-11
Boende 45	2019-05-14	
Boende 46	2019-05-16	2021-06-08
Boende 47	2019-05-19	2021-06-09 2021-06-03 2021-06-11
Boende 48	2019-05-14	
Boende 49	2019-05-01, 2019-05-01	2021-05-25
Boende 50	2019-05-01	2021-06-10
Boende 51	2019-05-18, 2019-05-20	
Boende 52	2019-05-18, 2019-05-20	
Boende 53	2019-05-18	
Boende 54	2019-05-19	
Boende 55	2019-05.17, 2019-05-20	2021-06-08
Boende 56	2019-05-16	
Boende 57	2019-05-14	2021-06-11
Boende 58	2019-05-14	2021-06-11
Boende 59	2019-05-15, 2019-05-20	2021-06-11
Boende 60	2019-05-16, 2019-05-16	2021-06-10
Boende 61	2019-05-17, 2019-05-20	2021-06-08
Boende 62	2019-05-20	
Boende 63	2019-05-14	2021-06-02
Boende 64	2019-05-20	2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Boende 65	2019-05-14	2021-06-11 2021-06-11
Boende 66	2019-05-14	2021-06-11
Boende 67	2019-05-17	
Boende 68	2019-05-17	2021-06-11
Boende 69	2019-05-05, 2019-05-16, 2019-05-16	2021-06-10
Boende 70	2019-05-17, 2019-05-20	2021-06-11
Boende 71	2019-05-03	2021-06-06 2021-06-07 2021-06-11
Boende 72	2019-05-20, 2019-05-20	
Boende 73	2019-05-17	2021-06-08
Boende 74	2019-05-18	2021-06-11
Boende 75	2019-05-20	2021-06-11
Boende 76	2019-05-14, 2019-05-16	2021-06-08
Boende 77	2019-05-20	2021-06-11
Boende 78	2019-05-20	
Boende 79	2019-05-20	
Boende 80	2019-04-07	
Boende 81	2019-05-02	
Boende 82	2019-05-20	2021-06-07
Boende 83	2019-05-15	
Boende 84	2019-05-16	
Boende 85	2019-05-16	2021-06-01
Boende 86	2019-05-17	
Boende 87	2019-05-15	
Boende 88	2019-05-17	2021-06-03
Boende 89	2019-05-15	
Boende 90	2019-05-15	
Boende 91	2019-05-16, 2019-05-20	2021-06-07
Boende 92	2019-05-20, 2019-05-20	2021-06-11 2021-06-11
Boende 93	2019-05-19	2021-06-12
Boende 94	2019-05-17	2021-06-11
Boende 95	2019-05-16, 2019-05-20	2021-06-11
Boende 96	2019-05-20	2021-06-07
Boende 97	2019-05-16	
Boende 98	2019-05-17	2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Boende 99	2019-05-20	
Boende 100	2019-05-17	2021-06-11
Boende 101	2019-05-14	
Boende 102	2019-05-21	
Boende 103	2019-05-20	2021-06-10
Boende 104	2019-05-17	2021-06-11
Boende 105	2019-05-16	2021-06-11
Boende 106	2019-05-20	
Boende 107	2019-05-20	2021-06-11
Boende 108	2019-05-14	
Boende 109	2019-05-14	
Boende 110	2019-05-14	
Boende 111	2019-05-14	
Boende 112	2019-05-20	
Boende 113	2019-05-16	
Boende 114	2019-05-20	2021-06-11
Boende 115	2019-05-18	
Boende 116	2019-05-12	
Boende 117	2019-05-17	2021-05-29
Boende 118	2019-05-20	2021-06-11
Boende 119	2019-04-06	
Boende 120	2019-05-18	2021-06-09
Boende 121	2019-05-14	2021-06-11
Boende 122	2019-05-17	
Boende 123	2019-05-16	
Boende 124	2019-05-16	
Boende 125	2019-05-20	
Boende 126	2019-05-10	
Boende 127	2019-05-10	
Boende 128	2019-05-14, 2019-05-16	
Boende 129	2019-05-14	2021-06-11
Boende 130	2019-05-14	2021-06-11
Boende 131	2019-05-14	2021-06-11
Boende 132	2019-05-14	2021-06-11
Boende 133	2019-05-14	
Boende 134	2019-05-20	2021-06-11
Boende 135	2019-05-16	
Boende 136	2019-05-16	2021-06-09
Boende 137	2019-05-16	2021-06-03
Boende 138	2019-05-16	2021-06-03
Boende 139	2019-05-16	2021-06-07
Boende 140	2019-05-17	2021-06-09

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Boende 141	2019-05-17	
Boende 142	2019-05-18	
Boende 143		2021-06-07
Boende 144		2021-06-08
Boende 145	2019-05-18	
Boende 146	2019-05-19	2021-06-08
Boende 147	2019-05-20	
Boende 148	2019-05-20	
Boende 149	2019-05-20	
Boende 150	2019-05-20	
Boende 151	2019-05-20	
Boende 152	2019-05-20	2021-06-11
Boende 153	2019-05-20	
Boende 154	2019-05-20	2021-06-11
Boende 155	2019-05-20	
Boende 156	2019-05-20	2021-06-11 2021-06-11
Boende 157	2019-05-20	2021-06-11
Boende 158	2019-05-20	
Boende 159	2019-05-20	2021-06-11
Boende 160	2019-05-20	
Boende 161	2019-05-20	
Boende 162	2019-05-20	2021-06-11
Boende 163	2019-05-20	
Boende 164	2019-05-20	2021-05-27 2021-06-11
Boende 165	2019-05-20	
Boende 166	2019-05-20	2021-06-11
Boende 167	2019-05-20	2021-06-01
Boende 168	2019-05-21	
Boende 169		2021-05-25
Boende 170		2021-05-27
Boende 171		2021-05-30
Boende 172		2021-06-01
Boende 173		2021-06-01
Boende 174		2021-06-01
Boende 175		2021-06-02
Boende 176		2021-06-02
Boende 177		2021-06-02
Boende 178		2021-06-02
Boende 179		2021-06-04
Boende 180		2021-06-04
Boende 181		2021-06-01

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Boende 182		2021-06-06
Boende 183		2021-06-06
Boende 184		2021-06-06
Boende 185		2021-06-06
Boende 186		2021-06-08
Boende 187		2021-06-08
Boende 188		2021-06-08
Boende 189		2021-06-09
Boende 190		2021-06-09
Boende 191		2021-06-09
Boende 192		2021-06-10
Boende 193		2021-05-06 2021-06-09
Boende 194		2021-06-09
Boende 195		2021-06-10
Boende 196		2021-06-04
Boende 197		2021-06-10, 2021-06-08
Boende 198		2021-06-08
Boende 199		2021-06-10
Boende 200		2021-06-10
Boende 201		2021-06-08
Boende 202		2021-06-10
Boende 203		2021-06-10
Boende 204		2021-06-08
Boende 205		2021-06-11
Boende 206		2021-06-11, 2021-06-11, 2021-06-11
Boende 207		2021-06-11
Boende 208		2021-06-11, 2021-06-11
Boende 209		2021-06-11
Boende 210		2021-06-11
Boende 211		2021-06-11
Boende 212		2021-06-11
Boende 213		2021-06-11
Boende 214		2021-06-11
Boende 215		2021-06-11
Boende 216		2021-06-11
Boende 217		2021-06-11
Boende 218		2021-06-11
Boende 219		2021-06-11
Boende 220		2021-06-11
Boende 221		2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Boende 222		2021-06-11
Boende 223		2021-06-11
Boende 224		2021-06-11
Boende 225		2021-06-11
Boende 226		2021-06-11
Boende 227		2021-06-11
Boende 228		2021-06-10
Boende 229		2021-06-11
Boende 230		2021-06-11
Boende 231		2021-06-11
Boende 232		2021-06-11
Boende 233		2021-06-11
Boende 234		2021-06-11
Boende 235		2021-06-11
Boende 236		2021-06-11
Boende 237		2021-06-11
Boende 238		2021-06-11
Boende 239		2021-06-11
Boende 240		2021-06-11
Boende 241		2021-06-11
Boende 242		2021-06-11
Boende 243		2021-06-11
Boende 244		2021-06-03
Boende 245		2021-06-02
Boende 246		2021-06-11
Boende 247		2021-05-06
Boende 248		2021-05-06
Boende 249		2021-05-06
Boende 250		2021-05-06
Boende 251		2021-05-06
Boende 252		2021-05-06
Boende 253		2021-05-06
Boende 254		2021-05-06
Boende 255		2021-05-06
Boende 256		2021-05-06
Boende 257		2021-05-06
Boende 258		2021-05-06
Boende 259		2021-05-06
Boende 260		2021-05-06
Boende 261		2021-05-06
Boende 267		2021-05-06
Boende 263		2021-05-06
Boende 264		2021-05-06

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Boende 265		2021-05-06
Boende 266		2021-05-06
Boende 267		2021-06-11
Boende 268		2021-06-11
Boende 269		2021-06-11
Boende 270		2021-06-11, 2021-06-11
Boende 271		2021-06-11
Övriga		
Privatperson 1	2019-04-29	2021-06-09
Privatperson 2	2019-05-03	2021-06-03
Privatperson 3	2019-05-03	2021-06-03
Privatperson 4	2019-05-03	
Privatperson 5	2019-05-03	
Privatperson 6	2019-05-05, 2019-05-05, 2019-05-05, 2019-05-19, 2019-05-20, 2019-05-20	2021-05-31 2021-05-31 2021-05-31 2021-05-31 2021-06-08 2021-06-11
Privatperson 7	2019-05-05	
Privatperson 8	2019-05-05	
Privatperson 9	2019-05-06	
Privatperson 10	2019-05-08	
Privatperson 11	2019-05-09	
Privatperson 12	2019-05-09	2021-06-11
Privatperson 13	2019-05-09	
Privatperson 14	2019-05-10	
Privatperson 15	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 16	2019-05-12	
Privatperson 17	2019-05-12	2021-06-02
Privatperson 18	2019-05-12	2021-06-02
Privatperson 19	2019-05-12	2021-06-09
Privatperson 20	2019-05-12	
Privatperson 21	2019-05-13	2021-05-28
Privatperson 22	2019-05-13	
Privatperson 23	2019-05-13	
Privatperson 24	2019-05-13, 2019-05-15	2021-06-02
Privatperson 25	2019-05-13	
Privatperson 26	2019-05-14	2021-05-23
Privatperson 27	2019-05-14	
Privatperson 28	2019-05-14, 2019-05-15	2021-06-09
Privatperson 29	2019-05-14	2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 30	2019-05-14	
Privatperson 31	2019-05-14	
Privatperson 32	2019-05-14	
Privatperson 33	2019-05-14	
Privatperson 34	2019-05-14	
Privatperson 35	2019-05-14	
Privatperson 36	2019-05-15	
Privatperson 37		2021-06-11
Privatperson 38	2019-05-19	2021-06-11
Privatperson 39	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 40	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 41	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 42		2021-06-11
Privatperson 43	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 44	2019-05-16	
Privatperson 46	2019-05-16	
Privatperson 47	2019-05-16	2021-06-02
Privatperson 48	2019-05-16	2021-05-31
Privatperson 49	2019-05-16	
Privatperson 50	2019-05-16	2021-06-07
Privatperson 51	2019-05-15	2021-06-11
Privatperson 52	2019-05-14	
Privatperson 53	2019-05-15	
Privatperson 54	2019-05-14	2021-06-11
Privatperson 55	2019-05-17	
Privatperson 56	2019-05-17	
Privatperson 57	2019-05-17	
Privatperson 58	2019-05-17	
Privatperson 59	2019-05-17	
Privatperson 60	2019-05-17	
Privatperson 61	2019-05-17	
Privatperson 62	2019-05-17	
Privatperson 63	2019-05-17	2021-06-11
Privatperson 64	2019-05-17	2021-06-11
Privatperson 65	2019-05-17	2021-06-11
Privatperson 66	2019-05-17	2021-06-11
Privatperson 67	2019-05-17	
Privatperson 68	2019-05-17	
Privatperson 69	2019-05-17	
Privatperson 70	2019-05-18, 2019-05-20	
Privatperson 71	2019-05-18, 2019-05-20	

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 72	2019-05-18	
Privatperson 73	2019-05-18	2021-05-31
Privatperson 74	2019-05-18	2021-06-11
Privatperson 75	2019-05-19	
Privatperson 76	2019-05-19	
Privatperson 77	2019-05-19, 2019-05-20	2021-06-08
Privatperson 78	2019-05-19	
Privatperson 79	2019-05-19	
Privatperson 80	2019-05-19	
Privatperson 81	2019-05-19	
Privatperson 82	2019-05-19	2021-06-11
Privatperson 83	2019-05-19	
Privatperson 84	2019-05-19	2021-06-10
Privatperson 85	2019-05-19	
Privatperson 86	2019-05-19	
Privatperson 87	2019-05-19	2021-06-10
Privatperson 88	2019-05-19	
Privatperson 89	2019-05-19	
Privatperson 90	2019-05-19	2021-06-08 2021-06-08
Privatperson 91	2019-05-19	2021-06-11
Privatperson 92	2019-05-19	2021-06-08
Privatperson 93	2019-05-19	
Privatperson 94	2019-05-19	
Privatperson 95	2019-05-19	2021-06-08 2021-06-11
Privatperson 96	2019-05-19	
Privatperson 97	2019-05-20	
Privatperson 98	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 99	2019-05-20	
Privatperson 100	2019-05-20	
Privatperson 101	2019-05-18	
Privatperson 102	2019-05-18	
Privatperson 103	2019-05-20	2021-06-06
Privatperson 104	2019-05-20	
Privatperson 105	2019-05-20	
Privatperson 106	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 107	2019-05-20	
Privatperson 108	2019-05-20	
Privatperson 109	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 110	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 111	2019-05-20	2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 112	2019-05-20	
Privatperson 113	2019-05-20	
Privatperson 114	2019-05-20	
Privatperson 115	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 116	2019-05-20	
Privatperson 117	2019-05-20	
Privatperson 118	2019-05-20	
Privatperson 119	2019-05-20	
Privatperson 120	2019-05-20	
Privatperson 121	2019-05-20	
Privatperson 122	2019-05-20	
Privatperson 123	2019-05-20	
Privatperson 124	2019-05-20	
Privatperson 125	2019-05-20	
Privatperson 126	2019-05-20	
Privatperson 127	2019-05-20	
Privatperson 128	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 129	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 130	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 131	2019-05-20, 2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 132	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 133	2019-05-20	
Privatperson 134	2019-05-20	2021-06-04
Privatperson 135	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 136	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 137	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 138	2019-05-20	
Privatperson 139	2019-05-20	
Privatperson 140	2019-05-20	
Privatperson 141	2019-05-20	
Privatperson 142	2019-05-20, 2019-05-21	
Privatperson 143	2019-05-20	2021-06-11 2021-06-11
Privatperson 144	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 145	2019-05-20	2021-06-12
Privatperson 146	2019-05-20 2019-05-21	2021-05-21, 2021-06-11
Privatperson 147	2019-05-21	2021-06-12 2021-06-11
Privatperson 148	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 149	2019-05-21	2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 150	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 151	2019-05-21	
Privatperson 152	2019-05-21	
Privatperson 153	2019-05-21	
Privatperson 154	2019-05-21	
Privatperson 155	2019-05-21	
Privatperson 156	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 157	2019-05-21	
Privatperson 158	2019-05-21	
Privatperson 159	2019-05-21	
Privatperson 160	2019-05-21	
Privatperson 161	2019-05-21	
Privatperson 162	2019-05-21	2021-06-12
Privatperson 163	2019-05-21	
Privatperson 164	2019-05-21	
Privatperson 165	2019-05-21	
Privatperson 166	2019-05-21	
Privatperson 167		2021-06-08
Privatperson 168		2021-06-11
Privatperson 169	2019-05-21	2021-06-11
Privatperson 170	2019-05-23	
Privatperson 171	2019-05-23	2021-06-11
Privatperson 172	2019-05-20	
Privatperson 173	2019-05-20	2021-06-03
Privatperson 174	2019-05-20	
Privatperson 175	2019-05-20	
Privatperson 176	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 177	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 178	2019-05-20	
Privatperson 179	2019-05-20	
Privatperson 180	2019-05-20	
Privatperson 181	2019-05-20	
Privatperson 182	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 183	2019-05-20	
Privatperson 184	2019-05-20	
Privatperson 185	2019-05-20	
Privatperson 186	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 187	2019-05-20	
Privatperson 188	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 189	2019-05-20	
Privatperson 190	2019-05-20	
Privatperson 191	2019-05-20	
Privatperson 192	2019-05-20	2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 193	2019-05-20	
Privatperson 194	2019-05-20	
Privatperson 195	2019-05-20	2021-06-11
Privatperson 196	2019-05-20	
Privatperson 197	2019-05-20	
Privatperson 198	2019-05-20	
Privatperson 199	2019-05-20	
Privatperson 200	2019-05-20	
Privatperson 201	2019-05-20	
Privatperson 202	2019-05-20	
Privatperson 203	2019-05-20	
Privatperson 204	2019-05-20	
Privatperson 205	2019-05-20	
Privatperson 206	2019-05-20	
Privatperson 207	2019-05-20	
Privatperson 208	2019-05-20	
Privatperson 209	2019-05-20	
Privatperson 210	2019-05-20	
Privatperson 211	2019-05-20	
Privatperson 212	2019-05-20	
Privatperson 213	2019-05-20	
Privatperson 214	2019-05-20	
Privatperson 215	2019-05-20	
Privatperson 216	2019-05-20	
Privatperson 217	2019-05-20	
Privatperson 218	2019-05-20	
Privatperson 219	2019-05-20	
Privatperson 220	2019-05-20	
Privatperson 221	2019-05-20	
Privatperson 222	2019-05-20	
Privatperson 223	2019-05-20	
Privatperson 224	2019-05-20	
Privatperson 225	2019-05-20	
Privatperson 226	2019-05-20	
Privatperson 227	2019-05-20	
Privatperson 228	2019-05-20	
Privatperson 229	2019-05-20	2021-06-07 2021-06-09
Privatperson 230	2019-05-20	2021-06-09
Privatperson 231	2019-05-20	
Privatperson 232	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 233	2019-05-20	2021-06-10
Privatperson 234	2019-05-20	

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 235	2019-05-20	
Privatperson 236	2019-05-20	
Privatperson 237	2019-05-20	
Privatperson 238		2021-05-24
Privatperson 239		2021-05-24
Privatperson 240		2021-05-28
Privatperson 241		2021-05-30
Privatperson 242		2021-05-30
Privatperson 243		2021-05-30
Privatperson 244		2021-05-30
Privatperson 245		2021-05-28
Privatperson 246		2021-05-30
Privatperson 247		2021-05-28
Privatperson 248		2021-05-30
Privatperson 249		2021-05-30
Privatperson 250		2021-05-30
Privatperson 251		2021-05-30
Privatperson 252		2021-05-29
Privatperson 253		2021-05-29
Privatperson 254		2021-05-29
Privatperson 255		2021-05-28
Privatperson 256		2021-05-29
Privatperson 257		2021-05-28
Privatperson 258		2021-05-28
Privatperson 259		2021-05-31, 2021-05-31
Privatperson 260		2021-05-31
Privatperson 261		2021-05-31
Privatperson 262		2021-05-31
Privatperson 263		2021-05-31
Privatperson 264		2021-06-01
Privatperson 265		2021-06-01
Privatperson 266		2021-06-02
Privatperson 267		2021-06-02
Privatperson 268		2021-06-02
Privatperson 269		2021-06-04
Privatperson 270		2021-06-02
Privatperson 271		2021-06-02
Privatperson 272		2021-06-02
Privatperson 273		2021-06-02
Privatperson 274		2021-06-02
Privatperson 275		2021-06-03
Privatperson 276		2021-06-02

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 277		2021-06-02
Privatperson 278		2021-05-31
Privatperson 279		2021-06-02, 2021-06-02
Privatperson 280		2021-06-03
Privatperson 281		2021-06-03
Privatperson 282		2021-06-01
Privatperson 283		2021-06-11
Privatperson 284		2021-06-11
Privatperson 285		2021-06-01
Privatperson 286		2021-06-03
Privatperson 287		2021-06-01
Privatperson 288		2021-06-03
Privatperson 289		2021-06-02
Privatperson 290		2021-06-03
Privatperson 291		2021-06-04
Privatperson 292		2021-06-04
Privatperson 293		2021-06-04
Privatperson 294		2021-06-04
Privatperson 295		2021-06-06
Privatperson 296		2021-06-06
Privatperson 297		2021-06-06
Privatperson 298		2021-06-07
Privatperson 299		2021-06-06
Privatperson 300		2021-06-07
Privatperson 301		2021-06-07
Privatperson 302		2021-06-08
Privatperson 303		2021-06-07
Privatperson 304		2021-06-07
Privatperson 305		2021-06-07
Privatperson 306		2021-06-07
Privatperson 307		2021-06-07
Privatperson 308		2021-06-07
Privatperson 309		2021-06-07
Privatperson 310		2021-06-07
Privatperson 311		2021-06-08
Privatperson 312		2021-06-07
Privatperson 313		2021-06-07
Privatperson 314		2021-06-08, 2021-06-11
Privatperson 315		2021-06-08
Privatperson 316		2021-06-08
Privatperson 317		2021-06-08

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 318		2021-06-08
Privatperson 319		2021-06-08
Privatperson 320		2021-06-08
Privatperson 321		2021-06-08
Privatperson 322		2021-06-08
Privatperson 323		2021-06-08, 2021-06-09
Privatperson 324		2021-06-08
Privatperson 325		2021-06-09
Privatperson 326		2021-06-09
Privatperson 327		2021-06-09
Privatperson 328		2021-06-09
Privatperson 329		2021-06-09
Privatperson 330		2021-06-10
Privatperson 331		2021-06-10
Privatperson 332		2021-06-07
Privatperson 333		2021-06-10
Privatperson 334		2021-06-10
Privatperson 335		2021-06-10
Privatperson 336		2021-06-10
Privatperson 337		2021-06-10
Privatperson 338		2021-06-10
Privatperson 339		2021-06-10
Privatperson 340		2021-06-10
Privatperson 341		2021-06-09
Privatperson 342		2021-06-09
Privatperson 343		2021-06-09
Privatperson 344		2021-06-10
Privatperson 345		2021-06-04
Privatperson 346		2021-06-10
Privatperson 347		2021-06-10
Privatperson 348		2021-06-10, 2021-06-10
Privatperson 349		2021-06-04
Privatperson 350		2021-06-04
Privatperson 351		2021-06-10
Privatperson 352		2021-06-10
Privatperson 353		2021-06-10
Privatperson 354		2021-06-10
Privatperson 355		2021-06-10
Privatperson 356		2021-06-08
Privatperson 357		2021-06-10
Privatperson 358		2021-06-10

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 359		2021-06-08
Privatperson 360		2021-06-10
Privatperson 361		2021-06-08
Privatperson 362		2021-06-10
Privatperson 363		2021-06-10
Privatperson 364		2021-06-08
Privatperson 365		2021-06-08
Privatperson 366		2021-06-10
Privatperson 367		2021-06-10
Privatperson 368		2021-06-10
Privatperson 369		2021-06-10
Privatperson 370		2021-06-10, 2021-06-10
Privatperson 371		2021-06-12, 2021-06-11, 2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 372		2021-06-12, 2021-06-13
Privatperson 373		2021-06-11
Privatperson 374		2021-06-11
Privatperson 375		2021-06-11
Privatperson 376		2021-06-12
Privatperson 377		2021-06-11
Privatperson 378		2021-06-11
Privatperson 379		2021-06-11
Privatperson 380		2021-06-11
Privatperson 381		2021-06-11
Privatperson 382		2021-06-11
Privatperson 383		2021-06-11
Privatperson 384		2021-06-11
Privatperson 385		2021-06-11
Privatperson 386		2021-06-11
Privatperson 387		2021-06-11
Privatperson 388		2021-06-11
Privatperson 389		2021-06-11
Privatperson 390		2021-06-11
Privatperson 391		2021-06-11
Privatperson 392		2021-06-11
Privatperson 393		2021-06-11
Privatperson 394		2021-06-11
Privatperson 395		2021-06-11
Privatperson 396		2021-06-11
Privatperson 397		2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 398		2021-06-11
Privatperson 399		2021-06-11
Privatperson 400		2021-06-11
Privatperson 401		2021-06-11
Privatperson 402		2021-06-11
Privatperson 403		2021-06-11
Privatperson 404		2021-06-11
Privatperson 405		2021-06-11
Privatperson 406		2021-06-11
Privatperson 407		2021-06-11
Privatperson 408		2021-06-11
Privatperson 409		2021-06-11
Privatperson 410		2021-06-11
Privatperson 411		2021-06-11
Privatperson 412		2021-06-11
Privatperson 413		2021-06-11
Privatperson 414		2021-06-11
Privatperson 415		2021-06-11
Privatperson 416		2021-06-11
Privatperson 417		2021-06-21
Privatperson 418		2021-06-21
Privatperson 419		2021-06-11
Privatperson 420		2021-06-11
Privatperson 421		2021-06-11
Privatperson 422		2021-06-11
Privatperson 423		2021-06-11
Privatperson 424		2021-06-11
Privatperson 425		2021-06-11
Privatperson 426		2021-06-11
Privatperson 427		2021-06-11
Privatperson 428		2021-06-11
Privatperson 429		2021-06-11
Privatperson 430		2021-06-11
Privatperson 431		2021-06-11
Privatperson 432		2021-06-11
Privatperson 433		2021-06-11
Privatperson 434		2021-06-11
Privatperson 435		2021-06-11
Privatperson 436		2021-06-11
Privatperson 437		2021-06-11
Privatperson 438		2021-06-11
Privatperson 439		2021-06-11
Privatperson 440		2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 441		2021-06-11
Privatperson 442		2021-06-11
Privatperson 443		2021-06-11
Privatperson 444		2021-06-07
Privatperson 445		2021-06-11
Privatperson 446		2021-06-11
Privatperson 447		2021-06-11
Privatperson 448		2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 449		2021-06-11
Privatperson 450		2021-06-11
Privatperson 451		2021-06-11
Privatperson 452		2021-06-11
Privatperson 453		2021-06-11
Privatperson 454		2021-06-11
Privatperson 455		2021-06-11
Privatperson 456		2021-06-11
Privatperson 457		2021-06-11
Privatperson 458		2021-06-11
Privatperson 459		2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 460		2021-06-11
Privatperson 461		2021-06-07
Privatperson 462		2021-06-11
Privatperson 463		2021-06-11
Privatperson 464		2021-06-11, 2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 465		2021-06-11
Privatperson 466		2021-06-11
Privatperson 467		2021-06-11
Privatperson 468		2021-06-11
Privatperson 469		2021-06-11
Privatperson 470		2021-06-11
Privatperson 471		2021-06-11
Privatperson 472		2021-06-11
Privatperson 473		2021-06-11
Privatperson 474		2021-06-11
Privatperson 475		2021-06-11
Privatperson 476		2021-06-11
Privatperson 477		2021-06-11
Privatperson 478		2021-06-11
Privatperson 479		2021-06-11
Privatperson 480		2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 481		2021-06-11
Privatperson 482		2021-06-11
Privatperson 483		2021-06-11
Privatperson 484		2021-06-11
Privatperson 485		2021-06-11
Privatperson 486		2021-06-11
Privatperson 487		2021-06-11
Privatperson 488		2021-06-11
Privatperson 489		2021-06-11
Privatperson 490		2021-06-11
Privatperson 491		2021-06-11
Privatperson 492		2021-06-11, 2021-06-11
Privatperson 493		2021-06-11
Privatperson 494		2021-06-11
Privatperson 495		2021-06-10
Privatperson 496		2021-06-10
Privatperson 497		2021-06-10
Privatperson 498		2021-06-11
Privatperson 499		2021-06-11
Privatperson 500		2021-06-11
Privatperson 501		2021-06-11
Privatperson 502		2021-06-11
Privatperson 503		2021-06-11
Privatperson 504		2021-06-11
Privatperson 505		2021-06-11
Privatperson 506		2021-06-11
Privatperson 507		2021-06-11
Privatperson 508		2021-06-11
Privatperson 509		2021-06-11
Privatperson 510		2021-06-11
Privatperson 511		2021-06-11
Privatperson 512		2021-06-11
Privatperson 513		2021-06-11
Privatperson 514		2021-06-11
Privatperson 515		2021-06-11
Privatperson 516		2021-06-11
Privatperson 517		2021-06-11
Privatperson 518		2021-06-11
Privatperson 519		2021-06-11
Privatperson 520		2021-06-11
Privatperson 521		2021-06-11
Privatperson 522		2021-06-11

Remissinstanser och medborgare	Samråd	Granskning
Privatperson 523		2021-06-11
Privatperson 524		2021-06-11
Privatperson 525		2021-06-11
Privatperson 526		2021-06-11
Privatperson 527		2021-06-11
Privatperson 528		2021-06-11
Privatperson 529		2021-06-11
Privatperson 530		2021-06-11
Privatperson 531		2021-06-11
Privatperson 532		2021-06-11
Privatperson 533		2021-06-11
Privatperson 534		2021-06-11
Privatperson 535		2021-06-11
Privatperson 536		2021-06-11
Privatperson 537		2021-06-11
Privatperson 538		2021-06-11
Privatperson 539		2021-06-11
Privatperson 540		2021-06-11
Privatperson 541		2021-06-11
Privatperson 542		2021-06-11
Privatperson 543		2021-06-11
Privatperson 544		2021-06-11
Privatperson 545		2021-06-11
Privatperson 546		2021-06-11
Privatperson 547		2021-06-11
Privatperson 548		2021-06-11
Privatperson 549		2021-06-11
Privatperson 550		2021-06-11
Privatperson 551		2021-06-11
Privatperson 552		2021-06-11
Privatperson 553		2021-06-11
Privatperson 554		2021-06-11
Privatperson 555		2021-06-11